

Ida Kristin Kihle Gravermoen

Idrettsforeldre

En kvalitativ studie om hvordan foreldre til unge skihoppere forstår sin foreldrerolle i idretten.

Masteroppgave i idrettsvitenskap

Seksjon for kultur og samfunn
Norges idrettshøgskole, 2016

Sammendrag

Foreldre i idretten har en betydningsfull rolle både for sine barn og for organiseringen av idretten. Likevel har det blitt forsket lite på idrettsforeldrenes rolle fra foreldrenes eget perspektiv, i norsk kontekst. Jeg har intervjuet ni foreldre, og deres barn er skihoppere i aldersgruppen 13-15 år. Disse foreldrene har god kjennskap til hoppmiljøet og hoppteam. Formålet med denne studien er å studere hvordan foreldre til unge skihoppere forstår sin foreldrerolle i idretten.

Studien tar utgangspunkt i et teoretisk rammeverk bestående av tre forskningstradisjoner – sosialisering, foreldreskap og klassespesifikk oppdragelse. Sosialisering innebærer at foreldre bidrar til å påvirke og forme barnet slik at barnet utvikler seg til å fungere i samfunnet. Foreldreskap handler om hvordan foreldre praktiserer foreldrerollen og idealer rundt foreldrerollen. Klassespesifikk oppdragelse vil si at foreldres oppdragelsesstil og familiens organisering av hverdagen er påvirket av deres posisjon i klassestrukturen. Disse tre forskningstradisjonene skal bidra til å belyse forhold rundt foreldrenes rolle generelt i samfunnet og i idretten.

Studien ser på fire sider av foreldrerollen – skihopping i hverdagen, engasjement og involvering, barnets utbytte og økonomiske ressurser. Hovedfunnene viser at foreldrene har en aktiv rolle der de bidrar med den praktiske oppfølgingen i tillegg til å være til stede under trening og være ressurspersoner ved frivillig arbeid. Et annet hovedfunn er at foreldrene involverer seg for å vise engasjement for barnets interesser, samtidig er deres engasjement nødvendig for at barnet skal kunne drive med skihopping. Det tredje hovedfunnet er at foreldrene tenker at barnets utbytte ved å delta i skihopping er en aktiv ungdomstid og en god investering i barnets fremtid. Investeringen de gjør er større enn de personlige kostnadene som medfølger. Fjerde hovedfunn tyder på at foreldrene tenker at skihopping er en kostbar aktivitet. For å gi barnet mulighet til å delta i skihopping må foreldrene ha en god personlig økonomi samt gjøre noen prioriteringer.

Foreldrenes rolle i idretten er sammensatt og mangesidig. Deres rolleforståelse innebærer at de gjennom sin tilrettelegging og innsats bidrar til barnas utvikling og oppvekst.

Innhold

Sammendrag.....	3
Innhold	4
Forord.....	7
1. Innledning.....	8
1.1 Begrunnelse for valg av tema og min forforståelse.....	10
1.2 Problemstilling	11
1.3 Formål og avgrensning.....	12
1.4 Teori.....	12
1.5 Metodisk tilnærming	13
1.6 Oppgavens struktur og videre oppbygning	13
2. Kontekstuell bakgrunn.....	14
2.1 Historisk blikk på skihopping i Norge	14
2.2 Dagens situasjon for skihopping.....	15
2.3 Organisering av skihopping blant aldersgruppen 13-16 år	17
3. Teoretisk rammeverk	20
3.1 Sosialisering.....	20
3.1.1 Fredricks & Eccles – foreldresosialisering i idretten.....	22
3.1.2 Coakley – farskap	23
3.1.3 Oppsummering – sosialisering	24
3.2 Foreldreskap.....	24
3.2.1 Gullestad – overføring av verdier mellom generasjoner.....	25
3.2.2 Hennem – ulike måter å forstå foreldreskap.....	25
3.2.3 Forsberg – det involverte foreldreskapet	26
3.2.4 Stefansen, Smette & Strandbu – dagens idrettsforeldre.....	27
3.2.5 Oppsummering – foreldreskap	29
3.3 Klasespesifikk oppdragelse.....	29
3.3.1 Bourdieu – klasse.....	29
3.3.2 Lareau – sosiale klasser	31
3.3.3 Aarseth – middelklassen i Norge	35
3.3.4 Stefansen, Smette & Strandbu – sosiale klasser og foreldrenes involvering i idrett.....	37
3.3.5 Oppsummering – klasespesifikk oppdragelse	39

4.	Design og metode	40
4.1	Datainnsamling	40
4.1.1	Utvalg	40
4.1.2	Fremgangsmåte ved intervjuene	42
4.1.3	Forskerens rolle	44
4.2	Databehandling og analyse	45
4.2.1	Kodeord og kategorisering	45
4.2.2	Analyse	46
4.3	Vurdering av metoden	48
4.3.1	Vurdering av utvalget	48
4.3.2	Reliabilitet – troverdighet	49
4.3.3	Validitet – gyldighet	50
4.3.4	Generalisering	51
4.4	Etiske overveielser	51
5.	Resultater	54
5.1	Skihopping i hverdagen	55
5.1.1	Praktisk oppfølging	55
5.1.2	Foreldre under trening	57
5.1.3	Fri fra jobben	57
5.1.4	Fordeling av oppgaver og gjøremål i hjemmet og skihoppingen	58
5.1.5	Tidsperspektivet i hopp hverdagen	60
5.1.6	Tid på skihopping	61
5.1.7	Frivillig arbeid – dugnader og verv	62
5.2	Engasjement og involvering	63
5.2.1	Bakgrunn for involvering i barnas idrett	64
5.2.2	Forholdet mellom foreldrene og barnet	65
5.2.3	Emosjonell støtte – mestring og motgang	67
5.2.4	Ambisjoner og forventninger	68
5.2.5	Ansvar, egenskaper og forventinger til det å være mor eller far	70
5.2.6	Foreldrenes opplevelse av anerkjennelse og belønning	72
5.2.7	Hoppmiljøet	73
5.2.8	Rekruttcup til regioncup	74
5.3	Barnets utbytte	78
5.3.1	Barnets utbytte fra foreldrenes perspektiv	78
5.3.2	Barnets utvikling	79
5.3.3	Idrett som arena	79
5.4	Økonomiske ressurser	81
5.4.1	Utstyr og utstyrspress	81
5.4.2	Økonomiske ressurser i skihopping	82
5.4.3	Familiens økonomi	84
5.4.4	Tiltak for å holde kostnadene så lave som mulig	85
5.4.5	Forslag til å senke kostnadene mer	86
5.4.6	Mulige årsaker til frafall	88
5.5	Beskrivelse av foreldrerollen i skihopping	90

6. Diskusjon	91
6.1 Hvordan opplever foreldrene sin hverdag når det gjelder å følge opp barnet som driver med skihopping?	91
6.2 Hvorfor engasjerer og involverer foreldre seg i barnets idrett?.....	93
6.3 Hva tenker foreldrene at barnet får som utbytte ved å delta i skihopping?	96
6.4 Hva tenker foreldrene om de økonomiske ressursene som kreves for at barnet skal delta i skihopping?	98
7. Konklusjon.....	100
7.1 Praktiske implikasjoner	102
7.2 Studiens begrensninger og videre forskning	102
Referanser.....	104
Tabelloversikt	109
Figuroversikt.....	110
Vedlegg	111

Forord

Foreldre i idretten har en stor og betydningsfull rolle. Derfor vil jeg rette en stor takk til foreldre for den innsatsen og alle de årsverkene dere bruker på frivillighet. Dere står på for at den yngre generasjonen skal kunne utøve idrettsaktiviteter, få gode idrettsopplevelser og være i et sosialt fellesskap. Tusen takk! Videre vil jeg takke foreldre og ledere i hopp- og kombinertmiljøet samt Norges skiforbund for at dere har tatt i mot en interessert student ved å være positiv og inkluderende.

For å kunne gjennomføre prosjektet var det avgjørende å få kontakt med dere foreldre som har stilt opp på intervju. Dere har åpnet dere opp og fortalt om deres rolle i skihopping. I tillegg til dere vil jeg takke min hovedveileder Åse Strandbu for hennes støtte og veiledning. Du har vist interesse for temaet og gitt språklige og faglige tilbakemeldinger som har bidratt med å utvikle oppgaven. Jeg ønsker også å takke biveileder Matti Goksøyr for gode innspill og tilbakemeldinger. Tusen takk også til dere som har lest gjennom masteroppgaven.

Å skrive masteroppgave har vært en erfaringsrik reise, jeg har følt at jeg har kjørt berg- og dalbane i ett år. Derfor vil jeg gi en stor takk til de som har hørt om reisen og gitt meg moralsk støtte. Jeg vil starte med å takke mine medstudenter. Vi har hatt noen hyggelige lunsjpauser og samtaler på masterlesesalen. Den neste jeg vil takke er min kjæreste Thor Grosås. Du har stått sammen med meg i denne reisen. Vi har funnet på ting slik at jeg har fått koblet av fra masteroppgaven. Til slutt vil jeg gi den største takken til mine foreldre og to søsken. Dere har vært med på å forme meg til å bli ei idrettsglad jente og interessert i skihopping. Takk for at dere hadde troen på at jeg skulle klare dette. Den siste takken går til min mor Lise. Du har støttet, motivert og utfordret meg gjennom hele skolegangen. Uten deg vil jeg ikke ha kommet så langt. Tusen takk!

Ida Kristin Kihle Gravermoen

Oslo, mai 2016

1. Innledning

Foreldre har en sentral rolle i dagens idretts-Norge både for sine barn og for organiseringen av idretten. De siste årene har foreldre til toppidrettsutøvere fått oppmerksomhet i media fordi de har stilt opp og involvert seg i barnets idrettsaktiviteter. Foreldrene til alpinksjåneren Henrik Kristoffersen, langrennsutøver Petter Northug, fotballspiller Martin Ødegaard, snowboardkjører Silje Norendal, kombinertutøver Jarl Magnus Riiber og skihopperen Johann Forfang presenteres som foreldre som har gjort alt for at barna skal lykkes i idretten. De har lagt forholdene til rette så godt de kan for at barna deres skal kunne drive med lidenskapen sin (Bakkehaug, 2015; Bugge, 2015; Lundgaard, 2015). Når idrettsutøvere vinner konkurranser eller får tildelt priser takker de blant annet foreldrene sine for den innsatsen de har gjort for dem (Aaserud & Stokstad, 2016; Holden, Stormoen & Claussen, 2014), noe som også underbygger at det store flertallet av idrettsutøvere er takknemlig for støtten hjemmefra.

Ikke bare foreldre til toppidrettsutøvere fortjener offentlig oppmerksomhet, men også idrettsforeldre i breddeidretten. Aftenposten skriver, med referanse til en nylig publisert artikkel av Stefansen, Smette & Strandbu (2016b), at foreldre blir mer og mer involvert i barn og ungdoms idrettslige aktiviteter, og at idretten har blitt en viktig arena for utøvelse av foreldrerollen. Idretten gir foreldre mulighet til å tilbringe tid med barna, observere dem på idrettsarenaen, og gi ved råd og veiledning ved behov. Forskerne har funnet ut at idrettsarenaen gir tenåringsforeldre en mulighet til forlengelse av familielivet. Friidrettsmoren Kristin Guttormsen er intervjuet i den samme artikkel, og sier at hun og mannen får en nærhet til barna ved at de er en del av idrettshverdagen deres. Hun liker de stundene der hun og barna får tid til å prate sammen om blant annet sport, venner og skole. Sønnen Sondre føler at han får bedre forhold til foreldrene sine ved at de involverer seg (Langset, 2016).

Foreldre til unge skihoppere har også fått medieoppmerksomhet. Trener for hopplandslaget Alexander Stöckl ble intervjuet om foreldres rolle i hoppsporten. Det verste Stöckl hører er når fedre sier «vi har trent». Han har opplevd fedre som er mer motiverte enn barnet. Han fremhever at det er viktig at barnet finner en indre motivasjon framfor at motivasjonen tres over hodet på dem. Stöckl sier at «alle foreldre ønsker at

barna skal lykkes med det de gjør, men ikke alle vet hvordan de skal få det til» (Bugge, 2016)¹. Han synes det er flott at foreldre engasjerer seg, for idretten er avhengig av dem. De kan være frivillige eller hjelpe til med for eksempel å frakte utstyr hit og dit. Skihopping er en idrett som krever mye utstyr og oppfølging fra foreldre (Bugge, 2016).

Uten engasjerte foreldre blir det utfordrende å drive idretts-Norge, og gi barn og ungdom organisert idrettstilbud. Idretten er helt avhengig av frivillige foreldre som stiller opp som blant annet «oppmenn, arrangører, kioskpersonale, sjåførere, lagledere, materialforvaltere, dagnadsdeltagere og sosialt ansvarlig, men også som administrator, styremedlemmer og trenere» (Ertesvåg, 2015b). Selv om idretten er basert på frivillighet, og frivillighet bidrar til å holde aktivitetskostnadene så lave som mulig, er det fortsatt foreldre og fagpersoner som mener at idretten har blitt for dyr (Ertesvåg, 2015a; Henriksen, 2015; Veum & Øvregård, 2015). At idretten skal være åpen og inkluderende følger av Norges idrettsforbund olympiske og paralympiske komité (NIF) sin visjon om «idrettsglede for alle».

Høyt kostnadsnivå fører til at barn og ungdom blir hindret fra å oppleve idrettsglede. Veum & Øvregård (2015) mener det er to barrierer for å delta i idrett knyttet til utfordringer med familiens økonomi. Det første er at barn og ungdom ikke får delta i idrett i noen form for idrett på grunn av familiens økonomi. Den andre utfordringen er at familiens økonomi hindrer barn og ungdom å «delta i enkeltidretter eller enkeltidrettslag som har utviklet en kultur med høye kostnader, i form av utstyr, treningssamlinger, konkurranser og lønnede trenere» (Veum & Øvregård, 2015).

Det å være en god idrettsforelder kan være utfordrende med tanke på prioriteringer av økonomiske ressurser og involvering på idrettsarenaen. Olympiatoppen og Norges skiforbund hopp har utarbeidet hver sin foreldreguide for å hjelpe foreldre med å få en bedre forståelse av sin rolle. Anbefalingene gir råd om blant annet hvordan foreldres engasjement og atferd kan bidra til at barnet får gode idrettsopplevelser (Norges skiforbund, 2016; Olympiatoppen, u.å.).

¹ Sitater fra avisartikler og internetsider som ikke har sidetall å henviser til har ingen sidehenvisning. De er kun markert med hermetegn, forfatter og årstall.

Mange mener mye om foreldrenes rolle i idretten, men det er forsket lite på det. Denne studien skal fokusere på foreldrenes rolle i idretten sett fra foreldrenes synsvinkel. I denne studien er det foreldre til unge skihoppere det skal handle om.

1.1 Begrunnelse for valg av tema og min forforståelse

Det foreligger forskning på hva idrett betyr for barn og ungdom (Olsen, 1955; Ommundsen, Løndal & Loland, 2014; Seippel, Sisjord & Strandbu, 2016), hvilket fokus idrettsopplæringen bør ha – spesialisering eller allsidighet (Ommundsen, 2011), hvorfor de faller i fra (Ommundsen, 1986; Seippel, 2005; Seippel et al., 2016), hvordan fattige foreldres utfordringer påvirker barnets idrettsdeltakelse (Bakke, Solheim & Hovden, 2016) og hvor mye idrettsaktiviteter koster (Seippel, Sletten & Strandbu, 2011). Samtidig har det vært lite norsk forskning på foreldrene som engasjerer og involverer seg slik at barna får vært idrettsaktive. Derfor ønsker jeg å studere hvordan foreldre forstår sin forelderrolle i idretten. Etter jeg startet med studien har det blitt publisert to artikler om temaet (Stefansen, Smette & Strandbu, 2016a; Stefansen et al., 2016b).

Foreldreinvolveringen kan variere mellom idretter, eksempler på foreldrekrevende idretter er alpint, skiskyting og sprangridning. Jeg ønsket å konsentrere meg om en idrett der foreldre er tydelig til stede. I skihopping vet jeg at foreldreinvolvering er sentralt fordi idretten krever mye oppfølging som blant annet kjøring, utstyr, dugnader og økonomisk støtte. Skihopp er et godt eksempel på foreldreintensiv idrett og derfor vil det være interessant å se nærmere på dette for å få mer kunnskap om idrettsforeldre. Fremover blir disse idrettsforeldrene kalt hoppforeldre. I tillegg er det ikke noe poeng å skille mellom foresatte, foreldre eller steforeldre, språklig sett er det best å anvende foreldre.

Min forforståelse av hoppforeldre er at de må stille opp på mye forskjellig i forbindelse med barnets idrettsdeltakelse. Det er vanskelig for barn å drive med skihopping uten aktive foreldre. Grunnen er at mor eller far må kjøre barnet til et hoppanlegg som er tilpasset deres ferdighetsnivå og sesongbruk (vinter/sommer). Hoppanlegg og hoppmiljøer er også avhengig av foreldre. Foreldre må stille opp slik at hoppanleggene blir vedlikeholdt, og slik at hoppmiljøet fortsetter å eksistere. Uten aktive foreldre er det vanskelig å opprettholde aktivitetsnivået med tanke på at idretts-Norge er bygget på

frivillighet. I tillegg er idrettsarenaen en arena der hoppforeldrene har mulighet til å utøve foreldrerollen og følge tett på barnet sitt.

1.2 Problemstilling

Den overordnede problemstillingen i studien er:

Hvordan forstår foreldre til unge skihoppere sin foreldrerolle i idretten?

For å kunne arbeide med denne problemstillingen fra flere vinkler, har jeg laget følgende forskningsspørsmål:

1) Hvordan opplever foreldrene sin hverdag når det gjelder å følge opp barnet som driver med skihopping? Dette forskningsspørsmålet er utarbeidet fordi jeg var interessert i hoppforeldrenes hverdag. Her har jeg vært opptatt av å få kunnskap om den praktiske oppfølgingen som kjøring, hva foreldrene gjør under trening og om foreldrene tar seg fri fra jobben for å følge opp barnets hoppaktiviteter. Foreldrenes fordeling av oppgaver og gjøremål i hjemmet og i skihopping er også inkludert. For å forstå hvor mye tid foreldre bruker på skihopping er tidsperspektivet i hopphverdagen sentral informasjon. Verv og dugnader er også en del av hopphverdagen.

2) Hvorfor engasjerer og involverer foreldre seg i barnets idrett? Foreldrene fikk spørsmål om bakgrunnen for at de involverer seg i barnets idrett. Jeg var også interessert å få kunnskap om hvordan foreldrenes involvering i skihopping får betydning for forholdet til barnet, den emosjonelle støtten de gir ved mestring og motgang og hvilke ambisjoner og forventninger de har overfor barnet og barnets idrettsdeltakelse. I tillegg var jeg nysgjerrig på hvilke ansvarsoppgaver, egenskaper og forventninger som de tenker karakteriserer det å være en god mor og far. Videre var jeg interessert i om foreldrene opplever å få anerkjennelse og belønning for involveringen, og hvordan de opplever hoppmiljøet.

3) Hva tenker foreldrene at barnet får som utbytte ved å delta i skihopping?

Forskningsspørsmålet ble utarbeidet fordi jeg var interessert i å få vite hva foreldre tenker er barnets utbytte ved å delta i skihopping. Samtidig ønsket jeg å innhente informasjon om foreldrenes refleksjoner om hvordan de bidrar til barnets utvikling og

idrettsopplevelser, og om barnet får flere gevinster av å delta på skihopping utover det å være idrettsaktiv. I tillegg var jeg interessert i foreldrenes forståelse av idrett som arena, om det er generelt bra for barnet å drive med idrett eller om de noen ganger må beskytte barnet sitt fra kravene som kommer fra idretten.

4) Hva tenker foreldrene om de økonomiske ressursene som kreves for at barnet skal delta i skihopping? Økonomiske ressurser er viktig å inkludere fordi familiens økonomi og prioriteringer påvirker barnets mulighet til å drive med fritidsaktiviteter. Her var jeg interessert i hva foreldrene tenker om utstyr, utstyrspress, kostnader og hvilke prioriteringer de gjør for dekke kostnadene ved skihoppaktiviteten. Videre var jeg interessert i å høre hva foreldrene tenker om tiltak for å holde kostnadene så lave som mulig, og om de har noen forslag til hva som kan gjøres for å senke kostnadene.

1.3 Formål og avgrensning

Formålet med studien er å få kunnskap om hvordan foreldre til unge skihoppere forstår sin foreldrerolle i idretten. Foreldrenes bidrag vil gi innblikk i foreldrenes betydning for barnets idrettsdeltakelse og for hoppporten. Den kunnskapen som produseres kan overføres til foreldre fra andre hoppmiljøer med lignende kontekst beskrevet i studien.

Studien vil ikke omhandle hvordan foreldre oppfører seg på idrettsarenaen, som for eksempel overengasjerte foreldre som skriker høyt for å gi tilbakemeldinger eller blander seg inn på trenerens fagfelt. For å studere disse foreldrene kreves det at en observerer foreldrene på idrettsarenaen, noe denne studien ikke gjør. Økonomiske ressurser er inkludert i studien, men det er ikke inkludert en detaljert kostnadsoversikt over de økonomiske ressursene foreldrene bruker. Det var utfordrende for foreldrene å regne ut hvor mye de trodde skihopping hadde kostet dem det siste året. Det vil derfor kun bli gitt en kortere refleksjon rundt kostnader forbundet med utstyr og idrettsdeltakelse. Foreldrenes refleksjoner gir et bilde av de økonomiske ressursene som kreves.

1.4 Teori

For å belyse problemstillingen knyttet til teoretiske rammeverket for studien til tre forskningstradisjoner. Disse tre er sosialisering, foreldreskap og klassespesifikk oppdragelse. Sosialisering fra foreldre kan forstås som at foreldre bidrar til å påvirke og

forme barnet slik at barnet utvikler seg til å fungere i samfunnet. Innlæring av kultur, utvikling av personlighet og rolleatferd er tre komponenter som kjennetegnes som fellestrekk i en sosialiseringssprosess. Foreldreskap handler om hvordan foreldre praktiserer foreldrerollen og idealer rundt foreldrerollen. Klasespesifikk oppdragelse vil si at foreldres oppdragelsesstil og familiens organisering av hverdagen er påvirket av deres posisjon i klassestrukturen. Disse tre forskningstradisjonene skal bidra til å belyse forhold rundt foreldrenes rolle generelt i samfunnet og i idretten.

1.5 Metodisk tilnærming

Studien bygger på kvalitative forskningsintervju som ble vurdert til å være den mest hensiktsmessige metoden for å belyse forskningsspørsmålene og problemstillingen. Ni foreldre fra ulike hoppmiljøer har blitt intervjuet. Foreldrene som ble intervjuet har skihopperbarn eller kombinertutøvere mellom 13-15 år. Hopperne er i rekrutt-klassen, som er hoppere i aldersgruppen 13-16 år. Foreldrene har lang erfaring fra hoppmiljøet etter å ha fulgt opp barnas idrettsaktiviteter fra de startet med idretten (før barneskolealder eller de første årene på barneskolen). I denne studien skal det forskes på fire sider av foreldrerollen. Intervjuene er transkribert og analysert med temasentrert analysemetode. Analysen er organisert etter fire temaer og underkategorier.

1.6 Oppgavens struktur og videre oppbygning

I kapitlet som følger gis et innblikk i skihopping historisk sett og dagens situasjon med statistikk og for aldersgruppen 13-16 år. Det teoretiske rammeverket i kapittel 3 er basert på tre forskningstradisjoner: Sosialisering, foreldreskap og klasespesifikk oppdragelse. Begrepene vil bli forklart, aktuelle studier blir beskrevet og til slutt kommer en oppsummering der forskningstradisjonene og tidligere studier blir tilknyttet denne studien. I kapittel 4 begrunnes valg av metode og forskningsprosessen blir beskrevet. Det vil bli gitt en konkret beskrivelse for hvordan dataene har blitt samlet inn og analysert, og kvaliteten på dataene og etiske overveielser diskuteres. I kapittel 5 blir resultatene fra analysen fremstilt, organisert etter fire temaer og underkategorier. Studiens diskusjon foregår i kapittel 6. Det blir diskutert i lys av resultatene i studien og det teoretiske rammeverket. I det avsluttende kapitlet blir forskningsspørsmålene og problemstillingen besvart sett i lys av den foregående diskusjonen.

2. Kontekstuell bakgrunn

I dette kapitlet presenteres et historisk blikk over skihopping i Norge. Deretter blir dagens situasjon i hoppporten med utgangspunkt i statistikk beskrevet. I tillegg forklares dagens organisering av skihopping blant aldersgruppen 13-16 år. Denne innsikten om skihopping vil bidra til å danne grunnlag for videre forståelse av teamet.

2.1 Historisk blikk på skihopping i Norge

Skihopping har lange tradisjoner i Norge. Hoppporten har aktivisert og gledet nordmenn i mer enn 200 år. Hoppporten hadde sin storhetstid etter andre verdenskrig. På denne tida og fram til slutten av 1960-tallet var det stor entusiasme for hopp i Norge. Med støtte fra Statens ungdoms- og idrettskontor (STUI) i form av tippemidler og med stor dugnadsinnsats ble det bygget mange nye hoppbakker over hele landet. Gamle hoppbakker ble modernisert. Det var ikke bare de snørike stedene det ble bygget hoppbakker, også snøfattige steder på Vestlandet fikk hoppbakker (Alnæs, 2007; Solenes, 2009). STUI hadde som oppgave å spre norsk idrettskultur utover hele landet. Siden «skihopping stod sentralt i tradisjonell norsk idrettskultur» (Goksøyr, Andersen & Asdal, 1996, s. 102), ga STUI støtte til bred utbyggelse av hoppbakker.

Denne idrettspolitikken førte etter hvert til en overkapasitet av hoppbakker i forhold til hoppere på 1970-tallet. Fra 1970-tallet begynte interessen for hoppporten å synke. Det var «stadig færre som brukte hoppbakkene, det ble arrangert færre renn, rekrutteringen sviktet, og etter hvert grodde bakkene til, stillasene ble revet og mange av bakkene nedlagt» (Alnæs, 2007, s. 158).

I hoppportens storhetstid på 1960-tallet hadde skihopping «ein sentral posisjon i oppveksten til norske barn, særleg gutar» (Solenes, 2009, s. 234). Et eksempel er Bekkelagsrennet som gikk under kallenavnet «Guttenes Holmenkollrenn». Bekkelagsrennet var et populært årlig hopprenn for guttehopper (stort sett for hoppere fra 11-16 år) (Lethigangas, 2013). Skihopping som idrett ble sett på som en arena der gutter fikk mulighet til å bli menn og fikk satt sine maskuline egenskaper på prøve. En startet i en liten hoppbakke og fortsatte videre å trene i større hoppbakker ettersom grensene skulle testes. Solenes (2009) viser også til at:

Hoppbakken vart noko meir enn ein stad der ein hoppa på ski. Hoppbakken var òg ein arena, ein arbeidsfellesskap, der gutar og menn kunne jobbe saman mot eit felles mål, og der verdiar som til dømes dugnadsarbeid vart overførte mellom generasjonar (s. 227).

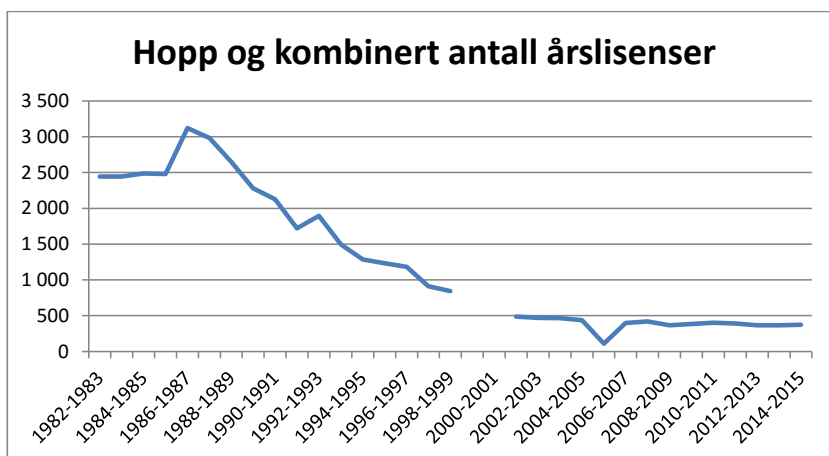
Slik Solenes (2009) fremstiller det var hoppbakken et sted for fellesskap hvor gutter og fedre samarbeidet. De samarbeidet for eksempel om å klargjøre hoppbakken til trening og øvde på kompliserte motoriske utfordringer med hoppet. Hoppporten har hovedsakelig vært en arena for gutter og menn. Gjennom 1900-tallet har hoppporten hatt noen få innslag av jenter. Ikke før i det siste har jentene klart å brøyte seg vei og blitt akseptert i idretten (Berg, 1998; Solenes, 2009).

Internasjonalt er skihopping spesielt populært i Polen, Tyskland, Finland og Østerrike. Østerrike har utviklet mange gode stabile hoppere gjennom tidene. Her vektlegger de allsidig trening fra ung alder, og de fokuserer på at ungdommene skal «trene for å trene». Når skihopperne skal videreutvikles så fokuserer de mer på «spesifikk trening samt videreutvikle den allerede brede bevegelseserfaringen de har opparbeidet seg» (Norges skiforbund, 2015). I denne fasen er fokuset rettet «mot å trene for å konkurrere og trene for å vinne» (Norges skiforbund, 2015). Norge skiforbund hopp er inspirert av treningsarbeidet som gjøres i Østerrike, og et av områdene de ønsker å fokusere mer på er allsidig trening for sine yngste utøvere (Norges skiforbund, 2015). Forklaring på hvordan Norges skiforbund organiserer skihopping for ungdommer beskrives under 2.3 Organisering av skihopping blant aldersgruppen 13-16 år.

2.2 Dagens situasjon for skihopping

For å reflektere over dagens situasjon for skihopping tas det utgangspunkt i statistikk. Statistikken som presenteres her, og i vedleggene, kommer fra Norges skiforbund (Andersen, e-post, 18. august 2015). I følge idrettsregisteringen var totalt 6641 medlemmer registrert under «hopp» per 2014, hvorav 859 (629 gutter + 230 jenter) er utøvere mellom 13-19 år og 1972 utøvere (1230 gutter + 742 jenter) mellom 6-12 år². Antallet utøvere/medlemskap i skihopping har ligget stabilt mellom 6000-7000 siden 2006 (se vedlegg 1).

² Idrettsregisteringen er basert på nøkkelinformasjon som idrettslag rapporterer til NIF. Disse tallene gir statistikk om og for idretten, samt at tallene danner grunnlag når økonomiske midler skal fordeles (NIF, u.å.a).

Figur 2.1: Figuren viser antall betalte årslisenser for hopp og kombinert fra sesongen 1982-1983 til sesongen 2014-2015. Denne type for lisens gjelder for utøvere som er 13 år og eldre. Dataene er hentet fra Norges skiforbund (Andersen, e-post, 18. august 2015).

Antall betalte årslisenser, også kalt skilisens, gir også en oversikt over antall aktive utøvere som er 13 år og eldre. Skilisens er en forsikring for utøvere som konkurrerer og trener på ski. Alle som er 13 år og eldre, og er medlem i et idrettslag som er tilsluttet Norges skiforbund, må betale. Betalt skilisens varer i ett år (Norges skiforbund, u.å.). I skihopping har en mulighet til å kjøpe to ulike skilisenstyper, grunnlisens og utvidet lisens. Ved kjøp av utvidet lisens har en bedre vilkår dersom en skade oppstår enn ved kjøp av grunnlisens. Statistikken i figur 2.1 inneholder begge lisenstypene. I figur 2.1 ser en at antall betalte skilisenser for hopp og kombinert synker jevnt gjennom hele 1980- og 1990-tallet med noen få unntak. For sesongene 1999-2000 og 2000-2001 finnes det ikke noen tall siden NIF endret sitt registreringssystem³. På starten av 2000-tallet går det fra underkant av 500 skilisenser til nærmere 400 skilisenser. Sesongen 2005-2006 har en drastisk nedgang, en mulig forklaring på denne nedgangen er at lisensordningen gjennomgikk noen endringer eller at systemet ikke fungerte optimalt. Skiforbundet hadde ingen spesiell forklaring på denne nedgangen (Andersen, e-post, 18. august 2015; Øvregård, telefonsamtale, 28. august 2015). Fra sesongen 2006-2007 har antallet skilisenser ligget stabilt. Per 2015 ligger antallet skilisenser på underkant av 400

³ Idrettsregistreringen ble effektivisert ved at klubber og grupper registrerte opplysninger rett inn på en enkel nettbasert løsning i stedet for at de rapporterte opplysningene til kretsene.

utøvere⁴. Det betyr at Norge har underkant av 400 utøvere i alderen 13 år og eldre som trener og konkurrerer på hopp ski (vedlegg 2 og 3). Statistikken over betalt skilisens gir et mer realistisk bilde på antall aktive skihoppere som er 13 år og eldre enn idrettsregisteringen. Fordelen med tallene i idrettsregisteringen er at en får med seg helheten av hopp-Norge, det vil si både aktive og mindre aktive medlemmer/utøvere i alle aldre. Utøvere som er 12 år og yngre, og tilsluttet NIF, er forsikret gjennom Gjensidig barneidrettsforsikring som NIF har (NIF, u.å.b). Dette er grunnen til at denne aldersgruppen ikke kommer frem på statistikken i figur 2.1.

Når det gjelder antall hoppbakker finnes det ulike tall. I idrettsanleggsregisteret til Kulturdepartementet (KUD) er det registrert 681 eksisterende hoppbakker per august 2015 (Difi, u.å.). Oversikt over antall hoppbakker fra Norges skiforbund viser at det er 389 bakker som er i bruk per 2011 (Øvregård, e-post, 28. august 2015). En kan anslå at flere hoppbakker som har status som eksisterende i KUD sitt anleggsregister ikke brukes i regi av et idrettslag.

Antallet skihoppere varierer fra fylke til fylke, det kan ha sammenheng med tilgang til hopp anlegg, hoppmiljø og værforhold. For å vise hvor skihoppere bor i Norge gir vedlegg 3 en oversikt over antall hoppere som har betalt skilisens i sesongen 2014-2015 fordelt på de ulike skikretsene (Andersen, e-post, 18. august 2015). Basert på betalte skilisens fra 1980-tallet og til sesongen 2014-2015 har antall hoppere sunket, men antallet hoppere har vært stabilt de siste 10-15 årene.

2.3 Organisering av skihopping blant aldersgruppen 13-16 år

Tidligere år har organiseringen av skihopping, da spesielt konkurranser, basert seg på aldersfordeling. Norges skiforbund ønsket å gjøre noe med dette⁵. De ønsket å endre konkurransesystemet for rekrutter til ferdighetsklasser slik at ungdommene kunne utfordre seg selv med tanke på hvor langt de hadde utviklet seg. Målet til skiforbundet hopp «var å ta vare på alle, og sørge for at flere hoppet på ski lengre enn tidligere» (Støckl, Bråthen & Øvregård, 2013). I tillegg ønsket de å redusere frafallet av utøvere i ungdomsalderen. Rekruttcupen (RC) ble lansert og basert på ferdighetsklasser. RC var

⁴ Antall hoppere som har betalt skilisens for sesongen 2014-2015 er hentet fra vedlegg 3 som viser antall utøvere som har betalt skilisens for hopp og kombinert fordelt på skikretser for sesongen 2014-2015.

⁵ Norges skiforbund er delt inn i sju grener der hopp er en av dem. De andre grenene er langrenn, alpin, kombinert, freestyle og telemark, samt freeski som er den nyeste av disse grenene i NSF. Når det refereres til arbeidet avdelingen hopp gjør i NSF heter det heretter skiforbundet hopp.

et landsomdekkende tilbud til ungdommer mellom 13-16 år, der cupen ble gjennomført over ca. åtte helger. Denne cupen hadde fire forskjellige klasser hvor det ble gruppert fra A til D. Forskjellen mellom disse var bakkestørrelse og fart. Utøverne i RC A hoppet i stor bakke med minst fart, og det var her de beste utøverne var. RC B og RC C hoppet i like stor bakke som A, men B hadde høyere fart enn A, og C hadde enda høyere. Utøverne i RC D hoppet i en mindre bakke med høy fart (Støckl et al., 2013).

Etter noen år med denne konkurransemodellen vurderte skiforbundet hopp fordelene og ulempene med systemet (Norges skiforbund, 2015). Fordelen med denne konkurransemodellen var at hoppere fikk konkurrere på noenlunde samme nivå, konkurransen ble mer spennende og flere utøvere fikk lange hopp. Ulempen med systemet var at foreldre og utøvere reiste langt for å komme seg på renn. Tilbudet for aldersgruppen 13-16 år var hovedsakelig RC fordi det ble arrangert få lokale renn for denne aldersgruppen. Det medførte store kostnader for de familiene som deltok i rekruttcupen, samt at det ble lite aktivitet på utøverne i løpet av en helg (rundt 9-12 hopp) (Norges skiforbund, 2015). Skiforbundet hopp mener at det nærmest har vært en toppidrettssatsning fra 13 år og oppover fordi det var fokus på resultat framfor å fokusere på utvikling blant utøvere, foreldre og trenere. Endret konkurransemodell (fra aldersklasser til ferdighetsklasser) har i følge skiforbundet hopp ikke klart å øke antallet nye 13-åringere. Det positive med endringen som de påpeker er at frafallet i gruppen 13-19 år er redusert (Norges skiforbund, 2015).

Skiforbundet hopp valgte å kutte ut den landsdekkende rekruttcupen før sesongen 2014-2015. De valgte å følge en modell som kalles LTAD (Long Term Athlete Development Model) for å satse mer på lokal aktivitet med mål om «minske frafallet og øke kvaliteten på treningsarbeidet» (Norges skiforbund, 2015). I LTAD-modellen settes utøveren i sentrum med utgangspunkt i utviklingsalder i stedet for biologisk alder. Skiforbundet hopp begrunner dette med at den fysiske og mentale modenheten til en ungdom på for eksempel 14 år kan variere opptil 5-6 år. Med utgangspunkt i LTAD-modellen skal treningen være mest mulig tilpasset utøverens fysiske og mentale utviklingsnivå slik at utøveren kan utvikle seg i forhold til hvor langt hun eller han har kommet. Ved å fokusere på mer aktivitet konkurrerer utøvere i mellom 13-16 år i Regioncupen. Regioncup er en cup med flere hopprenn som skjer i hver region der en eller flere fylker er samlet. En hopper skal fortrinnsvis delta på renn og aktiviteter i sin

region, men hvis utøvere også ønsker å konkurrere i andre regioner er det mulig. Det er også mulig for de eldste rekruttene med gode ferdigheter og som ønsker å prøve seg på ytterligere utfordringer har lov til å prøve seg i Norges Cupen (NC). NC er en landsdekkende cup for juniorer, seniorer og elitenivå (Øvregård, telefonsamtale, 28. august 2015).

Da rekruttcupen ble etablert fikk skiforbundet hopp mye kritikk, og når skiforbundet igjen endret konkurranseformen til regioncup kom det også noe kritikk. De positive tilbakemeldingene er at reisingen og kostnadene rundt hopprenn har blitt redusert. (Øvregård, telefonsamtale, 28. august 2015). Foreldrenes synspunkt om den nye organiseringen av konkurransesystemet vil også komme frem gjennom intervjuene i denne studien, se 5.2.8 Rekruttcup til regioncup. Organisering av skihopping for utøvere i mellom 13-16 år vil foregå i regioner de neste sesongene, slik at funnene i denne studien kan antas å ha gyldighet også i tiden fremover.

3. Teoretisk rammeverk

Det teoretiske rammeverket for denne studien er hentet fra tre forskningstradisjoner, sosialisering, foreldreskap og klassespesifikk oppdragelse. Disse forskningstradisjonene skal bidra til å belyse forhold rundt forelderrollen generelt i samfunnet og i idretten. Forskningstradisjonene vil bli forklart, deretter blir aktuelle studier presentert og nærmere beskrevet, og til slutt kommer en oppsummering der forskningstradisjonene og tidligere studier blir tilknyttet denne studien.

Sosialisering og oppdragelse er to begreper som kan brukes i så vid forstand at de faller sammen. For å skille begrepene sosialisering og oppdragelse, samt foreldreskap, er det behov for en begrepsavklaring. *Sosialisering* kan sies å innebære alle påvirkninger et individ/barn blir påvirket av og som er med på å forme individet/barnet. Sosialisering er en tilpasningsprosess der individet/barnet utvikler seg til å fungere i samfunnet. *Oppdragelse* innebærer voksnes bestrebelse for å forme individet/barnet med et bestemt formål. Det vil si at individet/barnet får aktiv hjelp av den eldre generasjonen til å lære blant annet kulturen som er karakteristisk for det samfunnet individet/barnet lever i. Oppdragelse er en del av sosialiseringen, da foreldre med sin erfaringsbakgrunn og modenhet ønsker å hjelpe og gi veiledning til barnet slik at barnet fungerer i samfunnet og mestrer livet (Myhre, 1982; Schiefloe, 2011). *Foreldreskap* kan forstås som foreldres ansvar for barnet og barnets behov der oppfølging og involvering er sentralt. Foreldreskapet blir påvirket av idealer og praksis som varierer fra kultur til kultur (Forsberg, 2009; Hennem, 2002). Forskningstradisjonene blir videre presentert i denne rekkefølgen: Sosialisering, foreldreskap og deretter klassespesifikk oppdragelse.

3.1 Sosialisering

Sosialisering er den første forskningstradisjonen i denne studien. Innenfor samfunnsvitenskapen er sosialisering et sentralt tema og det finnes utallige definisjoner. Fellestrekkene ved sosialisering prosessen er tre komponenter: For det første handler sosialisering om *innlæring av kultur* som språk, kunnskap, tro, verdier og normer. I tillegg til tilegnelse av kultur innebærer sosialisering *utvikling av personlighet* og selvbilde. Det betyr at et menneske skaper en identitet ut i fra deres tanker, følelser og atferd. Den siste komponenten er *rolleatferd*, og «omfatter tilegnelsen av evnen til å opptre i ulike typer roller. Det kan vi også betegne som atferdsmessige ferdigheter eller

habitus» (Schiefløe, 2011, s. 290). Sett fra et makroperspektiv handler sosialiseringprosessen om at nye samfunnsmedlemmer tilegner seg de viktigste elementene fra den kulturen de blir en del av. Denne type mekanisme fører til at kultur blir overført fra generasjoner til generasjoner, og siden det finnes variasjoner innenfor et samfunn fører det til ulike resultater av sosialiseringen. Individene blir forskjellige i følge Schiefløe (2011) fordi de er påvirket «av spesifikke oppvekstbetingelser, sosial påvirkning, arvemessige forutsetninger og tilfeldigheter» (s. 289). Det oppstår forskjeller fordi sosialisering skjer i ulike sammenhenger og kontekster. For at individer skal bli sosialisert i en spesifikk kontekst er det noen som opptrer som sosialiseringsagenter. Disse agentene opptrer «i form av aktører som gjennom sine budskap og sin atferd påvirker individets utvikling og selvbilde. Sosialiseringsagentene kan opptre bevisst og med en bestemt målsetting om påvirkning» (Schiefløe, 2011, s. 296). Når sosialisering beskrives, omhandler det ofte hvordan barn blir påvirket av foreldre og av andre aktører. Et eksempel på at foreldre er sosialiseringsagenter er når foreldre lærer barnet sitt hva som er riktig og galt gjennom å irettesette barnets atferd eller utsagn. Bø & Schiefløe (2007) hevder at foreldre har en dobbeltposisjon som kan uttrykkes med begrepene uformell og formell sosialisering. De har formelt sett oppdrageransvar for barnet sitt, «men står samtidig nesten helt fritt når det gjelder hvordan dette ansvaret ivaretas» (Bø & Schiefløe, 2007, s. 118)⁶.

Sosialiseringprosessen til et individ starter allerede i det de blir født og har den første kontakten med foreldrene sine; de går da fra å være et biologisk vesen til å bli et sosialt vesen (Schiefløe, 2011; Østerberg, 1977). Det er foreldrene, men også resten av familien som har sterkest påvirkning på barnet de første leveårene. Denne fasen av sosialiseringen kalles primærsosialisering, og «sørger for den grunnleggende innlæringen og tilpasningen til samfunnet» (Schiefløe, 2011, s. 416). I følge Schiefløe (2011) er det her fundamentet legges «for personlighetsutviklingen og også for mye av den senere læringen» (s. 288). Den andre fasen er sekundærsosialisering som er «knyttet til innlæring av roller og kulturtilegnelse som inntreffer senere i livet» (Schiefløe, 2011, s. 330). Det vil si at individet lærer mer spesifikke ferdigheter og «verdier og normer som støtter opp om rolleutøvelser som er i overensstemmelse med samfunnets behov»

⁶ Begrepsavklaring: Uformell sosialisering «finner sted i det daglige samspillet folk imellom, mens den formelle sosialiseringen utøves gjennom offentlige institusjoner som barnehager og skoler, og er mer bevisst oppdragende og målrettet» (Bø & Schiefløe, 2007, s. 118).

(Schiefløe, 2011, s. 416-417). Sekundærsosialisering skjer på arenaer som barnehage, skole og fritidsaktiviteter, men også i arbeidslivet og på aldershjemmet. Ettersom det vi lærer blir en del av oss og vi tar de viktigste normene og verdiene for gitt, kan vi si at de er internalisert. Det betyr at vi vet hva som er riktig og galt, og vi kan være vår egen kontrollør der samvittigheten vår gir oss belønning eller straff i forhold til det vi oppfatter som riktig og galt (Schiefløe, 2011; Østerberg, 1977). Samlet sett er sosialisering altså en prosess der mennesker utvikler seg fra et enkeltindivid til et samfunnsmenneske. I løpet av sosialiseringprosessen blir individet påvirket av sosialiseringssagenter og sosio-kulturelle forhold. Det fører til at vi blir sosialisert forskjellig.

Coakley (2009) hevder at vi mennesker deltar aktivt i vår egen sosialiseringssprosess fordi vi danner relasjoner og blir påvirket av de som har innflytelse på oss. Vi er aktive ved at vi ser og hører, aksepterer, motstår og reviderer meldinger vi får om hvem vi er og hvordan vi er knyttet til sosiale verdener. Coakley (2009) påpeker på bakgrunn av dette at sosialisering ikke er en enveisprosess, men en interaktiv prosess hvor vi kobler oss aktivt med andre, reflekterer over informasjon og tar avgjørelser som påvirker våre egne liv og de sosiale verdener vi deltar i.

For å relatere sosialisering til idrettsforeldre i hopp er det nødvendig å gå noe nærmere inn på studier om foreldresosialisering i idretten og farskap.

3.1.1 Fredricks & Eccles – foreldresosialisering i idretten

Artikkelen til Fredricks & Eccles (2005) handler om familiesosialisering i idretten. Studien deres handler om hvordan foreldrene påvirker barnets kompetanse, verdier og deltakelse innenfor idrettsdomenet. I studien uttrykte Fredricks & Eccles (2005) at foreldrene påvirker barnets deltakelse på flere måter: (a) ved å være en *rollemodell* enten som en trener eller ved å delta selv; (b) ved å *tolke barnas erfaring* og gi dem tilbakemelding om deres sportslige ferdigheter og verdien av å delta i idrett; og (c) ved å *gi emosjonell støtte* og positive sportslige opplevelser. Disse punktene illustrer hvordan foreldre kan bidra til at barna får positive opplevelser fra idretten. Utover det å melde barna inn i idretten kjøper foreldre nødvendig utstyr og bidrar med frivillig arbeid i deres tilhørende idrettslag (Fredricks & Eccles, 2005). Nøkkelordene rollemodell, å tolke barnas erfaring og emosjonell støtte vil være relevante faktorer for denne studien.

3.1.2 Coakley – farskap

Ut fra det jeg har sett etter å ha deltatt i hoppmiljøet, er det flest fedre som er tilstede på hopparenaen. Ved at Coakley (2006) har skrevet om farskap i forbindelse med ungdomsidretten og foreldrenes forventninger har studien hans blitt inkludert i denne studien. Coakley (2006) fokuserer på farskap i middelklassen i USA. Han beskriver at det finnes ulike oppfatninger av farskapsrollen sett i forhold til deres barns idrettsdeltakelse og kulturelle endringer knyttet til familie, kjønn og idrett.

Coakley mener at veksten av ungdomsidretter etter 1950-tallet er et resultat av kulturelle og strukturelle forhold knyttet til familie, foreldre og barndom. Fra et overordnet syn prioriterer foreldre organisert ungdomsidrett høyt for å holde barna borte fra gata og trøbbel. Foreldrene ønsker at barna skal være involvert i en karakterbyggende aktivitet som er morsom og verdsatt i samfunnet. Dersom barna driver med idrettsaktiviteter, føler foreldrene at de ivaretar sitt ansvar som foreldre. Coakley hevder også at organisert idrett er en arena der mange fedre føler seg komfortable og kompetente. Deres kunnskap om idrett og deres tidligere erfaringer gir grunnlag for at far kan delta i barneoppdragelse samt at det er forenlig med tradisjonelle ideer om maskulinitet og allment akseptert i samfunnet (Coakley, 2006).

Videre beskriver Coakley (2006) at det har skjedd en endring i oppfattelse av hva en god far er. På begynnelsen av 1900-tallet var en god far en som klarte å forsørge familien og opptrådte som overhode i familien. Siste delen av det 20. århundret ble denne ideologien om farskap utfordret av kvinnebevegelsen. Coakley (2006) trekker frem at mange menn var forvirret og fortvilet over hvilken ideologisk retning på farskap de skulle velge. Skulle fedre velge å gjøre sin del av husarbeidet og basere kjønnsrelasjonen på likestilling (feministiske og progressive strategier) eller skulle de forplikte seg til de tradisjonelle familieverdiene og det individuelle ansvaret for familien (konservative og nyliberale strategier).

Etter 1950-tallet har i følge Coakley (2006) fedre hatt mulighet til å involvere seg i barnets idrettsdeltakelse uten å utfordre den dominerende kjønnsideologien. Forskning som Coakley (2006) viser til peker på at den tradisjonelle kjønnsideologien fortsatt er til stede i idretten. Det vil si at fedrene er for eksempel trenere og mødrene tilrettelegger blant annet med rene klær og mat. I tillegg til at fedre tar viktige beslutninger om

trening og konkurranse så betaler faren mesteparten av regningene tilknyttet idrettsdeltakelse, hevder Coakley. Idretten er egnet for moderne farskap – både maskulint og for engasjement. Forelderens engasjement rundt barnets idrettsdeltakelse er en del av barnets generelle sosialisering. Det engasjementet foreldrene har overfor barnet sitt har opprinnelig vært forbundet med glede, entusiasme, selvtillit og tro, men blir utfordret av prestasjoner og mål om å oppnå suksess. Coakley (2006) sin studie har mange relevante synspunkter om foreldrenes betydning for barnets sosialisering, der han tar spesielt utgangspunkt i farskapsrollen og idrett.

3.1.3 Oppsummering – sosialisering

Sosialiseringsbegrepet er en del av det teoretiske rammeverket fordi det gir mulighet til å kunne reflektere over hvordan foreldrerollen til hoppforeldre påvirker barnets sosialiseringssprosess og utvikling både i familielivet og på idrettsarenaen. Fredricks & Eccles (2005) sitt perspektiv på sosialisering i idretten viser at foreldrenes forståelse av sin foreldrerolle og valg av atferd påvirker familiesosialiseringen. Faktorer som påvirker sosialiseringen er foreldrenes engasjement i form av å være rollemodell, tolke barnas erfaring, og gi emosjonell støtte. Sosialiseringen påvirker deretter barnas engasjement for idretten og deres positive idrettsopplevelser. For å forstå hvordan hoppforeldrene i studien sosialiserer barna sine består studien blant annet av spørsmål om hvordan foreldrene følger opp barnet sitt og hva de tenker er barnets utbytte av å delta på skihopping. Farskap er trukket inn i studien på bakgrunn av min observasjon om at det er flest fedre som følger opp barna sine på hoppøvinger. Coakley (2006) uttrykker i sin artikkel at det finnes ulike måter å forstå og praktisere farskapsrollen, en tilnærmet tradisjonell eller likestilt kjønnsideologi. Det blir trukket paralleller til blant annet hvordan foreldrene fordeler oppgaver og gjøremål seg i mellom, samt hvordan foreldrenes involvering og livsstil påvirker barnets sosialisering. Det fører til at den sosialiseringen foreldrene påvirker sine skihoppere kan trekkes i forbindelse til hvordan foreldre praktiserer sitt foreldreskap.

3.2 Foreldreskap

Den andre forskningstradisjonen i denne studien er foreldreskap. Forskerne det refereres til ser på ulike sider ved foreldreskapet. Gullestad (1996) reflekterer over foreldreskap i form av overføring av verdier mellom generasjoner, Hennem (2002) er opptatt av foreldreskap generelt og forklarer at begrepet har flere betydninger og Forsberg (2009)

redegjør for involvert foreldreskap. Litteratur om foreldreskap er relevant da det kan fortelle noe om hvordan foreldre praktiserer foreldrerollen i dagliglivet og om idealer rundt foreldrerollen. Stefansen et al. (2016a) har studert foreldrenes involvering i idrett. Tema om foreldreskap skal bidra til å reflektere over hvordan hoppforeldre følger opp barnet sitt, og da spesielt oppfølgingen som skjer på hopparenaen.

3.2.1 Gullestad – overføring av verdier mellom generasjoner

Gullestad (1996) har skrevet om dilemmaer med overføringen av verdier mellom generasjoner i Norge. Artikkelen er bygget opp rundt to personer som reflekterer over sin barndom og hvordan verdiene ble overført fra foreldre til barn. Kari vokste opp før andre verdenskrig og tilhørte arbeiderklassen. I Kari's refleksjon om sin familie ble de moralske verdiene overført gjennom å lære det praktiske husarbeidet. Oppdragelsen var bygget på ideen om «being of use». Det betyr at hun lærte å verdsette evnen til å arbeide og godheten rundt det å dele det en har med andre som står en nær. Barndommen til Cecilia, som ble født 1973, står i kontrast til Kari sin. Cecilia vokste opp i en periode der det var selvfølge å ta høyere utdanning og ha lønnet arbeid. Refleksjonen til Cecilia handler om at hun ønsker å finne seg selv «being oneself» og bli selvstendig. Hennes relasjon med foreldrene innebærer at hun er glad i familien sin, men ønsker ikke alltid å følge deres verdier. Eksemplene viser at overføringen av verdiene handler om lydighet og forhandling. Kari sin barndom var preget av at regler og maktstrukturer var bestemt, men i Cecilias familie kunne reglene forhandles. Refleksjonene til Kari og Cecilia viser at overføringen av verdier mellom generasjoner har sammenheng med den tidsperioden en lever i og samfunnsforståelsen av hvordan relasjonen mellom foreldre og barn bør være.

3.2.2 Hennem – ulike måter å forstå foreldreskap

Doktorgradsavhandlingen til Hennem (2002) handler om «hvordan det er å være mor og far for en norsk middelklassegutt eller -jente på femten år i en storby i dagens Norge» (s. 11). For å undersøke dette studerte hun hverdagslivet og hverdagsproblemer blant middelklassefamilier. Med utgangspunkt i dette var hun særlig opptatt av forholdet mellom kjærlighet og autoritet, og hvordan dette påvirket foreldreskapet (Hennem, 2002). Det som er interessant for denne studien er hennes ulike forståelser av foreldreskap. Det norske begrepet «foreldreskap» (på engelsk «parenthood») «henviser til de kulturelle og sosiale forventningene knyttet til personer som får barn» (Hennem,

2002, s. 11-12). Mens begrepet «parenting» på engelsk refererer til foreldrenes handlinger og praksiser. Hun henviser også til en tredje forståelse av foreldreskap som innebærer at mor og far er i et samspill med et barn, og de tre danner en enhet sammen. Hennem (2002) mener at begrepet foreldre er vanskelig å anvende fordi det gjelder både kvinner og menn. I tillegg er begrepet unøyaktig fordi beskrivelse av foreldreskap er avhengig eller påvirket av kontekst, kultur, samfunnsinstitusjoner og ideologisk standpunkt. Samt at det sier «lite om hvordan omsorgspraksis organiseres og utøves i en familie» (Hennem, 2002, s. 12).

3.2.3 Forsberg – det involverte foreldreskapet

Doktorgradsavhandlingen til Forsberg (2009) handler om hvordan svenske middelklasse-mødre og -fedre *gjør* involvert foreldreskap i hverdagen. Han påpeker i studien at det råder en forventning om at foreldre engasjerer seg i barnets hverdag, og det er middelklasseforeldrene som er mest tilbøyelig til å leve opp til disse forventningene. Forsberg (2009) opplyser at det er fortrinnsvis mødre som har hovedansvaret for å involvere seg i barnets hverdag, men at fedre i økende grad også involverer seg. Studien bruker involvert foreldreskap som teoretisk grunnlag og definerer involvert foreldreskap som en kulturell norm. Normen om involvert foreldreskap tar form i bestemte kontekster, og fremhever noen idealer om hvordan foreldreengasjement bør praktiseres i dagliglivet. Idealene innebærer at foreldre skal være ansvarlig for sine barn, tilbringe så mye tid som mulig med dem og utvikle nære relasjoner til dem. Dersom foreldrene oppfyller de kulturelle og sosiale forventningene forstås de som gode foreldre. Forsberg (2009) argumenterer mot slutten av avhandlingen sin at oppfatningen av involvert foreldreskap er knyttet til hvordan mennesker forstår seg selv som moralske vesener. Ingen av foreldrene i hans studie posisjonerte seg som ikke-involvert. Foreldrene i denne studien mente at de involverte seg sterkt i barnas utdanning, barneomsorg og prøvde å tilbringe en god del tid både for og med barna sine. Ved at foreldrene følte at de involverte seg i barnas hverdag kan de oppfatte seg selv som gode foreldre mener Forsberg (2009). Forsbergs forståelse av involvert foreldreskap kan knyttes blant annet til hvorfor hoppforeldre engasjerer og involverer seg samt tilrettelegger for barnets idrettsaktiviteter.

3.2.4 Stefansen, Smette & Strandbu – dagens idrettsforeldre

Stefansen et al. (2016a, 2016b) har studert foreldres involvering i norsk ungdomsidrett. De har publisert en artikkel og et bokkapittel som baserer seg på det samme datamaterialet der foreldrene til ungdommer i 9. klasse ble intervjuet. Foreldrenes involvering i norsk ungdomsidrett vil først og fremst bli beskrevet ved bruk av Stefansen et al. (2016a) fordi funnene blir knyttet opp mot dagens foreldreskap. Stefansen et al. (2016b) blir presentert under 3.3.4 Stefansen, Smette & Strandbu – sosiale klasser og foreldrenes involvering i idrett.

Stefansen et al. (2016a) har organisert funnene i fire hovedtemaer. Det første temaet er verdien av en aktiv oppvekst. Foreldrene ser det som naturlig at ungdommene har en aktiv ungdomstid. Det er nærmest et aktivitetskrav at barna skal drive med idrett. Foreldrenes oppfatning er at det er deres foreldreoppgave å sørge for at de får en aktiv ungdomstid. Deres involvering er i form av «å interessere seg for barnets trivsel og prestasjoner, og ved å engasjere seg i idrettslaget som tilrettelegger for aktiviteten» (Stefansen et al., 2016a, s. 164). Foreldrene mener at idrettsaktiviteter forebygger «mot inaktivitet og asosialitet og det å forsvinne inn i spill-, tv- og dataverden» (Stefansen et al., 2016a, s. 163). I tillegg er idretten en naturlig grensesetter fordi ungdommene er opptatte med å fylle fritiden sin med idrett, noe som gjør at de ikke har tid til å finne på noe trøbbel. For «foreldrene var det viktigere at ungdommen drev med *noe*, enn *hva* han eller hun drev med» (Stefansen et al., 2016a, s. 162).

Det andre temaet er idretten som en forberedelse til fremtiden. Forskerens tolkning er at foreldrene synes at idrett «er en arena hvor livets drama utspiller seg i trygge og forutsigbare rammer, og at barn ved å delta får med seg en ballast som kommer til nytte både på skolen og videre i livet» (Stefansen et al., 2016a, s. 164). Idretten er viktig for foreldrene fordi det gir mening her og nå for ungdommene, samt at ungdommene «kan hente ut de positive gevinstene av deres felles investering i idretten» (Stefansen et al., 2016a, s. 165). Gevinstene innebærer at foreldrene har tanker om at kunnskap og ferdigheter fra idretten kan overføres til andre arenaer. To spesifikke eksempler er at barn som har vært sjenerte har blitt mer sosiale gjennom idretten, mens andre barn har tilegnet seg evne til å yte under press og levere det som forventes.

Idretten som en aktivitet med spenninger er det tredje temaet i studien deres. Det vil si at idretten er en arena både med positive gevinster og der barna opplever skuffelser og nederlag. Foreldrene involverer seg for å sikre at barna får mest av det positive samt være til stede når de ikke lykkes med prestasjonene. Stefansen et al. (2016a) trekker fram idealet for det barnesentrerte foreldreskapet etter å ha presentert noen av refleksjonene til foreldrene. Det innebærer at «foreldrene skal følge barnets initiativ og ønsker. Det er barnet som skal definere i hvilken grad det ønsker å satse, og hvilken mening idretten skal ha for ham eller henne» (Stefansen et al., 2016a, s. 167). Dersom foreldrene går på tvers av barnets ønsker, settes relasjonen med barnet på spill.

Det fjerde temaet er idretten som en arena for nærhet mellom foreldre og barn. «Foreldrenes involvering i barnas idrettsaktivitet kan ses som relasjonsarbeid, et engasjement som styrker relasjonen til og samhørigheten med barnet» (Stefansen et al., 2016a, s. 167). Ved å engasjere seg i barnets idrettsaktiviteter får foreldrene et sosialt og emosjonelt fellesskap med barna. Det gir foreldrene mulighet til å få «innnsyn i barnets velferd og utvikling samt mulighet til å gripe inn dersom barnet ikke har det bra eller ikke utvikler seg i riktig retning» (Stefansen et al., 2016a, s. 168).

Stefansen et al. (2016a) har kommet fram til to kulturelle prosesser som driver fram foreldrenes engasjement i idretten. Aktivitetskravet som stilles av ungdom er på den ene siden. «På den andre siden ideene om det involverte foreldreskapet, der foreldre forventes å følge opp og ha en emosjonelt nær relasjon til barna – også gjennom ungdomsårene og den perioden hvor løsrivelsen skal skje» (Stefansen et al., 2016a, s. 168). Idretten er en viktig arena for foreldreskapet fordi idretten tilbyr et fellesskap der foreldrene har mulighet til å «observere barnets utvikling både i idretten og sosialt» (Stefansen et al., 2016a, s. 169). Det betyr at foreldrene har en legitim plass i idretten, de har ikke i samme grad slik tilgang på andre arenaer som skole og blant barnas venner. Studien viser at foreldrenes involvering innebærer å tilrettelegge for barnets idrettsaktiviteter. Samtidig skal de bidra til å dempe eller bearbeide nederlag og skuffelser når barnet opplever det. Foreldrenes involvering bidrar til at foreldre og barn får felles opplevelser. Relasjonen blir bekreftet og styrket ved at foreldre engasjerer seg i det barnet interesserer seg for. Dagens foreldreskap har blitt utvidet fordi foreldrene også støtter opp «etter den alderen hvor ungdom kan forventes å klare seg selv med de praktiske tingene og logistikken som idretten krever» (Stefansen et al., 2016a, s. 169).

Den organiserte idretten har blitt mer enn en arena for aktiviteter for barn og ungdommer. Stefansen et al. (2016a) hevder derfor at idretten har blitt et familieprosjekt der dagens foreldreskapsidealer er med på å forme idretten.

3.2.5 Oppsummering – foreldreskap

Hver av de tre forskerne presenterer sin forståelse av foreldreskap. Fra Gullestad (1996) kan jeg ta med meg at foreldreskap er påvirket av tidsperioden og samfunnsforståelsen foreldre og barnet lever i og tilhører. Det betyr at hoppforeldrene er påvirket av kontekst, kultur, samfunnsinstitusjoner de er tilknyttet og deres ideologiske standpunkt om foreldreskap. Hennem (2002) sine betraktninger om foreldreskap kan benyttes når hoppforeldrenes foreldreskap skal diskuteres. Forsberg (2009) sitt begrep om involvert foreldreskap som en kulturell norm kan benyttes for reflektere rundt hvordan hoppforeldre praktiserer forelderrollen i dagliglivet og hvordan de forstår sitt foreldreskap. Det inkluderer også foreldrenes oppfølging av barna og deres involvering i barnets idrett. Forskningen gjort av Stefansen et al. (2016a) om foreldrenes involvering i ungdomsidrett kan bidra til å reflektere over likheter og forskjeller mellom deres studie og denne studien.

3.3 *Klassespesifikk oppdragelse*

Klassespesifikk oppdragelse er den tredje forskningstradisjonen i denne studien. Flere studier viser at foreldre har forskjellige oppdragelsesstiler som ofte har sammenheng med deres posisjon i klassestrukturen. Derfor kan forskningsfunn fra studier om klasse, foreldre og idrett være nyttig for denne studien.

Klasse er et sentralt begrep i sosiologien om ulikhet. Denne studien skal referere til Bourdieu og Lareaus tanker om klasse, der jeg fokuserer mest på Lareau (2011) sin studie. For å trekke inn norske forhold blir Aarseth (2014) sin studie om foreldreskap og middelklasse beskrevet. I tillegg blir artikkelen til Stefansen et al. (2016b) om foreldrenes økende engasjement i den organiserte ungdomsidretten presentert. Her vil det bli fokusert på funn tilknyttet sosiale klasser.

3.3.1 Bourdieu – klasse

Den franske sosiologen Pierre Bourdieu er en sentral forsker når det kommer til klasseforskjeller i samfunnet, og det er en lang rekke studier som er inspirert av

Bourdieu arbeider. Han igjen er inspirert av både Karl Marx og Max Weber sine teoretiske perspektiver. Bourdieus sentrale begreper kan anvendes for å forklare hvorfor individer fra ulike sosiale sammenhenger sosialiseres forskjellig, som igjen påvirker klasseforskjellene i samfunnet. Bourdieu hevder at:

Socialization provides children, and later adults, with a sense of what is comfortable or what is natural (he terms this habitus). These background experiences also shape the amount and forms of resources (capital) individuals inherit and draw upon as they confront various institutional arrangements (fields) in the social world (Lareau, 2011, s. 361).

Kultur, samfunnet og det individet lærer hjemme er faktorer som påvirker individets sosialisering, som vil si at det har innflytelse på individets habitus eller væremåte. Individets habitus har betydning for individets kulturelle ferdigheter, sosiale nettverk, utdanning og andre sosiale kulturelle ressurser. Disse ressursene kan transformeres til ulike verdier (kapital) når individet beveger seg ut i verden. Det er mulig å justere habitus senere i livet, men man assosierer det nye en har lært med det en lærte i barndommen. Begrepet felt er avgjørende fordi det er knyttet til de sosiale arenaene som individer utfolder seg i. Et eksempel er dynamikken mellom individer og sosiale institusjoner. Ulikhetene som fremkommer av sosialiseringen og klasseforskjellene har sammenheng med hvilke ressurser som anses som viktige og hvilken posisjon individene har i samfunnet (Lareau, 2011).

Med Bourdieus begreper kan foreldre forstås som en type agent. I følge Bourdieu skal agenter forstås «i relasjon til deres sosiale posisjon og deres medlemskap i sosiale grupper» (Wilken, 2008, s. 51). Hvilken posisjon agenten har i det sosiale feltet har sammenheng med deres kapitalbesittelse og kapitalsammensetning (sosial, kulturell og økonomisk kapital). For å forstå agentens posisjon i feltet bør dette ses i sammenheng med klassestruktur. Bourdieu definerer «klassestruktur i forhold til den til enhver tid eksisterende arbeidsfordeling i et samfunn» (Wilken, 2008, s. 52). Det betyr hvordan agentene oppfatter, representerer og gjenkjenner det sosiale rommet i klassestrukturen. I tillegg til dette klassestrukturen handler om hvor mye og hva slags type kapital agentene har. Klassesethørigheten agenter har i det sosiale rommet, i denne sammenheng foreldre og barn, har også en forbindelse med agentens habitus (Wilken, 2008). Den posisjonen foreldre og barn har i klassestrukturen får følge for barneoppdragelsen da deres habitus og kapital påvirker oppdragelsesstilen.

3.3.2 Lareau – sosiale klasser

Forskning som gjøres på grunnlag av Bourdieus begreper handler ofte om å studere sosiale strukturer og mønstre i en spesiell gruppe eller en kontekst. Med sosial ulikhet og oppdragelse kan en forklare foreldrenes valg av oppdragelsesstil med deres posisjon i klassestrukturen. Ei som er inspirert av Bourdieus teoretiske perspektiver er sosiologen Lareau fra USA.

Boka til Lareau, «Unequal childhoods», handler om at barn får ulik oppdragelse. Dette ser hun i sammenheng med klasse, rase og familieliv. Datamaterialet til studien er hentet fra tolv familier som har barn i 10-11 årsalderen. Lareau og hennes medarbeidere samlet inn data hvor de identifiserte forskjeller blant familier ved bruk av etnografisk feltarbeid og intervjuer. Familiene som deltok i undersøkelsen ble kategorisert inn i to grupper: Middelklassefamilier i den ene gruppen og den andre gruppen bestående av arbeiderklassefamilier og fattige familier. Lareau brukte begreper som «concerted cultivation» og «accomplishment of natural growth» for å forklare forskjeller i barneoppdragelse mellom disse to gruppene. Før en kan forklare forskjellene må en forstå at foreldrenes måte å oppdra barna sine på har sammenheng med kulturell logikk og hva som føles naturlig for dem. Lareau påpeker at barneoppdragelse kan oppfattes som noe som ofte skjer automatisk og ubevisst, sannsynlig bidrar foreldrenes innsats til å forme barnas livserfaringer og retning i livet.

3.3.2.1 *Concerted cultivation and accomplishment of natural growth*

Concerted cultivation kan oversettes til «intensiv foredling», i følge Stefansen (2007). Hun mener at «essensen i dette idealet er foreldrenes opplevelse av at de er forpliktet til å hjelpe barna med å nå sitt potensial som mennesker» (Stefansen, 2007, s. 253). Det betyr at middelklasseforeldre har fokus på barnas individuelle utvikling. Lareau (2011) hevder at middelklasseforeldre som er engasjert i en prosess av «concerted cultivation» legger vekt på å fremme barnas talenter, meninger og ferdigheter. Det første området Lareau fokuserer på er at foreldrene melder barna sine inn i organiserte aktiviteter som er organisert av voksne, og i dagliglivet har de organiserte aktivitetene høy prioritet. Det gir lite rom til egenstyrt aktivitet. Hverdagene hos disse familiene er hektiske fordi deres hverdagsmønster går ut på å balansere mange aktiviteter, lekser, bursdagsfeiringer, heltidsjobber og daglige gjøremål som å handle inn mat. For det andre fokuserte Lareau på at kommunikasjon mellom foreldre og barn baserte seg på

resonnementer framfor direktiver. Det vil si at foreldre gir barna begrunnelser for deres avgjørelser, samt at de oppfordrer barna til å uttrykke sine egne meninger og synspunkter. Det fører til at det er rom for forhandlinger i familien. Det tredje området som handler om intervensjoner i institusjoner omhandler forholdet foreldre og barn har institusjoner som skole og helsesentre. Studien viser at middelklasseforeldre kritiserte og engasjerte seg i de institusjonene barna hadde en relasjon til. Dette var for å ta vare på barna i form av å følge opp barna på blant annet skolen. Med andre ord var foreldre talspersoner for barna (Lareau, 2011).

Oppdragelsesstilen til foreldre fra arbeiderklassen og fattige familier kaller Lareau *accomplishment of natural growth*, eller på norsk «ideen om naturlig utvikling» (Stefansen, 2007, s. 253). Det innebærer at foreldrene mener at barna utvikler seg når forholdene er gode i form av at barna har mat på bordet, tak over hodet, rene klær samt at man får barna til sengs, klare til skolen og er med til doktoren hvis barnet må det. Lareau beskriver i sin studie at foreldrenes måte å ta vare på barna sine er å gi dem kjærlighet og sette grenser, men innenfor disse grensene tillater de spontanitet. Dette er det grunnleggende elementet i denne oppdragelsen. Dette fører til at barna har roligere hverdager enn middelklassebarn. Disse barna deltar på få eller ingen organiserte fritidsaktiviteter, men de får rom til fri lek. Lareau observerte at barna så på TV eller lekte i gatene med andre barn i nærheten, og da spesielt med barn de var i slekt med. For det andre bruker foreldrene i arbeiderklassen og fattige familier direktiver framfor resonnementer som kommunikasjonsmetode ovenfor barna sine. Det vil si at foreldrene forteller barna hva de skal gjøre, og det gir barna begrenset mulighet til å resonere og forhandle med foreldrene. Det fører til at barna sjelden spør eller utfordrer beslutningene til foreldrene, men de lærer å akseptere det foreldrene sier. Familiens forhold til de ulike institusjoner var det tredje området hun studerte. Foreldre fra arbeiderklassen og fattige familier er i følge Lareau ofte mistroisk mot skolen og helseinstitusjonene. Grunnen er at barneoppdragelsen i hjemmet ikke samsvarer med ønsket praksis som institusjoner anbefaler. I verste fall er de redde for at profesjonelle personer skal ta barna bort fra dem. Det fører til at foreldrene føler seg maktesløse og frustrerte (Lareau, 2011).

Det er både styrker og svakheter ved oppdragelsestilene til de to gruppene. Livet til middelklasseforeldre og deres barn kan karakteriseres som hektisk, hevder Lareau.

Foreldrene reiser fra aktivitet til aktivitet, og hvis de har flere barn må de sjonglere barnas aktiviteter så godt de kan. I tillegg til å sjonglere barnas aktiviteter skal foreldrene ha tid til jobben sin. Lareau beskriver at middelklassefamilier hadde en fastsatt plan over aktivitetene, og det innebar at søsknene en gang i blant måtte se på de andre sine aktiviteter. Det gjaldt spesielt yngre søsken som måtte se på storesøster eller bror. Til tider gikk det greit, men andre ganger ble småsøsken irritert og lei av å se på. I den hektiske hverdagen var middelklassebarn ofte slitne og familien tilbrakte liten tid sammen annet enn i bilen frem og tilbake på aktivitetene. De er heller ikke mye sammen med andre familiemedlemmer. Forelderens fritid dreier seg i stor grad om barnas aktiviteter, og familiens sosiale nettverk blir derfor ofte sentrert rundt aktivitetene. Ved at barnas fritid er så omfattende organisert omgås de med eller rundt voksne store deler av sin tid. Den tiden barna får til egenstyrt aktivitet blir de informert om fra de voksne. I forhold til økonomiske ressurser har disse familiene penger til mat, hus, klær, transport og barnas aktiviteter, men noen av familiene Lareau intervjuet uttrykte at noen ganger begrenset pengene seg. Fritidsaktivitetene til barna kunne være såpass dyre at de for eksempel ikke kunne prioritere å dra på slike ferier de ønsket å dra på (Lareau, 2011).

Arbeiderklassefamilier og fattige familier hadde mindre hektiske dager som middelklassen. Barnas liv var mer avslappet og frihet til egenstyrt aktivitet samt å være kreativ. Foreldrene overvåket bare barna mens de var opptatt av å utføre de daglige gjøremålene som blant annet å få mat på bordet, vaske klær og få barna på skolen. Lareau beskriver at noen barn fra denne gruppen ønsket å delta på organisert aktivitet, men økonomien til familien la begrensninger. Barna var klar over familiens økonomiske utfordringer da dette ofte ble diskutert. Det kunne også være matmangel hos noen familier, dette gjaldt spesielt fattige familier. I arbeiderklassefamilier og fattige familier var voksnes verden og barnas verden mer adskilt enn sammenlignet med middelklassen (Lareau, 2011).

3.3.2.2 Sense of entitlement og emerging sense of constraint

«Et sentralt poeng hos Lareau er at forskjellene hun observerer har betydning for barnas liv både her og nå og i framtida» (Stefansen, 2007, s. 254). Middelklasseforeldrene har som mål å utvikle barna med retning mot barnas fremtid, men foreldre fra arbeiderklassen og fattige familier hadde mer fokus på barnas liv her og nå. Utbyttet barna får etter å ha blitt oppdratt etter strategien «concerted cultivation» er at de har

tilegnet seg «ferdigheter og kvaliteter som verdsettes i de institusjonene de ferdes i til daglig» (Stefansen, 2007, s. 254). Det vil si at de opplevelsene og erfaringene de har ervervet seg fra sine innholdsrike hverdager hjelper de til å bli bedre rustet til for eksempel arbeidslivet enn det arbeiderklassebarn får mulighet til. I tillegg tilegner disse barna seg de uformelle reglene for hvordan en bør opptre i formelle settinger. Resultatet fra denne oppdragsstilen er at disse barna har ervervet seg kompetanse som gir dem evne til å bli hørt eller at andre tilpasser seg etter deres ønsker. Lareau kaller denne evnen «sense of entitlement» (Lareau, 2011; Stefansen, 2007).

«I motsetning til middelklassebarna sosialiseres arbeiderklassebarna dessuten til underdanighet i møtet med representanter for formelle maktposisjoner. Lareau beskriver det hun kaller «emerging sense of constraint» hos disse barna, som speiler forelderens forhold til autoritetspersoner av ulikt slag» (Stefansen, 2007, s. 254). Dette underdanige forholdet foreldre har til institusjoner kan bli overført til barna ved at det vokser frem et distansert og mistroisk forhold mellom barna og institusjonene. Bakgrunnen for at det blir slik kan være at foreldrene ikke er talspersoner for barna sine ovenfor institusjoner, i motsetning til middelklasseforeldrene. I forhold til barnas utvikling fokuserer foreldre som har valgt å adoptere strategien «accomplishment of natural growth» på her og nå. Det fører til at arbeiderklassebarn utvikler slike ferdigheter som er viktige her og nå (Stefansen, 2007). I følge Lareaus studie viste barna «more creativity, spontaneity, enjoyment, and initiative in their leisure pastimes than we saw among middle-class children at play in organized activities» (Lareau, 2011, s. 83).

3.3.2.3 Fordeler og ulemper med concerted cultivation og accomplishment of natural growth

For å samle trådene om rutinene i hverdagslivet har både «concerted cultivation» og «accomplishment of natural growth» fordeler og ulemper for foreldrene og deres barn. Fordelen middelklassebarn har av å delta på mange aktiviteter er at de «learn to develop and value individualized sense of self» (Lareau, 2011, s. 241). Det fører til at barna lærer seg å erverve kunnskap om de ulike aktivitetene, men de lærer også grunnleggende kvaliteter som å forbedre sine ferdigheter ved å øve, gjennomføre ting og prestere når det gjelder. Ulempen med «concerted cultivation» er at familien har en hektisk hverdag. For å balansere faste avtaler og sosiale sammenkomster handler det om god planlegging og prioriteringer av foreldrene, og det er spesielt mødrene som i følge

Lareau avgjør timeplanen. Andre ulemper er at det er vanskelig å få ordnet felles middager og småsøsken blir ofte lei av å vente på sportsarenaene. Fordelene som barna fra arbeiderklassefamilier og fattige familier har i hverdagen er at de lærer seg å underholde seg selv, lager egne leker, de har grenseløst med energi og de sa aldri at de kjeder seg. En ulempe Lareau viser til er at økonomien begrenser familiens muligheter til å la barna delta på blant annet organiserte aktiviteter. Fordelen med den begrensede økonomien er at familiemedlemmene tilbragte mer tid sammen og utviklet nærmere forhold til hverandre, da spesielt med søsken og søskenbarn.

På bakgrunn av funnene i studien mener Lareau (2011) at klasse har betydning. Hun beskriver at «the educational and work outcomes of young people are closely tied to the class position of their parents» (Lareau, 2011, s. 305). Dette begrunner hun med at eksisterende sosial ulikhet reproduseres over tid uavhengig av ambisjonene, talentene, innsatsen og fantasien til nye generasjoner. Dette betyr at foreldrenes oppdragelsesstil og innflytelse på barna påvirker barnas utvikling, ervervelse av kompetanse og forståelse av deres tilhørighet og posisjon i samfunnet (Lareau, 2011).

Fra norske forhold er noe av de samme klasseforskjellene beskrevet (Aarseth, 2014; Stefansen et al., 2016a, 2016b), men forskjellene er ikke like tydelig. Grunnen kan være at Norge har et godt velferdssystem og stor sosial likhet på et nasjonalt nivå, og det blir derfor utfordrende å dele nordmenn inn i sosiale klasser. Selv om det er stor likhet blant nordmenn finnes det ulikheter ved blant annet familiers rutine i hverdagene og forbruk av ressurser.

3.3.3 Aarseth – middelklassen i Norge

I norsk sammenheng har blant annet Bråten (2014) og Aarseth (2014) skrevet om foreldreskap og klasse. Bråten (2014) fokuserer spesielt på foreldreskap i arbeiderklassen og deres oppdragelsesstrategier i forhold til barnas utdanning. Aarseth (2014) trekker inn både barnas skolehverdag og idrettsaktiviteter i sin studie. Innholdet i hennes studie kan relateres til denne studien om foreldrenes rolle i idretten, og derfor blir hennes studie beskrevet.

Aarseth (2014) belyser «samspillet mellom middelklassefamiliens hverdagsliv og middelklassebarnas skoleprestasjoner» (s. 168). Aarseth grupperer de ulike

foreldrepraksiser inn i to grupper: «Den kulturelle middelklassen» og «den økonomiske middelklassen».

Den første gruppen består av foreldre der begge har høy utdanning og jobber med produksjon og forvaltning av kunnskap og ideer (Aarseth, 2008, 2011). Disse foreldrene har jobber som forskere, konsulenter, arkitekter eller journalister. I disse familiene har begge foreldrene krevende jobber. Den andre gruppen består av foreldre som er tilknyttet det øvre sjiktet i privat næringsliv med jobber som meglere, partnere, investorer eller administrerende direktører. (Aarseth, 2014, s. 169).

Middelklasseforeldre ser på barna sine som en investering. De ønsker å stimulere barnets selvutvikling med den hensikt at barnet skal «bygge opp en indre kraft til å skape og forme sitt eget liv» (Aarseth, 2014, s. 172). Foreldrene som deltok i studien til Aarseth ga uttrykk for at de involverte seg i barnas fritidsaktiviteter. Begge foreldregruppene gjorde mer enn å kjøre barna sine fram og tilbake på trening og konkurranser. De påtok seg ansvar som trenere, styreverv eller ansvarlig for arrangementer som for eksempel loppemarked. Dette engasjementet gjenspeiler at mange av fritidsaktivitetene i Norge er foreldredrevet, og dette gjelder ikke bare middelklassen. Aarseth (2014) synes det er interessant «at disse foreldrene, som i mange tilfeller har svært krevende jobber med lange arbeidsdager og mye press, slett ikke forteller om denne deltakelsen som en sur plikt og som en byrde» (s. 170). Senere kom det fram at bakgrunnen for engasjementet var at de ønsket å «skape et trygt og stimulerende miljø rundt barnet» (Aarseth, 2014, s. 170). Aarseth beskriver også at foreldrene samarbeidet med skolen, og gjennom at de involverte seg fikk de innsikt i barnas hverdag på skolen og blitt kjent med lærerne og skoleledelsen.

Aarseth (2014) ønsket å få et innblikk i hvordan «familiens hverdagsliv og samvær med oppfølging av barna» (s. 172) er i de to gruppene. På bakgrunn av det kulturmiddelklasseforeldre fortalte om oppfølging av barnas aktiviteter så «står barnas egne interesser og ønsker i sentrum» (Aarseth, 2014, s. 172). Videre fortalte de at «det viktigste er ikke *hva* de gjør, men *at* de er engasjert» (Aarseth, 2014, s. 172). Disse foreldrene ønsket å støtte opp under interessene til barna, og det førte til at de engasjerte seg i det barna engasjerte seg i. Målet med at barna skulle følge egne interesser var for at de skal utvikle seg selv som personer. Dette mente foreldrene var nøkkelen til personlig utvikling. Foreldrene i den økonomiske middelklassen fortalte at «hverdagene handler mye om struktur, om å jobbe hardt og systematisk slik at man er mest mulig *fit*

for å møte krav i skole og idrettsaktiviteter» (Aarseth, 2014, s. 177). Når det gjelder aktivitetene fokuserte disse foreldrene på at innsats gjennom hardt arbeid gir resultater og at det er viktig å ha noen klare mål å strekke seg etter. Samtidig mente de at aktivitetene skulle betones som lek og fellesskap. Til sammen skulle disse faktorene bidra med å utvikle barna til gode mennesker.

En forskjell blant disse to gruppene er at foreldre innenfor den økonomiske middelklassen ønsker at barna skal være mest mulig i fysisk aktivitet, gjerne utendørs. «Mens kulturklassefamiliene prøver å holde antallet aktiviteter innenfor visse grenser» (Aarseth, 2014, s. 180). Aarseth beskriver at foreldre fra den økonomiske middelklassen innrømmer at hverdagene kan være litt stressende. Foreldrenes oppdragelsesstil har i følge Aarseth sammenheng med motivasjonsfaktorene foreldrene har i jobben sin. Kulturforeldrene søker etter å bli inspirert og engasjert i sine arbeidsoppgaver, mens «økonomimiddelklasseforeldrene drives av dynamikken mellom innsatsen og belønning» (Aarseth, 2014, s. 186). Det disse oppdragelsesstilene har til felles er at de ønsker å stimulere barna til å fokusere på læring. Forskjellen er at barna blir stimulert til læring gjennom ulike typer for motivasjon.

Med utgangspunkt i Lareau og Aarseth sine studier og Bourdieu sine teoretiske aspekter har den oppdragelsesstilen foreldre velger sammenheng med deres posisjon i klassestrukturen. I tillegg blir foreldrenes oppdragelsesstil påvirket av hvor mye og hva slags kapital de besitter, og hva som føles naturlig for dem. Dette fører til at klassespesifikk oppdragelse er en viktig forskningstradisjon for å forklare ulikheter blant individer og grupper i samfunnet.

3.3.4 Stefansen, Smette & Strandbu – sosiale klasser og foreldrenes involvering i idrett

Artikkelen til Stefansen et al. (2016b) er knyttet til foreldrenes økende engasjement i den organiserte ungdomsidretten. Her blir foreldrenes involvering i organisert idrett knyttet til sosiale klasser. Flere funn fra samme studie er presentert under 3.2.4 Stefansen et al. (2016a).

På tvers av de sosiale klassene fant forskerne en standard norm for involvering. Det vil si at foreldrene interesserer seg for barnets aktiviteter, følger opp aktivitetene, betaler aktivitetsavgifter og utstyr samt at de prøver å få med seg kamper og jobber frivillig ved

idrettslaget. Studien deres viser at rundt halvparten av arbeiderklassefamiliene hadde en mer rolig tilnærming til idrett, og ikke krevde at barna skulle delta. Foreldrene som hadde barn som deltok ved idrettsaktiviteter betraktet seg selv som involverte. Noen foreldre, spesielt fedre som tilhører den økonomiske delen av middelklassen, var dypt engasjert i barnets aktiviteter. De var med på de fleste kampene, ga en-til-en rådgivning, snakket om strategier for utvikling og muligheter, og de brukte idrettsarenaen til å knytte relasjon med barnet. Disse fedrene forstod sin rolle som avgjørende for barnets utvikling av sportslig ferdigheter og for å lykkes på en konkurransearena. Fedrene investerte også i sportslig kapital ved å involvere seg og ha formelle roller som trenere eller administrative verv i idrettslaget. Deres dype involvering kunne noen ganger komme i konflikt med barnets ønsker med idretten. Den dype involveringen gjelder på tvers av både kjønn og klasse, men var mest utbredt blant fedre fra den økonomiske delen av middelklassen.

Stefansen et al. (2016b) trekker inn Lareau sin studie om sosiale klasser og idealer knyttet til barneoppdragelse. Idealet om «*accomplishing natural growth*» er knyttet til arbeiderklassen, der foreldrene er opptatt av barnets basis behov som kjærlighet, lek og trygghet. Barnets aktiviteter er noe barna driver med selv, det betyr at foreldrene gir ikke barnets aktiviteter stor oppmerksomhet. Arbeiderklasseforeldrenes involvering i idrett samsvarer i følge studien til Stefansen et al. (2016b) ikke med funn i studien til Lareau. Foreldre på tvers av klassene i studien til Stefansen et al. (2016b) er mer knyttet til idealet «*concerted cultivation*» med tanke på foreldrenes involvering i idrett. På den ene siden er foreldrenes involvering i idrett forbundet med fremtidige gevinster som barns fysiske kapital, optimal utvikling og ervervelse av ferdigheter og kompetanse som er verdifull på skolen og andre formelle arenaer. Dette er tilsvarende idealet «*concerted cultivation*» som Lareau beskriver er middelklassens logikk på barneoppdragelse. På den andre siden så foreldrene den organiserte idretten som en arena der de kan støtte barnet og få en relasjon til barnet i tenåringsfasen, som vanligvis assosiert med selvstendighet og løsrivelse fra foreldre-barn relasjon.

Konklusjonen til Stefansen et al. (2016b) er at foreldrenes økende engasjement i idrett relateres til foreldre generelt, og ikke bare middelklassen. På den andre siden er den dype involveringen mer vanlig blant foreldre fra høystatus yrker enn hos arbeiderklassen. Det er også høyere aktivitetskrav i middelklassen, mens det er mer rom

for å gjøre noe annet i arbeiderklassen. På tvers av sosiale klasser ser foreldre organisert idrett som en viktig del av barnets oppvekst. Barnet får mulighet til å erverve seg erfaringer og verdier fra idretten som de kan bruke på andre arenaer senere i livet, samt at det er gøy, helsefremmende og sosialt. Foreldrene forstår sin rolle som at deres oppgave er å sørge for at de følger opp og er til stede for barnet.

3.3.5 Oppsummering – klassespesifikk oppdragelse

Studiene beskriver at foreldrenes posisjon i klassestrukturen påvirker hvordan foreldre utøver barneoppdragelse og hvordan deres hverdagsliv ser ut. Fra Lareau (2011) kan jeg ta med meg at foreldrenes oppdragelsesstil bidrar til å forme barnas livserfaringer og retning i livet. Studien til Aarseth (2014) kan benyttes når en skal reflektere over hvordan hoppforeldrene engasjerer seg og investerer i barnas utvikling. Stefansen et al. (2016b) sin studie om norske idrettsforeldre er aktuell fordi den antageligvis har flest parallelle trekk med hoppforeldrenes involvering og deres ideer om barnas utbytte fra skihoppingen.

Det teoretiske rammeverket danner grunnlaget for å kunne svare på forskningsspørsmålene og problemstillingen. I neste kapittel blir forskningsprosessen for denne studien presentert.

4. Design og metode

I dette kapitlet beskriver jeg studiens design og metode. Kvalitativ forskningsintervju ble valgt som den mest hensiktsmessige metoden fordi det ville gi dybdeinformasjon om hvordan det å være en hoppmor eller hoppfar, samt deres forståelse av hoppmiljøet som de og barnet er en del av. Kunnskapen om hoppforeldre som framlegges i denne studien er et resultat av et samspill mellom foreldrene som ble intervjuet og meg som forsker. Dette samsvarer med et sosialkonstruktivistisk vitenskapsperspektiv, som vektlegger at begge parter har innflytelse på den kunnskapen som frambringes (Thagaard, 2013). Kunnskapen om hoppforeldre gir grunnlag for kunnskapsutvikling om hoppforeldre generelt og idrettsforeldre.

I de neste avsnittene vil jeg beskrive hvordan dataene er samlet inn ved å beskrive utvalget, intervjustruktur og gjennomføring av intervjuene.

4.1 Datainnsamling

4.1.1 Utvalg

For denne studien valgte jeg et strategisk utvalg. Strategisk utvalg var hensiktsmessig fordi da kunne jeg strategisk velge ut foreldre som var kvalifisert i forhold til problemstillingen og utvalgskriteriet (Thagaard, 2013). Utvalgskriteriet for denne studien er foreldre som har skihopperbarn mellom 13-16 år.

Organiseringen av skihoppaktiviteten i Norge skjer fortrinnsvis på lokalt nivå fram til de ca. er 12 år. Fra de er ungdommer og ønsker å utfordre seg i større bakker er deres tilbud sentralisert for det meste rundt et hoppteam i regionen som innehar spesifikk fagkompetanse. Hopperne blir juniorer det året de fyller 16, og mange velger å begynne på en videregående skole som tilbyr toppidrett med skihopping. Hopperne i denne gruppen er mer selvstendige og behovet for foreldrenes innsats i hopphverdagen er ikke like stort lenger. Neste steg i stigen er når hopperne blir seniorer i en alder av 19 år, og eventuelt blir elitehoppere på internasjonalt nivå. Ved at foreldre til skihoppere i alderen 13-16 år fortsatt er aktivt med i hopperens hverdag var jeg interessert å studere denne aldersgruppen, og ikke aldersgruppen over eller under. Foreldrene som har skihopperbarn mellom 13-16 år har god kunnskap og erfaring med å være hoppforeldre. De har vært en del av det lokale hoppmiljøet, og nå i hoppmiljøet for ungdommer der

flertallet er medlem i et hoppteam. Utvalgsriteriet «foreldre med barn mellom 13-16 år» representerer derfor en særlig interessant gruppe, hvor jeg forventet å få best grunnlag for å få svar på mine forskningsspørsmål.

For å rekruttere foreldre til studien har jeg besøkt flere hoppmiljøer. Jeg har kommet i kontakt med hoppmiljøer ved hjelp av nettverket mitt. Foreldrene har blitt rekruttert gjennom at jeg har møtt opp på trening eller sendt ut e-poster. Ved begge fremgangsmåtene har foreldre fått informasjon om studien samtidig som jeg har spurt om de var interessert i å delta. I de aldersbestemte hoppgruppene jeg besøkte innhentet jeg navn, e-post og telefonnummer til de foreldrene som ønsket å stille opp på intervju. Etter besøkene kontaktet jeg noen av foreldrene over telefon for å avtale tid og sted. Det ble ikke innhentet mer informasjon om foreldrenes kvalifikasjoner som styreverv, treneransvar, tidligere utøver i skihopping eller type yrke de har før de ble valgt. I ettertid har det vist seg at flertallet av foreldrene har et eller annet styreverv eller ansvar i teamet. Noen foreldre er mer involvert enn andre, men alle er involvert i barnas hopphverdag.

I starten av studien hadde jeg planer om å intervju foreldre fra ett hoppteam, men for å sikre anonymiteten til foreldrene valgte jeg å besøke flere hoppmiljøer. Fordelen med dette er at jeg fikk et noe bredere utvalg av hoppforeldre i Norge. Jeg hadde også tenkt å intervju flere mødre enn det jeg har gjort, men siden det er flest fedre som følger opp barna sine på hopparenaen er det flest fedre i studien. For å ivareta anonymiseringen har foreldrene fått tildelt nye navn, og hvilke hoppmiljøer foreldrene tilhører er bevisst ikke nevnt. Stedsnavn og navn på andre personer som ble nevnt i intervjuene er anonymisert.

De fleste foreldrene har vært positive og meldt seg frivillig når jeg har besøkt deres hoppmiljøer eller kontaktet dem over e-post. Den første e-posten som ble sendt ut til foreldrene gikk gjennom en trener og ut i en felles e-post til de aktuelle foreldrene i dette hoppmiljøet. Det var ingen foreldre som meldte seg. E-posten inneholdt informasjon om studiet og forespørsel om noen ønsket å delta. Det resulterte i at jeg besøkte dette hoppmiljøet på en trening. Noen av foreldrene jeg snakket med hadde sett e-posten og beklaget. Neste gang jeg skulle sende ut en tilsvarende e-post i et nytt hoppmiljø innhentet jeg først navn og kontaktinformasjon ved hjelp av en trener i

miljøet. Jeg sendte ut en individuell e-post til foreldrene. Det var da god respons blant foreldrene.

Utvalget i studien består totalt av ni foreldre, derav sju fedre og to mødre. Alle har minst ett barn mellom 13-16 år som hopper på ski. Enkelte har flere, enten yngre eller eldre, som også driver med den samme aktiviteten. Foreldrene har god kunnskap og erfaring med å være hoppforeldre i hoppmiljøet på bakgrunn av antall år barnet har drevet med skihopping.

4.1.2 Fremgangsmåte ved intervjuene

Den mest hensiktsmessige fremgangsmåten for å innhente data i denne studien var semistrukturert intervju. Ved å anvende semistrukturerte intervjuer kan man forberede en rekke spørsmål på forhånd som en ønsker å stille under intervjuet. Dette var praktisk i denne studien fordi en kunne sørge for at de planlagte temaene ble belyst. En annen fordel med å velge denne fremgangsmåten er at en trenger ikke å være bundet til rekkefølgen på spørsmålene. I tillegg gir denne type strukturering av intervju mulighet for utdypning av spørsmålene eller stille uforberedte oppfølgingsspørsmål ved behov (Kruuse, 2001). Under intervjuene ble det brukt en intervjuguide der de planlagte spørsmålene sto (vedlegg 4). Den bidro til at alle intervjupersonene svarte på de samme spørsmålene som igjen gjorde det mulig å sammenligne svarene i analysen.

4.1.2.1 Intervjuguide

Det kan være vanskelig for intervjupersonen å svare direkte på hvordan han eller hun forstår sin forelderrolle i idretten. For å få svar på problemstillingen valgte jeg en temasentrert strukturering av spørsmålene. Temaene i intervjuguiden er utviklet på bakgrunn av de fire forskningsspørsmålene, det teoretiske rammeverket og min kjennskap til hoppmiljøet. Under hvert tema ble det utarbeidet spørsmål som jeg anså som relevante for å kunne få svar på forskningsspørsmålene. Under hvert hovedspørsmål i intervjuguiden utarbeidet jeg eventuelle oppfølgingsspørsmål, i tillegg skrev jeg noen mulige svar som skulle bidra med oppfølgingsspørsmål som ikke var planlagt. Intervjuguiden startet med noen enkle spørsmål som bakgrunnsinformasjon og bakgrunn for interesse for skihopping. Det var for å etablere kontakt med personen som jeg intervjuet. Deretter kom vi inn på spørsmål innenfor de ulike teamene. Hvert

intervju ble avrundet med en avslappet stemning, der intervjupersonen fikk uttrykke sin foreldrerolle som hoppmor eller hoppfar med noen ord.

Da intervjuguiden var nesten ferdig utformet, arbeidet jeg med å optimalisere spørsmålene slik at de ikke skulle bli for teoretiske og utfordrende å svare på. Foreldrene som ble intervjuet fikk ikke tilsendt intervjuguide i forkant. Intervjuguiden har vært med på hvert eneste intervju og bidratt til å holde kontroll over spørsmålene som skulle tas opp.

4.1.2.2 Gjennomføring av intervjuene

I forkant av intervjuene gjennomførte jeg to pilotintervjuer, med en hoppfar og en hoppmor. Disse to intervjuene skulle bidra til å sjekke om spørsmålene var forståelig og mulig å svare på. Etter disse intervjuene ble det foretatt noen mindre endringer. Pilotintervjuet med hoppfaren var veldig innholdsrikt og han kom med mange gode refleksjoner. Etter å ha vurdert det med veileder, ble det bestemt at han skulle være en av intervjupersonene som ble inkludert i studien. Studien består totalt av ni intervjuer, hoppfaren som var utgangspunktet et pilotintervju og åtte foreldre til. Intervjuene har foregått i tre omganger, fire intervjuer i oktober, to i november og tre i februar. Det var utfordrende å vite hvor mange intervjupersoner som trengtes for å gjennomføre denne studien. Størrelsen på utvalget ble vurdert sammen med veileder og sett i lys av tid og ressurser.

Intervjuene har blitt gjennomført i ulike omgivelser. Intervjupersonene har blitt intervjuet der det har passet best for dem. Det har vært i hjemmet, på jobben, under trening, på kafe og på hotellet der jeg overnattet. De fleste intervjuene foregikk uten forstyrrelser. Intervjuet som foregikk på kafe fikk noen forstyrrelser, men det påvirket intervjupersonen i liten grad og lydfilen fra opptaket inneholdt alt intervjupersonen sa. Et ønske jeg hadde i forberedelsesfasen var å intervju begge foreldrene sammen, men hvis bare en kunne, ville jeg gjerne intervju den av foreldrene som fulgte opp hoppaktivitetene til barnet. Da jeg startet med datainnsamlingen forsto jeg at det var mest praktisk for foreldrene å bli intervjuet alene. Jeg spurte i noen tilfeller om begge ville være med, men av ulike grunner var det bare en forelder som stilte opp. I ettertid ser jeg at kan det være en fordel at foreldrene ble intervjuet alene. De fikk rom til å fortelle uten at partneren satt ved siden. På enkelte områder kunne partneren hatt en

annen forståelse og det kunne ha oppstått diskusjoner mellom de to under intervjuet eller gitt meg utfordringer ved analysen. Alle intervjuene ble gjennomført med kun en forelder til stede.

I intervjuene forsøkte jeg å få en god og naturlig flyt i dialogen samtidig som vi fulgte intervjuguiden. Foreldrene var åpnehjertelige, og det virket som de likte å fortelle om hvordan det er å være hoppforeldre og om deres involvering og tanker rundt det. Enkelte foreldre ønsket å fortelle så mye at jeg måtte avbryte og gå videre for å sørge for at vi kom oss gjennom intervjuguiden. Intervjuguiden ble fulgt, men det hendte flere ganger at når intervjupersonene svarte på et spørsmål svarte han eller hun samtidig på et eller flere spørsmål som skulle komme senere. Dersom de svarte på et spørsmål som kom rett etterpå, fortsatte vi på det spørsmålet. Hvis en del av svaret deres var knyttet til et annet spørsmål som skulle komme litt senere, valgte jeg å stille dette spørsmålet da det sto for tur. Det gjorde jeg for å holde orden i intervjuforløpet, samt at intervjupersonene hadde mulighet til å nevne mer eller komme med en dypere forklaring i forhold til det som ble nevnt tidligere.

Før intervjuet startet ble intervjupersonene informert om at lydopptaker skulle anvendes og samtykket til dette. Alle intervjuene ble tatt opp på lydopptak for å ha større mulighet til å følge med på hva intervjupersonene sa og komme med oppfølgingsspørsmål. En annen fordel med å ta opp intervjuene på lydopptaker er at jeg i etterkant fikk bedre mulighet til å sjekke hva de faktisk sa og sjekke om det jeg oppfattet stemte. Intervjuene varte mellom 42 minutter til 105 minutter. I etterkant ble intervjuene transkribert slik at jeg fikk et skriftlig materiale å jobbe med i analyseprosessen.

Erfaringene jeg sitter igjen med etter datainnsamlingen er at jeg ble tryggere på meg selv for hvert intervju som ble gjennomført. På lydfilene kan en høre at stemmen har blitt mer selvsikker, tydelig og bestemt for hvert intervju som ble gjennomført.

4.1.3 Forskerens rolle

Min posisjon som forsker i denne studien er at jeg har noe innsikt i hoppmiljøet samt noe nettverk. Dette har hjulpet meg å komme i kontakt med foreldrene, samt ha forståelse for deres rolle. Ved at jeg ikke har vært aktiv skihopper selv eller er forelder

selv, har jeg hatt nødvendig distanse til intervjupersonene. Retningen på studien er basert på min egen vurdering av hva som kan ha forskningsmessig interesse. Under intervjuene har jeg forsøkt å være både profesjonell og vennlig overfor intervjupersonene. Jeg har latt foreldrene svare på spørsmålene uten å styre de for mye. Det betyr at vi har fulgt strukturen i intervjuguiden der jeg har latt foreldrene fortelle, og dersom de har skjært ut for mye har jeg trukket oss forsiktig inn igjen. Dette var for å sørge for at jeg fikk spurt om det som var tiltenkt.

Etter at datamaterialet ble samlet inn og transkribert, startet databehandlingen og analyseprosessen. I de neste avsnittene presenteres det hvordan datamaterialet er behandlet og analysert.

4.2 Databehandling og analyse

Temasentrert analysemetode ble valgt som analyseteknikk. Det betyr at analysen «retter oppmerksomheten mot temaer som er representert i prosjektet» (Thagaard, 2013, s. 181). Studien har hatt fokus på fire hovedtemaer 1) Skihopping i hverdagen, 2) Engasjement og involvering 3) Barnets utbytte 4) Økonomiske ressurser, temaer som representerer forskningsspørsmålene. I analysen har informasjon fra alle foreldrene om hvert hovedtema og kategorier blitt sammenlignet. Det har bidratt til å få en dypere forståelse for hvordan foreldre til unge skihoppere forstår sin foreldrerolle i idretten.

4.2.1 Kodeord og kategorisering

Databehandlingen startet med at 166 sider med intervjutekst ble skrevet ut og lest nøye opp til flere ganger for å bli kjent med datamaterialet. For å strukturere og knytte informasjonen til de fire hovedtemaene ble det brukt fire forskjellige farger på markeringstusjene (rosa, gul, grønn og blå). Et eksempel er at all informasjon som omhandlet engasjement og involvering fikk gul strek i venstre marg. Dersom noe tilhørte gult tema og ble nevnt da samtalen fokuserte på det rosa temaet, ble den setningen gul i marginen i stedet for rosa. Hvis enkelte setninger eller utsnitt med informasjon kunne knyttes til flere hovedtemaer, ble de farget med flere farger. I tillegg til å knytte utsnitt av informasjon opp mot hovedtemaene ble også kodeord (stikkord) brukt for å fremheve meningsinnholdet i informasjonen. Hovedpoenger i foreldrenes beskrivelser ble notert i høyre marg i intervjutekstene. Et eksempel er blant annet kodeordene verdier, rollemodell, skole, bilen, måltider og initiativ, som representerte

beskrivelsene til foreldrene ved spørsmålet om hvordan vil du si at forholdet mellom deg og barnet er. Kodeordene var knyttet til de påfølgende oppfølgingsspørsmålene ved dette spørsmålet. Kodeordene ble utviklet i løpet av analyseprosessen.

Kodeordene bidro til å trekke ut essensen, og flere av de samme kodeordene ble brukt i flere intervjuetekster. Formålet var for å se etter fellestrekk og deretter kunne utvikle kategorier. Kategorier «inneholder de utsnitt av teksten som omhandler det samme temaet» (Thagaard, 2013, s. 182). Kategoriene er utarbeidet etter min forforståelse og funn i datamaterialet. Et eksempel på at kategorier representerer temaet økonomiske ressurser er blant annet kategoriene utstyr, utstyrspress, kostbar aktivitet, utregning av kostnader, dyrest del og familiens økonomi. Et annet eksempel tilknyttet kodeordeksempel er at forholdet mellom foreldrene og barnet er en kategori. Denne studien har 31 kategorier og representerer spørsmålene under de fire hovedtemaene. I resultatkapitlet representerer underkapitlene til hovedtemaene en til flere kategorier.

For å kunne sammenligne informasjon fra de ulike foreldrene baserer denne analysemetoden på ett premiss. I følge Thagaard (2013) innebærer premisset å sørge for at en «har informasjon fra alle deltakerne om de samme temaene» (s. 183). Ved å ha en relativt ordnet struktur på spørsmålene under intervjuene har foreldrene fått de samme spørsmålene. Jeg fikk de nødvendige utfyllende beskrivelsene fra alle foreldrene for å kunne sammenligne informasjonen under hver kategori.

4.2.2 Analyse

For å få oversikt over flere utsnitt ble informasjon ordnet inn i tabeller. Tabellene ga et godt grunnlag for å kunne sammenligne informasjon fra de ulike foreldrene. Det ble laget en tabell for hver kategori. På toppen av tabellen sto kategorien og spørsmålet som representerte kategorien samt eventuelle planlagte oppfølgingsspørsmål. I den venstre kolonnen sto kallenavnene til de ulike foreldrene. Den høyre kolonnen besto av informasjon beskrevet enten med korte trekk, hele setninger som representerte det som ble sagt eller sitater. Tabellene med kategoriene bidro til å redusere datamaterialet ned til 60 sider.

Tabell 4.1: Eksempel på kategorisering

	Hoppmiljøet: Hvordan opplever du hoppmiljøet? Føler du deg inkludert i rekruttgruppen og hoppmiljøet generelt?
Sigurd	
Simen	
Sindre	
Sondre	
Steinar	
Silje	
Sverre	
Sighjørn	
Sigrid	

Da utsnitt av informasjon skulle løsrives fra intervjuetekstene og plasseres i tabeller var det viktig at jeg ivaretok utsnitt av intervjuetekstene i sitt helhetlige perspektiv. Det vil si at utsnittet fortsatte å være knyttet til sin kontekst (Thagaard, 2013). I prosessen med å ta ut utsnitt av informasjon fra intervjuetekstene fokuserte jeg på ett og ett intervju. Det vil si at utsnitt av foreldrenes beskrivelser ble plassert under de kategoriene informasjonen omhandlet. Jeg fortsatte med å plassere relevante utsnitt under alle kategoriene før jeg startet med intervjueteksten til et nytt intervju. For å holde oversikt over at alt relevant innhold ble tatt med fikk fargekodelistripen til utsnittet et kryss i venstre marg på intervjuetekstdokumentet.

Neste steg i analysen var å kode innholdet i hver kategori for å kunne sammenligne foreldrenes utsagn. Disse kodeordene ble utviklet etter hvilke fellestrekk jeg så informasjonen av de ulike utsnittene fra foreldrene besto av. Hvert utsnitt fikk en farge som representerte kodeordet. Et eksempel under kategorien praktisk oppfølging var grønn for antall treninger utøveren har i uka, rød samkjøring, gul praktiske ting de gjør som eventuell kjøring, svart reiseavstand og blå det å være til stede. Et annet eksempel på hva foreldrene gjør under trening er rød for sosialt samvær, grønn sikkerhet, svart tilbakemeldinger og blå praktisk arbeid som dugnad. Fargene bidro til å sammenligne foreldrenes beskrivelser fordi det var enklere å se hvilke utsnitt som omhandlet det samme temaet. Deretter ble utsnittene med likt tema under en kategori sammenlignet

ved å se på likhetstrekk og forskjeller med informasjonen. På bakgrunn av funnene i analysen ble det skrevet en sammenhengende tekst.

Flere sitater har blitt inkludert i resultatkapitlet. For å opprettholde anonymiteten, ble enkelte sitater justert ved at egennavn ble anonymisert. Dette er markert med klammer og ikke kursiv for eksempel [yngstemann] eller [det lokale hoppmiljøet]. Ord som er skrevet inn i sitater for å lage bedre flyt eller som beskriver foreldrenes uttrykk er satt inn i klammer og skrevet i kursiv som resten av sitatet. To eksempler er [*var det*] eller [*ler*]. I de sitatene der jeg har valgt å utelukke noen ord eller setninger er markert med (...). Sitatene er gode beskrivelser for hvordan foreldrene forstår sin foreldrerolle innenfor de ulike temaene og kategoriene i studien. I første utkastet av resultatkapitlet ble nesten alt av sammenligninger tatt med. Resultatene illustrerer i dag de viktigste trekkene og som har betydning for denne studien. I tillegg har språket blitt mer konkret, med mål om at leservennligheten skal være god. For å gi en oversikt over hoppforeldrene har jeg lagd en oversikt med noen opplysninger og informasjon som fremkom i resultatene, se vedlegg 8.

Etter analyseprosessen ble resultatene tolket og knyttet til det teoretiske rammeverket. Tolkningene i diskusjonen er gjort av meg på bakgrunn av den forståelsen jeg har av resultatene, og forforståelsen og den faglige forankringen jeg har ervervet meg. Diskusjonen av forskningsspørsmålene har bidratt til å sette hvordan foreldre til unge skihoppere forstår sin foreldrerolle i idretten i en større sammenheng. Analyseforløpet er detaljert beskrevet og i neste avsnitt blir metoden i denne studien vurdert.

4.3 Vurdering av metoden

4.3.1 Vurdering av utvalget

Størrelse på utvalget og utvalgskriteriet har vært avgjørende for hvilke type informasjon som har blitt samlet inn. Jeg har et lite utvalg, men det kan betraktes å være tilstrekkelig med tanke på studiens omfang, tid og ressurser. Foreldrene i utvalget oppfylte utvalgskriteriet ved å være foreldre til skihopperbarn mellom 13-16 år. Aldersgruppen 13-16 år ble bestemt fordi foreldre til barn i denne alderen har vært med i hoppmiljøet i noen år. Samtidig har de fortsatt en aktiv rolle med å følge opp barnets hoppaktiviteter.

Sammensetningen av utvalget kunne vært noe annerledes hvis jeg hadde kontaktet foreldrene på andre tidspunkter, for eksempel besøkt hoppmiljøet en annen kveld, ordnet utsending av e-poster på en annen måte eller dersom jeg hadde besøkt andre hoppmiljøer enn det jeg gjorde. I løpet av forskningsprosessen valgte jeg å besøke flere hoppmiljøer. Det vurderer jeg som positivt i den forstand at jeg har fått et bredere utvalg av hoppforeldre i Norge. Studien har ikke fokusert på eventuelle forskjeller mellom de ulike hoppmiljøene som intervjupersonene representerer.

Andre utvalgsriterier kunne også ha påvirket informasjonen i datamaterialet i en annen retning. Før rekrutteringen av foreldrene hadde jeg fokus på at jeg ønsket både fedre og mødre med og de kunne være foreldre både til gutte- og jentehoppere i den fastsatte aldersgruppen. Foreldrene som ble intervjuet har kun guttehoppere. Datamaterialet kunne gitt annen informasjon dersom enkelte av hoppforeldrene som sa ja til å delta hadde hatt jentehoppere. Foreldrene og barna kunne ha blitt gjenkjent da det er få jenter som hopper på ski. En annen faktor som kunne ha spilt inn på datamaterialet var om flere mødre deltok i studien.

For å vurdere kvaliteten på datamaterialet og om datamaterialet kan bidra med å belyse problemstillingen skal dette reflekteres i tilknytning til reliabilitet og validitet.

4.3.2 Reliabilitet – troverdighet

Reliabiliteten handler om hvor pålitelig og troverdig forskningsresultatene er (Everett & Furseth, 2012; Grønmo, 2004; Kvale & Brinkmann, 2015; Thagaard, 2013). Videre kan reliabilitet ses på som repliserbarhet. Det vil si «en positivistisk forskningslogikk som fremhever nøytralitet som et relevant forskningsideal, og hvor resultatene ses som uavhengig av relasjoner mellom forsker og de som studeres» (Thagaard, 2013, s. 202).

Spørsmålet er om en annen forsker kan reprodusere resultatene på et senere tidspunkt ved å anvende de samme metodene ved datainnhenting og få noenlunde tilsvarende resultater i analysen. I denne studien, og generelt andre kvalitative studier, er det vanskelig å oppnå like resultater fordi det vil være vanskelig for en annen forsker å oppnå samme relasjon med intervjupersonene som jeg gjorde under datainnsamlingen. Grunnen er at kvalitative forskere aldri er helt nøytrale fordi det er forskeren selv som er måleinstrumentet. I tillegg vil en annen forsker ha en annen bakgrunn og interesse for

tema, og dermed påvirke studien litt annerledes (Kvale & Brinkmann, 2015; Thagaard, 2013).

Relasjonen til intervjupersonene kan derfor betraktes å påvirke forskningens troverdighet. Av de foreldrene som ble intervjuet kjente jeg kun hoppfaren som i utgangspunktet var et pilotintervju. Dette har jeg tatt hensyn til i databehandlingen. Relasjonsbyggingen med de andre foreldrene innebar å skape kontakt og en hyggelig atmosfære under intervjuet. Jeg var interessert, hadde noe forståelse av hoppmiljøet og prøvde å være åpen og hyggelig, og jeg tror de oppfattet meg som en tillitsvekkende person. Fra mitt perspektiv er det viktig å være profesjonell i rollen som forsker, og samtidig være vennlig for å skape et tillitsforhold. Foreldrene forsto at jeg kun var interessert i deres forståelse av deres foreldrerolle i idretten og at det fantes ingen riktige og gale svar. De ga uttrykk for at de var ikke bekymret for å svare feil og fortalte det de tenkte på. Disse forholdene anser jeg for å øke troverdigheten i min forskning.

I analysearbeidet har jeg etterstrebet å skille mellom foreldrenes forståelser og erfaringer om deres foreldrerolle, og mine refleksjoner. Dette for å sikre at datamaterialet ikke bygger på mitt subjektive skjønn, men heller styrke tilliten til det kvalitative datamaterialet som analyseresultatene bygger på (Grønmo, 2004). Ved at forskningsprosessen har blitt utført på en systematisk måte og med de vurderinger jeg har gjort for å styrke kvaliteten og tilliten til forskningen kan den betraktes som troverdig.

4.3.3 Validitet – gyldighet

Validitet innebærer hvorvidt datamaterialet som har blitt samlet inn har gyldighet for å belyse problemstillingen. Dersom «undersøkelsesopplegget og datainnsamlingen resulterer i data som er relevante for problemstillingene» (Grønmo, 2004, s. 221), er gyldigheten høy. Det er utfordrende å anslå om forskningen er gyldig i en kvalitativ studie fordi dataene ikke er kvantifiserbare, men jeg skal reflektere over om datamaterialet belyser problemstillingen.

Jeg har hele tiden vurdert kvaliteten på undersøkelsesopplegget. Dette for å passe på at metoden bidrar til å undersøke det som var ment å undersøke (Kvale & Brinkmann, 2015). Målet har vært å samle inn relevant data for å kunne besvare

forskningsspørsmålene og problemstillingen, samt inkludert all data av betydning (Everett & Furseth, 2012). I tillegg har jeg reflektert over min posisjon og de påvirkningene det har på datamaterialet, som beskrevet i 4.1.3 Forskerens rolle. Jeg forstår at jeg har noe innflytelse da jeg har kategorisert og skrevet en sammenhengende tekst om resultatene, men resultatene har grunnlag i foreldrenes forståelse og refleksjoner om de ulike temaene. Deres forståelse av sin foreldrerolle kommer frem i resultatene og har bidratt til å belyse problemstillingen sett i lys av det teoretiske rammeverket. Jeg anser forskningen som gyldig både på grunnlag av at datamaterialet anses som troverdig og fordi dataene har bidratt til å svare på problemstillingen hvordan foreldrene til unge skihoppere forstår sin foreldrerolle i idretten.

4.3.4 Generalisering

Generalisering handler om hvorvidt «den kunnskapen som produseres i en spesifikk intervju situasjon, kan overføres til andre relevante situasjoner» (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 290). Funnene i denne studien kan ha en videre interesse utover at de kan ha overføringsverdi for andre hoppforeldre som har hoppere i samme aldersgruppe. De kan trolig generaliseres til andre hoppforeldre fordi jeg har besøkt flere hoppmiljøer. Utover hoppporten kan resultatene i denne studien være relevante for idrettsforeldre fra andre utstyrs- og tidkrevende idretter.

4.4 Etiske overveielser

Gjennom forskningsprosessen har jeg foretatt ulike avgjørelser tilknyttet etiske sider av studien. Jeg har etterstrebet å utvise god vitenskapelig redelighet og følge de etiske retningslinjene. Vitenskapelig redelighet er etterstrebet ved å oppgi kilder og ha god henvisningsskikk til de kildene jeg har brukt i studien. De etiske retningslinjene knyttet til behandling av personopplysninger, informert samtykke, konfidensialitet og konsekvenser av å delta i studien har blitt vurdert og fulgt (Thagaard, 2013). Før jeg kunne starte studien fikk jeg tillatelse fra Norsk Samfunnsvitenskapelige Datatjeneste (NSD) til å gjennomføre studien (vedlegg 5). Jeg hadde meldeplikt til NSD om studien ettersom jeg skulle behandle personopplysninger.

Et sentralt hensyn i forbindelse med intervjuene var informert samtykke. Da foreldrene ble rekruttert til studien delte jeg ut informasjonsskriv og de fikk informasjon om blant annet studiens formål og hva deltakelse i studien innebar (vedlegg 6). Før de signerte

samtykkeskjema i tilknytning til intervjuet ble de informert om at jeg hadde taushetsplikt om innholdet av intervjuet, at dataene skulle behandles konfidensielt. Samtykket innebar at foreldrene hadde gjort seg kjent med opplysningene som sto på informasjonsskrivet samt at deltakelse i studien var frivillig og de kunne trekke seg når som helst og be om å få alle opplysningene om seg selv slettet. Fra foreldrenes side gir informert samtykke foreldrene «en viss kontroll for egen deltakelse» (Thagaard, 2013, s. 31). Det var ingen av de samtykkende foreldrene som har trukket seg fra studien. I tillegg samtykket foreldrene til at de var kjent med at opplysningene de oppga ble anonymisert og ikke kunne spores tilbake (vedlegg 7).

Konfidensialitet er det andre hensynet en skal følge for å opprettholde en etisk forsvarlig forskningspraksis. Personentydige kjennetegn som har fremkommet i studien har blitt behandlet på en varsom måte, med det formål om ikke å skade enkeltforeldre som har deltatt. Listene med personopplysninger om foreldrene har blitt oppbevart på et annet sted enn øvrige dokumenter tilknyttet studien, og det er kun jeg som har hatt tilgang til dem. Jeg har kun brukt personopplysningene som navn, telefonnummer og e-postadresse til foreldrene i forbindelse med å avtale tid og sted for intervjuene. Det har ikke blitt laget egne lister der foreldrenes ekte navn og kallenavn er på samme dokument. Utvalget er såpass lite så jeg husket kombinasjonene. Informasjon med personentydige opplysninger som fremkom i intervjuene er blitt anonymisert i resultatene med mål om å beskytte foreldrenes privatliv og deres hoppmiljøer. Flere hoppmiljøer har blitt inkludert for å sikre hoppforeldrenes anonymitet. Etter prosjektslutt skal lydfilene av intervjuene og intervjutekstene slettes (Kvale & Brinkmann, 2015; Thagaard, 2013).

Gjennom forskningsprosessen har jeg reflektert og vurdert eventuelle konsekvenser med å delta i studien for foreldrene. Foreldrenes anonymitet er ivaretatt. I tillegg måtte jeg ta hensyn til enkelte opplysninger om tredjeperson. Tredjeperson i denne studien er barna til de som ble intervjuet. Så fremt opplysningene om tredjeperson var i mindre omfang og ikke sensitive godkjente NSD at dette kunne unntas fra informasjonsplikten. Barna har blitt anonymisert i studien. Enkelte foreldre likte å fortelle og reflektere over sin foreldrerolle i idretten. I enkelte intervjuer fremkom det informasjon om sensitive eller følsomme områder som for eksempel sykdommer. Dette er varsomt behandlet eller ikke inkludert i resultatene for å beskytte foreldrene og barna (Kvale & Brinkmann, 2015).

Fordelen med at jeg har temasentrert analysemetode er at foreldrenes beskrivelser om temaer ikke presenteres i sin helhet. Det gjør det vanskeligere for andre å kjenne igjen enkeltforeldre i studien, samt at det blir utfordrende for foreldrene å kjenne seg selv igjen i teksten. Graden av gjenkjennelse hos foreldrene selv har sammenheng med om de husker det de meddelte. I tillegg blir foreldrenes anonymitet sikret ved at sitatene ikke er skrevet på foreldrenes dialekt (Thagaard, 2013).

I dette kapitlet har jeg beskrevet hvordan arbeidet med forskningsprosessen har foregått. Det har blitt belyst hvilke forskningsmetoder som har blitt anvendt og hvordan datainnsamlingen og analysen har blitt utført. I tillegg har jeg vurdert metoden og etiske overveielser med forskningsprosessen. I neste kapittel blir funnene i denne studien presentert.

5. Resultater

Dette kapitlet presenterer funn fra analysen. Det har blitt brukt en temasentrert analysemetode, og derfor er analysen og resultatkapitlet delt opp etter disse hovedtemaene: (1) Skihopping i hverdagen, (2) Engasjement og involvering, (3) Barnets utbytte og (4) Økonomiske ressurser. Valget av disse fire hovedtemaene er basert på det teoretiske rammeverket og min kjennskap til hoppmiljøet. Analysene bekrefter at de fire hovedtemaene var hensiktsmessige og vil bidra med å belyse hvordan foreldre til unge skihoppere forstår sin foreldrerolle i idretten. Analysen førte også til at det ble nødvendig med noen underkategorier.

Studien er basert på ni intervjuer med foreldre som har minst ett barn mellom 13-15 år. Disse familiene har to eller tre barn i husstanden, og enkelte av foreldrene har flere barn som er skihoppere eller kombinertutøvere. En oversikt over alder på barnet som hopper, antall år de har drevet med skihopping og hvor interessen for skihopping har opphav, er vedlagt. Oversikten viser også om barnet driver med andre organiserte fritidsaktiviteter i dag, om de har gjort det tidligere, samt hvor mye tid foreldrene anslagsvis bruker på skihopping i uken. Se vedlegg 8.

Oversikten viser at barna er mellom 13-15 år og har hoppet på ski mellom 5 til 10 år. Dette betyr at skihopperne startet med idretten sin før barneskolealder eller i løpet av de første årene på barneskolen. Hvordan interessen for skihopping hadde begynt varierte fra familie til familie. Hos noen familier hadde flere generasjoner drevet med skihopping, mens i andre familier hadde barna startet med skihopping ved en tilfeldighet. Foreldrene i den siste kategorien oppsøkte gjerne hoppmiljøet fordi barnet var fascinert av idretten. Enkelte barn ble inspirert av å se på eldre søsken hoppe. Foreldrene har valgt å følge opp og involvert seg etter beste evne. Barna til foreldrene som er intervjuet har skihopping eller kombinert som hovedidrett. Noen driver i tillegg med andre aktiviteter som de deltar på hele året, deler av året, eller bare som uorganiserte aktiviteter. Alle barna har drevet med en eller flere aktiviteter tidligere. Skihopping krever stor ressurs- og tidsinvestering. Foreldrene til skihopperne fikk derfor i oppgave å reflektere rundt antall timer de bruker på skihopping i uka. Tidsbruken viste seg å variere noe. Utdyping av disse resultatene skjer under 5.1

5.1 Skihopping i hverdagen

For å undersøke hvordan foreldre til unge skihoppere forstår sin foreldrerolle i idretten må en få et innblikk i hverdagen til foreldrene og den praktiske oppfølgingen av barnets idrettsdeltakelse i skihopping. Første forskningsspørsmålet er derfor: *Hvordan opplever foreldrene sin hverdag når det gjelder å følge opp barnet som driver med skihopping?* Ambisjonen er å få kunnskap om hvordan foreldrene følger opp barnet sitt i forbindelse med skihopping. I tillegg blir hverdagen tilknyttet hvordan foreldrene fordeler oppgaver og gjøremål seg i mellom, tidsperspektivet i hverdagen, tiden de bruker på skihopping og frivillig arbeid foreldrene deltar på.

5.1.1 Praktisk oppfølging

I skihoppingsmiljøet forventes det at foreldrene skal være til stede, spesielt når barna er små. Hoppforeldrene er innstilt på at de ikke bare kan kjøre og slippe av, og hente barnet igjen når treningen er slutt.

Ja, husker fra da [sønnen] var mindre, [var det] eksempler på noen som kom og satte av ungene, og de var ikke gamle. Satt dem av, og så kom dem og hentet dem. De ungene har jo sluttet, men da reagerte vi ganske kraftig. Det er ganske spesielt. Det er så uvanlig at da blir det snakket om. For det gjør man bare ikke. (Sigbjørn).

Foreldrene ønsker også å være tilstede under trening og renn med tanke på sikkerhet. I tillegg er det ofte langt til trening samtidig som de har tungt og mye utstyr, noe som gjør at foreldrene må kjøre til treninger. Utstyr består av lange og tunge ski, trillebag med diverse utstyr og hoppdress på en kleshenger. Dette utstyret gjør det utfordrende for utøvere å reise med kollektivtransport, samt at hoppanlegg sjelden ligger i nærheten av kollektivknutepunkt.

Mange av foreldrene forteller at det er mye kjøring. De fleste har lang reisevei til treningsfasilitetene, og kun to foreldre forteller at de til daglig har kort vei. Reiseveien varierer fra 15 minutt til 1,5 time en vei, avhengig av hvilke treningsfasiliteter som anvendes og hvor de bor. Gjennomsnittlig trente hopperne tre ganger i uken; to treninger i hoppbakken, og en barmarkstrening eller innendørstrening. Noen av kombinertutøverne har flere organiserte treninger i uka, fordi de også skal trene langrenn. Antall treninger i uka varierer etter årstiden.

Kjøringen krever logistikk og god planlegging. Etter jobb skal de rekke hjem, spise middag, og så på trening. En far som jobber heltid stresser litt for å rekke treningene, men klarer det meste ved å ha faste rutiner og være innstilt på å legge alt til rette for skihopping.

For å få logistikken til å gå opp så må egentlig hele familien involvere seg ellers går det ikke til slutt. (Simen).

Det er flere foreldre som har hektiske ettermiddager. Arbeidsmengde på jobb og reiseavstand er med å påvirke dette. To av foreldrene har fleksibel arbeidshverdag fordi de er selvstendig næringsdrivende. De har valgt å ikke ha fulle dager de dagene det er trening, og de kommer med hver sin begrunnelse. Den ene forteller at det er for å få bedre tid ved middagen, og den andre forteller at de har halvannen time reisevei med bil til trening. For å rekke treningen til kl. 18 må han avslutte arbeidsdagen sin tidligere enn normalt.

Da foreldrene fikk spørsmål om de fikk reist på de fleste treningene og hopprennene svarte flertallet ja. Sindre utdypet svaret sitt med at noen av sønnens treninger hadde gått på bekostning av at han reiser en del i jobben sin. Foreldrene forteller at de dagene det er trening går hele kvelden med, og at dersom det er trening lørdag eller søndag går også deler av de dagene. Ved hopprenn går stort sett hele helgen med, og det kommer i tillegg til alle treningene i ukedagene. Hvis det er gode forhold i hoppbakken kan det bli enda flere økter i løpet av en uke enn hva som er planlagt.

Et felles inntrykk fra alle foreldrene er at de synes det blir mange kilometer i bil.

Mange sier at de bruker fryktelig mye kilometer for å komme til renn, det er ikke det det blir kilometer av. Nei. Det er alle de treningskjøringene. (Sindre).

Vi er sånne foreldre som er villige til å reise og oppsøke plasser for at de skal få trene, men det koster. (Sigrid).

Da foreldrene fikk spørsmål om samkjøring svarte åtte av ni at de sjelden samkjørte. Dette er to eksempler på begrunnelsene:

Vi bor så spredt og langt fra hverandre at det er vanskelig å få det til. (Sondre).

Ikke mye. Det er enkelte som prøver seg på samkjøring, men det er så viktig at hver forelder er med i bakken. Æh, hvis det er samkjøring og greier, ja, greit, men da er ikke de rette foreldrene til stede hvis det skjer noe. Det er mange som kan ta seg av deg, men det er en trygghet for ungen at foreldrene er i nærheten. (Sigurd).

Når samkjøring skjer, er det ofte i forbindelse med andre type treninger enn hopping i bakken. Denne ordningen er tilknyttet risikoen for å falle i hoppbakken. Foreldrene uttrykte ikke hvor ofte skader oppstår, men alle ønsket å være til stede den dagen de faller. Hvis det skulle skje noe, vet barnet at mor eller far er i nærheten. Foreldrene ønsker ikke å få den beskjeden over telefon. Dette fører til at foreldrene som oftest kjører på hver eneste trening. Noen nevnte at de samkjørte litt til arrangementer. Steinar er den eneste forelderen som sier at de har organisert kjøringen med andre hoppforeldre.

Den praktiske oppfølgingen innebærer at foreldrene må være strukturerte for å rekke treningen i tide etter jobb og være villige til å kjøre barna sine. Reiseavstand, utstyr og risikoen med idretten har bidratt til et miljø der foreldrene er til stede under trening.

5.1.2 Foreldre under trening

Foreldrene fikk spørsmål om hva de gjør under treningene. Flere la vekt på at de følger med på barnet hoppe og ikke minst om de lander trygt. Barna er opptatt av å høre foreldrenes meninger om hoppene så foreldrene gir noen tilbakemeldinger. Videre er foreldrene også sosiale med hverandre. De utveksler erfaringer og planlegger og organiserer neste hopprenn eller samling. Enkelte velger å gå eller løpe en tur i nærheten. Steinar sier at han tidligere ikke løp seg noen tur fordi en aldri vet når det skjer noe. Nå har han med seg mobilen og jogger en tur i nærheten en gang i blant. Sondre forteller at stort sett alle foreldrene står og ser på. Det har med risikoen for å skade seg. Han sier at det er betryggende å være i nærheten hvis han må på legevakten eller ringe etter ambulanse. I tillegg til å være til stede passer foreldrene på at alt utstyret er i orden. Etter hvert som hopperne blir eldre og blir med i team håndterer de mye av utstyrsbiten selv. Oppsummert har foreldrene en funksjon som tilrettelegger, samtidig som de kan ha det sosialt med hverandre.

5.1.3 Fri fra jobben

Hopprenn arrangeres som regel i helgene. Tidligere reiste rekruttene mye i den landsdekkende rekruttcupen (RC), rundt 7-8 helger i vintersesongen. I dag er

organiseringen lagt opp til at utøverne skal konkurrere i hver sin region, se mer om dette i punkt 2.3 Foreldrene forteller at det har blitt mindre reising og færre dager fri fra jobben.

Enten så må jeg ta fri eller så må kona ta fri. Nå er det mindre reising fordi rekruttcupen ble nedlagt, da blir det mindre renn, da har det vært mindre reising nå i år etter at den ble nedlagt enn det som var i fjor. For vår del er det greit, men hopperen synes det er dumt fordi det blir mindre reising, mindre sosialt med overnattinger og sånn. Han vil veldig gjerne ha reist og vært mye borte. For økonomien, er det greit at det ikke er. (Sondre).

Sondre har flere poenger som blir belyst senere i punkt 5.2.8 om overgangen fra rekruttcup til regioncup. Dersom hopprennene er langt unna er det flere som tar en hel eller halv dag fri fra jobben. De sier at uten fleksibel jobb hadde det ikke latt seg gjøre. Siden hopprennene i dag skal skje mer i regioner og er opptil et par timer unna forteller foreldrene at det gir dem muligheter for å reise tidlig på lørdagsmorgen. Ved hovedlandsrenn, slik som Solan Gundersen-rennet i Alvdal som går over flere dager enn bare helgen, er det foreldre som bruker noen feriedager. Tilsvarende ved treningssamlinger. Sondre forteller at han gjerne kan bruke noen feriedager fordi det er artig å være med samt at det er godt samhold blant foreldrene.

5.1.4 Fordeling av oppgaver og gjøremål i hjemmet og skihoppingen

Hvordan foreldrene opplever hverdagen har også sammenheng med hvordan de og deres partner fordeler arbeidsoppgavene og gjøremålene i hjemmet og i forbindelse med idretten, samt oppfølging av barna på skolen. Foreldrene fikk derfor spørsmål om dette.

I de fleste tilfellene er det fedrene som følger opp barna i skihopping. Mødrene stiller opp hvis fedrene ikke kan. Noen av fedrene nevner at konene deres følger opp aktivitetene til det eller de barna som driver med andre aktiviteter. Simen nevner at skihopping krever så mye tid og kjøring at mesteparten av tida går til det, og det gir utfordringer med å følge opp barnet som ikke driver med skihopping. Fire av foreldrene som ble intervjuet har flere barn som driver med skihopping, og det medfører noen fordeler med den praktiske oppfølgingen. Hos tre av foreldrene prøver de å fordele reisingen seg i mellom. Sondre sier at tidligere kjørte kona mest, men nå kjører han oftest på trening. Silje følger opp hoppingen mest. Grunnen til at hun følger opp skihoppingen er at mannen ble først involvert i de andre idrettene som barna driver med.

Sigrid formidlet at de prøver å dele på kjøringen og at de sjelden reiser begge to på trening eller hopprenn.

Fordelingen av oppgavene og gjøremålene i hjemmet viser seg å være litt annerledes. Når de snakket om det som gjøres hjemme legger de vekt på matlaging, husarbeid, vaske klær og handle inn mat. Flertallet svarer at mor gjør mesteparten i hjemmet eller mor og far prøver å dele det ganske likt, men at mor mener at hun gjør noe mer. I et tilfelle er det far som gjør noe mer enn mor. Enkelte forklarer at fordelingen har sammenheng med jobbsituasjon, som for eksempel hvem som kommer først hjem, at en av de jobber noe redusert eller har fleksibel jobb. Alle bidrar, det finnes ingen tilfeller der fordelingen er helt avskilt mellom hjemmet og aktiviteter. Steinar meddeler at:

Ja det er ikke tvil om at det er hun som står for mesteparten av matlaging, men ellers så bidrar vi vel ganske jevnt i forhold til handling og ja jeg er kanskje flinkere til å vaske tøy [tenkepause]. Ja, jeg tror i mine øyne ganske balansert da selv om det ikke er noe tvil om at hun er den som følger mest opp på gjøremål fra skolen slutter til aktiviteten begynner. Og det innebærer både matlaging og lekseoppfølging. Der er det ikke tvil om at hun bidrar. (Steinar).

Han forklarer hvorfor det har blitt slik at hun gjør mer hjemme og følger opp barna fra skolen slutter til aktivitetene begynner.

Hun jobber nærmere, og hun jobber litt redusert. Så hun har mer tid i den perioden. (Steinar).

Da foreldrene fikk et oppfølgingsspørsmål om hvordan fordelingen er med oppfølgingen av barna på skolen og skolearbeid, var svarene omtrent delt i to. Omtrent halvparten sier at mor følger opp barna mest i forbindelse med skolen og den andre halvparten sa at de delte på det. I ett tilfelle var det far som følger opp barna mest på skolen på grunn av jobbsituasjon.

Noen av foreldrene forteller om viktigheten av at begge foreldrene hjelper hverandre og stiller opp. Sverre føler i høyeste grad at en er avhengig å være to. Hans kone må følge opp det han ikke rekker fordi det går mye tid til skihoppingen. Sigbjørn forklarer at foreldrene er til stede under trening, og at det ikke er gunstig hvis du er alene med flere unger. Samtidig er det ikke gunstig at barnet som hopper på ski er alene på trening. Han forteller at det er noen som har med småsøsken. Han forteller også at dersom foreldrene

er skilt, må begge være innstilt på å samarbeide. Sigrid mener at det er nødvendig å være to i alle fall i deres tilfelle. Sigrid sier at det er flest fedre som reiser med barna og så er moren hjemme og følger opp de andre ungene. Da de får spørsmål om de fleste hoppforeldrene bor sammen, svarer Sverre at de fleste gjør det. De som ikke gjør det, som han ser det, har en tendens til å bli mer slitne og barna ser ut til å falle ifra litt tidligere enn dem som fortsetter etter de er 12 år. Konklusjonen hans var at hvis foreldrene bodde sammen så hadde barna større forutsetninger for å drive med skihopping. Sigrid forteller at barna trenger to foreldre som er villige til å investere både tid og ressurser til skihopping eller kombinert.

Resultatene viser at det er flest fedre som følger opp barna i forbindelse med skihopping og mor bidrar mer enn far i de fleste tilfellene både i hjemmet og i forhold til skole. Noen av hoppforeldrene mener at hoppere har bedre forutsetning til å drive med idretten dersom foreldrene bor sammen eller samarbeider godt.

5.1.5 Tidsperspektivet i hopphverdagen

Hvordan foreldrene opplever sin hverdag er også påvirket av tidsperspektivet. Flertallet av foreldrene uttrykker hverdagen sin som hektisk eller travel. Flere av foreldrene forteller at logistikken går opp ved god planlegging og koordinering, samt at noen trekker frem at det er en fordel å ha en fleksibel jobb eller at de styrer sin egen arbeidshverdag.

Vi har tilpasset oss at sånn er det. Jeg må tilpasse ettermiddagene etter treningene hans. Vi tar det på ukeplanen, når han kommer fram med den tilpasser vi resten av uka med hans plan og når han skal på treninger. (Sondre).

Det er jo ikke til å stikke under en stol at det går utover litt jobbing innimellom, siden man må ta seg fri å kjøre til [sted] fordi det er renn eller til [sted]. Men jeg er jo i en heldig situasjon siden jeg stort sett styrer arbeidshverdagen selv, så jeg kan jo jobbe når det passer meg. Heldig sånn. (Sigbjørn).

Som følge av all tiden familiene bruker på idrett påpekte noen at dette gikk utover tid til andre venner og øvrig familie. For en forelder handlet det også om avstander, familien deres bodde spredt. En annen forelder forteller at de hadde kanskje hatt et annet sosialt liv dersom de ikke hadde drevet med så mye sport. De samme foreldrene fikk spørsmål om barna hadde tid til egenstyrt aktivitet. Den ene faren ser at sønnen får lite tid med kompis utenfor idretten. Det virker som det ikke er noe problem for gutten per i dag.

Videre blir det fortalt fra en annen forelder at barnet var mer sammen med kompiser fra skolen da han spilte fotball. Nå går tiden til lekser og hopp, men han er tilfreds med å møte venner i hopp og kombinertmiljøet. Foreldrene opplever tidsperspektivet i hverdagen som hektisk, og at det går noe utover øvrig familie og venner utenfor hoppmiljøet.

5.1.6 Tid på skihopping

Foreldrene har gitt uttrykk for at de stiller opp mye for barna sine. Derfor var det interessant å spørre om de synes de bruker mye tid på skihoppingen i uka. Foreldrene har regnet et anslag på hva de tror de bruker. I tillegg ble det spurt om skihopping ble høyt prioritert hjemme.

De svarer klart og tydelig at de bruker mye tid på skihopping. Det var likevel noen nyanser.

Ja altså. Med tanke på skihopping synes jeg at vi bruker mye tid, men vi bruker så mye tid som vi må bruke. Så. Vi kunne sikkert ha brukt mye mer tid, det er sikkert de som bruker enda mer tid enn oss. (Simen).

Det har jeg faktisk aldri tenkt over at jeg bruker mye tid på det, ikke det at jeg har følt at det har gått utover noen ting. Men det kan ha noe med gleden og interessen å gjøre at det blir til at man ikke legger merke til det og at vi ikke føler det som en tidstyv på noe måte. (Sindre).

Antall timer foreldrene har anslått er noe varierende. Det ligger mellom 10-20 timer i uka, se mer om dette i vedlegg 8. Det er flere som ligger på rundt 15 timer i uka. Tiden de bruker avhenger av antall treninger, sesong, reiseavstand, vedlikehold og smøring av ski, dugnader og styrearbeid. I tillegg kommer tiden de bruker på selve hopprennet. En far nevner at de kan bruke opptil fem timer totalt på reise tur retur og treningstiden. Foreldrene meddeler at utøverne har rundt tre organiserte treninger i uka for skihopping og opp mot fem ganger for kombinertutøvere. Steinar tar utgangspunkt i ytterpunktene og forteller at han bruker ca. fem timer i en rolig uke, mens 20 timer i en travel uke.

Selv om det er konsensus om at skihopping er en tidkrevende aktivitet for familiene, så prioriterer de skihoppaktivitetene generelt høyt. Det påpekes også blant foreldrene at det viktigste er at barna er med på fritidsaktiviteter de brenner for og synes er gøy.

5.1.7 Frivillig arbeid – dugnader og verv

For å sikre anonymiteten til foreldrene vil ikke kallenavn eller de formelle rollene de har kobles til hverandre. Det blir gitt en generell oversikt over hva foreldrene gjør med tanke på dugnader og verv.

Dugnadene eller frivillig arbeid som foreldrene gjør er først og fremst hopprelatert. Det handler om vedlikehold av anlegg, alminnelige gjøremål, eller oppgaver i forbindelse med renn. I forhold til vedlikehold eller etablering av nye anlegg har foreldrene oppgaver som blant annet rydding av kratt rundt hoppanlegget, legging av plast i unnarennet hvis det skal være mulig å hoppe om sommeren, og legging av snønett hver høst slik at snøen legger seg i unnarennet. Alminnelige gjøremål innebærer å klargjøre bakkene for trening, måke og tråkking av snø, ordne sporet i ovarennet, være heisvakt med mer. Oppgaver i forbindelse med arrangering av renn er å være lengdemåler, speaker, starter, kioskvakt og så videre. Foreldrene som er med på å arrangere renn prøver så godt de kan å fylle rollene. I tillegg er det noen som har mer hverdagslige gjøremål, slik som ansvar for utleie av utstyr, å ta i mot påmeldinger til renn, samt å vaske og ordne. Enkelte foreldre deltar også på inntektsbringende dugnader der de møter opp på større arrangementer og gjør en innsats for å tjene penger til fellesskapet. Foreldrene uttrykker at enkelte ganger blir det veldig mye dugnadsarbeid. Det slites på foreldrene fordi det er de samme som må møte opp hver gang på grunn av lite miljø og få ressurspersoner. Alle må stille opp for å kunne klare å vedlikeholde store anlegg og arrangere renn. Sigbjørn trekker frem et eksempel der dugnadene kan variere fra én til seks dager etter hverandre, avhengig av værforhold og arrangementer.

Foreldrene ble også spurt om de har noen verv eller er ansvarlig for noe i hoppgruppen, idrettslaget eller hoppteamet. I tillegg fikk de spørsmål om hvordan de fikk vervet eller ansvaret, samt hvorfor de valgte å påta seg dette. Av de ni foreldrene som deltar i studien er det fire som har verv eller er ansvarlig for noe. Disse kan ha opptil flere verv. Flere av de som ikke har verv eller ansvar i dag har hatt det tidligere, eller har partner som har hatt verv. Enkelte har verv i andre idrettslag eller organisasjoner. Begrunnelsen til noen av de som ikke har verv eller ansvar i hoppmiljøet er at de bevisst holder seg unna fordi de har nok med andre ting de engasjerer seg i. En annen sier han har nok med å være familiefar.

Vervene som foreldrene har eller har hatt inkluderer: styremedlem i den lokale hoppklubben, materialforvalter, verv i valgkomite, styremedlem i hoppteamet og styremedlem i skikretsen for hopp og kombinert i fylket. Ansvar som foreldre har eller har hatt er drift av kiosk, oppmann for hoppgruppen til barnet, trener for gruppen til barnet, heisfører, ansvarlig for langrenn ved renn og lengdemåler ved hopprenn.

Hvordan de hadde fått vervene eller ansvaret var forholdsvis likt. Foreldrene hadde fått forespørsel etter å ha vist interesse for å bidra i miljøet eller de hadde påtatt seg verv eller ansvar fordi de så at det var behov for dem. Foreldrene kom med ulike begrunnelser for hvorfor de valgte å ta på seg verv eller ansvar. En far sa at det er spennende fordi han får sett en større helhet av organiseringen av hopp- og kombinert miljøet. I tillegg ønsket han at andre unger skulle ha det like ålreit som sønnen. Hvis han kunne legge til rette, så var han fornøyd. En annen sa at de hadde lyst til å engasjere seg i det ungene var interessert i, og ønsket å bidra med de ressursene de har. Andre så nødvendigheten med å engasjere seg, selv om de ikke var så interessert.

Den generelle oversikten over hva foreldre gjør av frivillig arbeid viser at miljøet er avhengig av foreldrenes frivillige innsats. Hoppforeldrene følger opp sine håpefulle skihoppere så godt de kan i hverdagen. Oppfølgingen i hverdagen innebærer å kjøre de på trening, være til stede under trening og mestre logistikken med jobb, middag og aktiviteter. De har også meddelt hvordan foreldrene samarbeider og fordeler oppgaver og gjøremål i hjemmet og i forbindelse med fritidsaktiviteter og skolearbeid. Noen av foreldrene fortalte at det gir bedre forutsetninger for barnet å drive med skihopping dersom foreldrene bor sammen eller samarbeider godt. Foreldrene opplever hverdagen som hektisk som følge av den praktiske oppfølgingen og den tiden skihoppaktiviteten krever. Skihopping er en tidkrevende aktivitet, mener foreldrene. I tillegg til den praktiske oppfølgingen er også foreldrene engasjert og involvert i frivillig arbeid i hoppmiljøet.

5.2 Engasjement og involvering

Barn som driver med skihopping er avhengig av at foreldrene engasjerer og involverer seg i deres idrett. Studiens andre forskningsspørsmål er derfor: *Hvorfor engasjerer og involverer foreldre seg i barnets idrett?* Ambisjonen er å få innblikk i foreldrenes refleksjoner om hvorfor de engasjerer og involverer seg. I tillegg blir deres involvering

tilknyttet forholdet mellom foreldrene og barnet, emosjonell støtte, ambisjoner og forventninger samt andre refleksjoner.

5.2.1 Bakgrunn for involvering i barnas idrett

Foreldrene ble spurt om hva som er bakgrunnen for at de ønsker å involvere seg i barnets idrett. Flere forteller at det handler om å støtte opp om barnets interesser, og engasjere seg i det de ønsker å være med på.

Ja, jeg gjør jo det da. Med å stille opp. I hopp er det veldig mye å stille opp, litt mer enn mange andre idretter. Det er ikke en idrett du bare kan hive dem av på trening og dra hjem og ligge på sofaen. (Sondre).

Drivkraften for foreldrenes involvering er noe ulikt. Simen uttrykker at han er interessert i å legge til rette slik at ungene kommer seg på trening og kan drive med den idretten de liker. Sondre ser utbyttet sønnen får av å delta og være en del av hoppmiljøet. Skihoppingen har blant annet bidratt til at sønnen har klart å mestre skolen bedre. Sindre involverer seg fordi han synes det er gøy å se barn har det morsomt i hoppbakken. Steinar engasjerer seg fordi han ser at sønnen har det fint. Silje sitt mål med involveringen er å skape trygge omgivelser.

Når man først har fått barn så må man jo følge opp ordentlig. Det er bare en kort periode av livet så. Hyggelig å få så mye tid som mulig sammen med dem. Det får man på denne måten. Veldig mye tid. (Silje).

Flere av foreldrene mener også at det er behov for at noen stiller opp som frivillige på dugnader og engasjerer seg som arbeidskraft for å drifte klubbene. Behovet for at foreldre stiller og følger opp påvirker blant annet rekruttering.

Du har egentlig ikke rekruttert inn en hopper i klubben før du har klart å rekruttere foreldrene. Fordi hvis foreldrene ikke stiller opp så er det ikke mange gangene det barnet er med. Dessverre, det har vi sett mange eksempler på. (...) Vi pleier å si at man må ha noen gjerne foreldre. [Ler] (Sindre).

Sverre sier at dersom barna ikke har engasjerte foreldre, så slutter de før eller siden. Simen sier at han kunne gjerne ha drevet med sine egne ting, men har valgt å gi avkall slik at barna får drevet med idretten de har lyst til. Sindre forteller at han ofrer en del for at ungen skal ha det gøy og at de kan gjøre noe sammen. Siden skihopping krever at foreldrene involverer seg får de tilbrakt mye tid med barnet eller barna sine.

5.2.2 Forholdet mellom foreldrene og barnet

Ved at foreldre og barn tilbringer mye tid sammen var det interessant å spørre foreldrene hvordan de betraktet forholdet mellom dem og barnet. De fikk flere spørsmål som var tilknyttet deres relasjon med barna. Det ble spurt om relasjonen deres blir styrket på grunn av deres involvering og om det var noen spesielle verdier eller normer de bevisst overførte til barnet sitt. I tillegg ble det spurt om rollemodeller, skole, når de tilbrakte tid sammen med barna, samt ulike samtaleemner i bilen og hjemmet.

Foreldrene oppfattet at de har et godt forhold til sine barn. Enkelte forklarer dette med den tiden de bruker sammen i forbindelse med idrett.

Hvis det ikke hadde vært bra, så hadde vi ikke sittet i bilen så mye som vi gjør. Da hadde vi sikkert funnet på noe annet. (Simen).

Ja veldig. De kommer jo til mor om løst og fast og det meste egentlig, også alle disse timene i bilen går praten. (Silje).

Det hjelper godt fordi du blir kjent med han. Det er jo veldig positivt i stedet for at han flyr ut og reker rundt i skolegård eller butikk. For nå vet vi hva han driver med. (Sondre).

Foreldrenes svar på hvilke verdier og normer foreldrene bevisst overfører til barnet sitt var noe forskjellig etter de fikk tenkt seg om. Det handlet om å oppføre seg på en ordentlig måte, møte tidsnok, ha glede for ting, glede seg av andres framgang, vise raushet og empati, være inkluderende, ta ansvar for egen utvikling, ha gode holdninger, være ærlig og strukturert. Simen hevder at skihopperne er seriøse og at det antageligvis har sammenheng med miljøet.

I stedet for å sutre og klage for at du gjorde det så dårlig, kan man gå bort å klappe han på skulderen og glede seg litt på hans vegne. (...) Ellers er det å ha rett og slett ha glede av det du driver med, trives og kose seg med det. (Sondre).

Steinar forteller at raushet og empati har forbindelse med at i toppidretten kan en være omsorgsfull og raus, men samtidig ha vinnerinstinkt. Han mener videre at det er nyttig å kunne føle seg trygg og stå for sine egne valg, når man har en dårlig dag i hoppbakken. Silje nevner inkludering som en viktig verdi i skihopping, siden resultatene ofte er

variable. Sigbjørn forteller at utøverne har lov til å være skuffet ved et hopprenn, men å rope ukvemsord er ikke akseptabelt.

Når foreldrene fikk spørsmål om de er rollemodeller for sine barn og hvordan de eventuelt er det, trekker flere frem at deres væremåte blir overført naturlig til barna.

Ja, alle foreldre er rollemodeller enten man vil eller ikke på godt og vondt. (Steinar).

Det er klart alle foreldre er jo rollemodeller, men jeg tror ikke jeg er det noe mer eller mindre enn andre, men selvfølgelig den livsstilen du fører, den påvirker jo barna. (Silje).

Det foreldrene gir uttrykk for er at det handler om sosialiseringen man gir barna. De reflekterer over at de ønsker å lære barna at de en dag kanskje skal følge opp og hjelpe sine egne unger.

Skole er en stor del av barnets hverdag, og påvirker derfor også forholdet mellom foreldrene og barna. Foreldrene forteller at de prøver å følge opp barnet så godt de kan på skolen. De uttrykker at barna har ulikt behov for oppfølging. Noen er ganske selvstendige mens andre trenger en del oppfølging.

Foreldrene meddeler at de bruker tid med barna på kveldstid og i helgene. Enkelte forteller at de stort sett er sammen med barna hele tiden utenom jobb. Det ble spurt om hva de snakker om når de er sammen blant annet i bilen og i hjemmet, og hvem av dem som oftest tar initiativ til å prate. Foreldrene forteller at på kjøreturer kan de snakke om alt fra lekser til idrettsprestasjoner. Hvem som tar initiativ til å prate varierer. Det er en far som forteller at i bilen deres er det ganske stille. Sønnen sitter i sin egen verden på mobilen mens faren kjører. Begge er fornøyde med å ha det litt stille. Hos de som samkjører snakker barna sammen. Foreldrene uttrykker at de og barnet får en mer personlig samtale når det bare er de to i bilen. I hjemmet går det ofte i de samme samtaleemnene. Noen prøver å snakke mindre om skihopping for å ta hensyn til de andre familiemedlemmene. Ut i fra resultatene virker det som om relasjonen mellom foreldre og barn blir styrket gjennom foreldrenes involvering i barnas idrettshverdag.

5.2.3 Emosjonell støtte – mestring og motgang

Foreldrene fikk spørsmål om hva de gjør når barnet møter motgang eller oppnår glede og mestring. Dette spørsmålet ble inkludert for å få innsikt i den emosjonelle støtten foreldrene gir barna sine. Ved motgang forteller foreldrene at de prøver å støtte og motivere barnet. Sindre meddeler at det er ikke alltid lett, men prøver å fortelle at til og med verdensmestere møter motgang. Silje forteller at hun prøver ikke å gjøre noe stort nummer ut av det sønnen eventuelt ikke føler at han får til. Sigbjørn sier at hoppporten går opp og ned så han prøver å få barnet til å se ting i et større perspektiv. Sverre forteller om motgangen i hoppporten på en slik måte:

[Ler]Ja så i hopp så er det jo berg-og-dal-bane. Det er dårlige dager og gode dager. Jeg må prøve å støtte opp så godt som mulig og prøver å fortelle at sånn er skihopping. Det ikke bare er oppturer. Så jeg prøver å støtte på best mulige måte, og rettlede sånn at han skjønner hva treneren egentlig mener. Fordi det ikke trenger å være så greit for en på 10, 11, 12, 13 år bestandig. (Sverre).

Simen og Sondre forteller at de har ikke opplevd at barna deres har møtt så mye motgang i hoppbakken. Barna har hatt noen utfordringer, men har vært positiv innstilt. Simen sier at han har vært skånet for motgang i den forstand at barna har godtatt en dårlig plassering.

Okey, da kom jeg på sisteplass. Noen må være der óg. (Simen).

Når barnet opplever mestring eller oppnår glede er det bare å glede seg med dem og være stolt. Sigurd sier at skravla til sønnen går hele tiden, så da er det stort sett bare å høre på. Silje forteller at det er viktig å ikke «hause» det opp så det setter press på barnet ved en senere anledning. Sindre forteller til barnet sitt at han kan «suge på den karamellen» og fortsette i det samme sporet i tillegg til å skryte litt. Sigbjørn sier at det viktigste er at barnet har glede av det han holder på med. Sverre legger ut et eksempel:

Ja, det er litt sånn at skihopperne de er sjeldent helt fornøyd da. Det er veldig sjeldent å se at de strekker hendene i været. Vi prøver å rettlede og si at "nå må han prøve å fortsette" og "nå går det bra". "Bare gjør det samme." "Du trenger ikke å gjøre noe mer enn det." (Sverre).

Flere av foreldrene er opptatt av å finne en balanse mellom å oppmuntre og støtte ved motgang og være stolt når det går bra. Det gjør de ved å balansere hvilke type tilbakemeldinger de gir ungene. Silje er den forelderen som er mest opptatt av det.

Ja, det er veldig viktig for meg å si at jeg er ikke noe stoltere av deg når du har vunnet enn når du ikke har vunnet. Jeg er veldig glad på dine vegne når det går bra, men ikke noe mer stolt. Det har jeg vært litt opptatt av å fortelle. (Silje).

Det betyr egentlig ikke så fryktelig mye for oss om de gjør det bra eller ikke, men jeg skjønner at det betyr veldig mye for dem og da er man jo glad med dem. (Silje).

Disse utsagnene viser at hennes stolthet er balansert og hun er lite opptatt av prestasjonene. Steinar sier at han foretar ikke noe spesielt i forhold til sønnens hoppresultater.

Han er så dedikert og så interessert at selv om han møter motgang så har han det gøy på trening. (Steinar).

Sigbjørn påpeker at det er små marginer i hoppidretten, så det er ikke mye som skal til før en opplever suksess eller nederlag. Sverre tror at det ikke er stor sammenheng mellom barnets suksess og deres innsats. Foreldrenes refleksjoner viser at de er ganske bevisste på hvordan de gir barna sine emosjonell støtte.

5.2.4 Ambisjoner og forventninger

Foreldrene ble spurt om de hadde noen ambisjoner eller forventninger til barnet og barnets idrettsdeltakelse. De fikk oppfølgingsspørsmål tilknyttet om de var orientert mot mestring, prestasjon, utvikling og fellesskap. Ved flere av intervjuene ble det forsøkt å finne ut om foreldrene hadde en eller annen ambisjon rundt barnets prestasjoner.

Åtte av ni foreldre er tydelige på at de ikke har spesielle ambisjoner eller forventninger for barnet sitt. De ønsker at barna skal ha det moro med skihopping og at barna oppnår det de ønsker samt trives med idretten og hoppkameratene sine. Flere av foreldrene sier at det er skihopperen selv som har klare mål.

Jeg har egentlig ikke store ambisjoner. Hvis du tenker at min sønn (...) skal bli verdensmester, sånn tenker ikke jeg. (Simen).

Nei, lite. Jeg håper bare at han har det gøy med det han holder på med. (Sverre).

Ja og nei. Vi har ikke ambisjoner på deres vegne, men når de først har meldt seg på noe eller bestemt seg for en ting prøver jeg å støtte de i den ambisjonen og la de fullføre den. Hvis de først har sagt noe og plutselig begynner å dra litt på det eller ombestemmer seg, så pusher jeg de litt og sier at nå må du gjennomføre det du har begynt på. Men utover det så har jeg ikke noen ambisjoner. (Silje).

Steinar har heller ingen ambisjoner for sønnen, men forteller at han har talent og har fått mange gode plasseringer på renn. Han mener det er opptil sønnen å finne ut om han har den indre drivkraften til å trene og å fortsette lenge.

Jaja, hvis han har det gøy med hopp til han er 16 år, at det har vært en betydelig del av ungdomstida hans, og gitt at han da ikke har den ekstra driven, så tenker jeg at jaja, da har vi hatt veldig mye moro sammen lenge, og så får vi finne på noe annet å gjøre. (...) Han snakker jo, han går i åttende klasse nå, han snakker jo ikke om noe annet enn at han skal begynne på (...) videregående [med skihopping som toppidrett]. (Steinar).

Sønnen har klare mål om å gå videregående med skihopping som satsningsidrett dersom det ikke skjer noe annet. Flere av barna i denne alderen har mål om det samme. Det er kun Sigrid som sier tydelig at hun ønsker at sønnen skal bli god.

Vi som foreldre, vi har jo egentlig det, må jo være ærlig på det. For det er ikke noe tvil om at vi drømmer om at han skal bli verdensmester, det er bare å være ærlig det, men jeg blir ikke skuffet om han ikke blir det. Det som er ønsket er jo at han skal bli så god som han kan bli, hvis han vil, det er viktig å slenge på, hvis han vil, fordi man kunne jo ikke gjort dette her om ungene ikke ville. (...) Sett fra vårt synspunkt har vi unger som har villet. For jeg har jo [søsken] som har unger som ikke vil drive med idrett, så det er ikke selvsagt, selv om man har drevet med idrett selv. (...) Men samtidig er de jo formet inn i det av oss. For det er som jeg sier at hvis han vil det, skal jeg legge forholdene til rette for det. Vi stiller opp med penger og tid, alt som skal til, men jobben må han gjøre selv. Lysten må komme innenfra. Den kan ikke vi skape for deg. (...) Han er veldig sterk, jeg ser ikke bort fra at han når det han har satt seg som mål. Vi har ikke sagt det målet til han. Han har sagt selv at han skal bli verdens beste. (Sigrid).

Sigrid sier at hun og mannen har ikke sagt til sønnen at de drømmer om at han skal bli verdensmester. Det er sønnen selv som har sagt det og det er opptil han om han ønsker å bli god. Videre føler hun seg privilegert som har barn som ønsker å drive med idrett. Foreldrene fikk flere oppfølgingsspørsmål for å få fylligere svar på om de hadde mål for barnets prestasjoner eller om de kun var mestringsorienterte:

Mye mer mestring enn prestasjon, men selvfølgelig kjenner jeg det i brystkassa når han gjør det bra. Samtidig som jeg kjenner det litt nedi magen når han gjør det fryktelig dårlig. Jeg vet at nå kommer han til å dekke hele veien hjem, men for meg så er det viktigste faktisk at han har det gøy og trives med den sporten

han har valgt å utøve. Å, jeg vil prøve å legge til rette for at han skal holde på så lenge han gidder rett og slett. (Sindre).

Ikke i det hele tatt. Fins ikke [bestemt sagt]. Jeg sier at hvis de hopper 100 meter og er fornøyd med det og kanskje slutter, så da er vi fornøyd. Da er det en prestasjon som du kan ta med deg resten i livet. (Simen).

Når noen av foreldrene får spørsmål om de vet om noen andre foreldre som presser mye og tenker på prestasjoner fremfør mestringsfølelse, svarte Sverre:

De fleste av dem ser på det som en prosess. "Nå jobber vi med det, og så jobber vi med det." De fleste har vel hvert fall uttalt veldig lite fokus på prestasjoner. Sånn er hoppmiljøet veldig bra i forhold til (...). Jeg har jo sett hvordan det er på langrenn. Der er det større kjøp på det med resultat i hvert fall. Så, det prates veldig lite om resultat, i hvert fall når barn og ungene er til stede. Det gjør de fleste da (...). Det er jo bestandig noen som er oppe på det der. (Sverre).

Det er tydelig at foreldrene ønsker å formidle at de tenker mest på barnets mestringsfølelse, og at de skal ha det fint. Det kommer frem noen steder at de er ekstra fornøyd når barna deres oppnår gode plasseringer eller har utviklet seg. Videre er det flere av foreldrene som trekker frem at barna får utviklet seg som personer, jobbet mot å oppnå mål og lærer å forholde seg til andre mennesker gjennom å delta på idrêtsaktiviteter. Silje trekker frem at glede, mestring og det sosiale er det viktigste med å være en del av hoppmiljøet. Oppsummert har ikke foreldrene spesielle ambisjoner eller forventninger på vegne av barnas prestasjoner, men de fokuserer på mestringsfølelse og et godt samhold i hoppmiljøet.

5.2.5 Ansvar, egenskaper og forventinger til det å være mor eller far

Foreldrene fikk spørsmål om hvilke ansvar, egenskaper og forventninger en god mor eller far har i forbindelse med idretten eller generelt sett. Flertallet av foreldrene synes dette var et vanskelig spørsmål. Foreldrene mener at deres ansvar er å skape trygghet når barnet møter motgang, få barna trygt av gårde, sette grenser, lage en hyggelig atmosfære og være ansvarlig for barnets utstyr. Tilretteleggingen handler om å finne en balanse. En skal ikke gjøre for mye for dem fordi barna skal lære seg å bli selvstendige. Sigurd og Silje kommer med hvert sitt eksempel rundt dette:

Har du smurt skiene dine? Da bør du gjøre det. Så kommer spørsmålet om, kan ikke du gjøre det a? Nei, det må du gjøre selv. (Sigurd).

En viktig ting jeg synes er viktig, er at man skal jo støtte opp veldig, men samtidig ikke sy puter under armene på dem. Det er litt viktig bare å være der litt i bakgrunn og få de til å ta ansvar selv da både for egen trening og utstyr, men være en veileder når de trenger det uten egentlig å blande seg så mye inn da, og vise at du bryr deg, og er der uten å blande seg så mye inn da. Det gjelder jo også i trening, men noen ganger blir man jo kanskje nødt til å sette foten litt ned. For de vet ikke helt sine egne begrensninger, så for vår del har det kanskje vært mer det å holde igjen enn å pushe, og si at dere må hvile og slappe av, og gjøre litt andre ting. Sette grenser. For de kan jo bare drive på og drive på. (Silje).

Prosesen rundt det å bli selvstendig handler om at utøverne skal øve på å klare seg selv. Når de blir juniorer i 16-årsalderen, inkluderes foreldrene gradvis mindre i den praktiske oppfølgingen. To fedre forklarer sin funksjon som tilrettelegger slik:

Hvis ungene vil holde på med noen ting så må vi klare å følge opp det. Kjøre på trening og ordne sånn at utstyr er noenlunde. (Sverre).

Vi må bare stille opp når barna har lyst til å gjøre det. Noen er veldig ivrig på å dytte de fram, men vi er mest på at vi er der og kjører, og stiller opp og følger opp. (...) [Så] er det opptil sønnen å finne ut hva han ønsker å oppnå med sporten. (Sondre).

Det er nevnt tidligere at det forventes at foreldrene følger opp barnet sitt og at de stiller opp som frivillige ved dugnader og styrearbeid. Foreldrene forteller at de har valgt å legge til rette slik at barna får drevet med den idretten de liker. Sverre begrunner sin prioritering med at han reiser en del i jobben. Han ønsker derfor å tilbringe så mye tid som mulig med barna. Flere av foreldrene sier at det er naturlig å være med på det de interesser seg for og følge opp det.

Foreldrene forteller at egenskaper tilknyttet det å være en god mor eller far handler om å forstå sin rolle i hoppmiljøet. De skal følge opp, men de skal ikke blande seg inn i trenerens oppgaver. Sverre sier at det er fornuftig å ha litt klare skiller. Foreldrene skal være med på å påvirke holdninger, men barnet skal forholde seg til trenerne når det gjelder det hopptekniske. Sondre forteller at noen foreldre er veldig ivrige i hopp, men stort sett er hoppmiljøet rolig og avslappet. Det er få som maser på barna sine.

Foreldrenes oppfatning er på dette punktet altså at deres ansvar er hovedsakelig består i å tilrettelegge. Forventningene handler om å følge og stille opp for barnet og hoppmiljøet. Det innebærer å være til stede, tilbringe mest mulig tid med barna og at

barna skal føle at de blir sett. Egenskapene til en god mor eller far er å forstå sin rolle i miljøet.

5.2.6 Foreldrenes opplevelse av anerkjennelse og belønning

Disse hoppforeldrene bruker tid på barnas fritidsaktiviteter, derfor var det interessant å høre om foreldrene opplever å få anerkjennelse for den innsatsen de gjør samt hva foreldrene føler de får tilbake for engasjementet og involveringen.

Foreldrene ga litt forskjellig svar rundt det å få anerkjennelse fra andre foreldre eller kolleger. Én ønsket seg flere gratulasjoner og mer anerkjennelse for den innsatsen de gjør fra folk i bygda, men mente at janteloven kom inn. En annen tenkte ikke på det fordi han primært bruker tid med ungen sin. En tredje mente han opplevde å få litt anerkjennelse ved å ha flere verv. Andre forteller hvordan kollegene responderer på involveringen deres i hopp- og kombinertmiljøet:

Ja jeg tror ikke de synes det er negativt, men det er sikkert mange som tenker at de ikke ville orket selv. Jeg tror at noen kanskje stusser over at man bruker så mye tid på det. (...) De fleste er ganske positive til hoppporten, virker det som. (Sigbjørn).

Ja, det ser dem jo. Mange skjønner ikke at du orker dette her. Rett og slett. Men anerkjennelse, jo jeg tror vel at vi har det. Samtidig så er vi jo ikke med på fest og sånt på jobb, for det orker vi ikke. (Silje).

Sondre forteller at de har tatt et valg. De gjør dette fordi de ser at sønnen har det bra og det gagnar han veldig med det sosiale. Han opplever å få litt status for at han stiller opp, spesielt hos sønnen. Simen sier at han får kommentarer på hvordan han har tid til det. Hans refleksjoner er at mange tenker på jobben sin, men han mener det er viktig å være med ungene sine mens en får lov til å være med. Foreldrene uttrykker at de får anerkjennelse av andre, samt at deres barn setter pris på å bli kjørt. Enkelte sier at de har status som idrettsforeldre blant kolleger og venner.

Foreldrene ble også spurt om de får noe tilbake for engasjementet og involveringen sin. De forteller at det å være med egne unger, kontakt med likesinnede foreldre og det å se mye glede og aktivitet er det foreldrene synes de får igjen.

Fornøyde unger og fornøyde foreldre stort sett. (Simen).

Vi har det mye morsomt sammen, det er morsomt å få være med å følge fremgangen, og utviklingen, treffe mye trivelige folk. Tror kanskje der er det viktigste. (Sigbjørn).

Foreldrene ser at deres involvering er en god investering med tanke på at barna både skal ha det gøy og bli selvstendige. Enkelte foreldre ser at barna får bedre konsentrasjon til å gjøre skolearbeid når de er aktive i fritiden. De ønsker ikke at barna skal sitte og trykke på PC og telefoner.

Foreldrene får ingen godtgjørelser for den innsatsen de gjør ved dugnadene, styrearbeid eller ansvaret de har. Alt er frivillig. Enkelte nevner at de tjener penger på dugnader som går til fellesskapet i klubben eller til teamet.

5.2.7 Hoppmiljøet

Foreldrene opplever hoppmiljøet som bra. Det er et godt og inkluderende miljø som er åpent og hyggelig. Folk prater sammen og er positive. Sigurd opplever hoppmiljøet som bra for utøvere og foreldre, men han har opplevd litt knuffing. Silje synes at hoppmiljøet er som andre sportsmiljøer, det kan fort bli litt snevert. For noen er det kun hopp som gjelder, hun synes de blir litt for opptatt av selve hoppingen. Simen forteller at han tror ungene hans liker seg bedre i skihoppmiljøet enn på fotballaget. Sondre og Sverre forteller at det er bestandig rolig og kul stemning. Sondre opplevde mer hyling, skriking og kjefting på sidelinja da sønnen var med på fotball.

Foreldrene får også spørsmål om de føler seg inkludert i hoppgruppen, teamet og hoppmiljøet generelt. De uttrykker at de føler seg som en del av miljøet i dag. Enkelte forteller at når de var nye i hoppmiljøet måtte de ta litt initiativ selv for å skli inn i miljøet:

Ja, nå så gjør jeg det. Det tar litt tid, men du må også ta initiativ til selv. Du kan ikke stå bak veggen og se på de andre, det er bare å munge seg. (Simen).

Nei, det vet jeg ikke alltid om det er altså. Du må nok være litt sånn frempå, men jeg prøver jo når jeg ser nye folk så prøver jeg jo å hilse, altså få de med i samtalen da. (Steinar).

Andre foreldre opplevde å bli inkludert inn i miljøet raskt:

Ja, ja synes det. Det er jo en sånn sport som ønsker flest mulig med, de har jo ikke råd til ikke å inkludere noen for å si det sånn. (...) Vi tar alt vi kan. Så det føler jeg at det var absolutt sånn da vi begynte også, at folk var glade for at vi kom. (Silje).

Sindre forteller at han ble godt tatt i mot av de andre foreldrene. De kom bort, pratet og lurte på forskjellige ting. Foreldrene forteller at de har god relasjon til både andre foreldre og trenere. Sverre tror det er avgjørende at det er et hyggelig miljø slik at foreldre og barn fortsetter med idretten. Foreldrene gir et inntrykk av barna deres har ålreite trenere. Hvis det skulle være noe foreldrene eller trenerne ikke er fornøyde med, tar de et foreldremøte og rydder opp forteller Simen.

Foreldrene fikk spørsmål om hvilke forhold de har til de ansatte sentralt i Norges skiforbund. Enkelte foreldre har ingen relasjon eller lite kontakt med dem. Noen nevner at det er teamet eller noen ivrige foreldre som har kontakt med dem. En far sier at han får grei støtte fra dem hvis det er noe. Andre er ikke like fornøyde.

Ingen relasjon med skiforbundet på det nivået vi driver med. Vi hører at de driver og tar en del avgjørelser som kanskje ikke folk som oss er enig i, men de har tok en plan. De sitter ikke alene og tar disse avgjørelsene. Nei. (Simen).

Ja det er det vel egentlig, de er kanskje ikke så virkelighetsrealistiske alltid. Det er de nok ikke. Det er mye teorier om hva som skal funke så følges det kanskje ikke helt opp. Det blir liksom teorier og prat og store ord. (Silje).

Det foreldrene ikke er helt fornøyd med er organiseringen av hopprenn for rekrutter. Noen sier også at det skulle vært enda mer fokus på rekruttering og bedre kommunikasjon mellom de sentralt i skiforbundet og grasrota. Foreldrene er likevel generelt fornøyd med hoppmiljøet og trives med å være en del av det.

5.2.8 Rekruttcup til regioncup

En del av foreldrenes involvering inkluderer også å reise på hopprenn slik at barnet får konkurrert. Tidligere ble hopprenn for rekrutter organisert i en landsdekkende rekruttcup (RC). Før sesongen 2014/2015 valgte Norges skiforbund å legge ned denne cupen og skiforbundet hopp regulerte organiseringen slik at hopperne skulle konkurrere innad i sine regioner. Omleggingen ble ulikt mottatt av foreldrene. Skiforbundet hopp begrunnet valget med å redusere kostnadene og reisingen for utøvere og foreldre.

Den nye organiseringen av hopprenn er et aktuelt diskusjonstema i hoppmiljøet, og dermed inkludert i studien. Av de foreldrene som ble intervjuet var det fem av ni som hadde erfaringer med rekruttcupen. De andre fire har også meninger etter å ha hørt mye hvordan det var og begrunnelser for hvorfor den ble nedlagt. Alle foreldrene har erfaring med hvordan hopprennene organiseres i dag på rekruttnivå. I sitatene kommer det tydelig frem deres positive og negative oppfatninger om endringen, samt at de trekker inn begrunnelsene for nedleggelsen.

Jeg synes det var dumt at den ble tatt bort fordi jeg vet at det ble lagt til grunn økonomiske årsaker, men jeg mener folk er såpass voksne at de klarer å regulere det selv ut fra egen inntekt og eget initiativ. (Sindre).

Det er helt forferdelig. Det er uansett hvor du kommer hen. (...) Det blir mindre hopping per utøver, mindre renn. Vi er bare i region våres. (...) Før reiste vi [rundt i Norge] (...). Argumentet var at vi skulle ha mindre kjøring. Det er opp til oss foreldre. Det skal vi ikke bli styrt sentralt fra, om vi vil kjøre. Nei. Så vi reiste til [sted i en annen region] på grunn av at vi ville vise at vi er interesserte i å kjøre. (Sigurd).

Altså [sønnen] var jo ikke gammel nok til å være med i den gamle RC-cupen. Han har snakket om den RC-cupen fra han var 11 år og gledet seg som en unge bokstavelig talt til å bli med på den RC-cupen, og når han endelig ble gammel nok så ble den lagt ned. For han var det en motivasjonsfaktor at det fantes en sånn cup, det å få dra rundt i landet og hoppe i forskjellige bakker. Så hører jeg altså at de som også var med på det sier at det kanskje ble litt i meste laget, og det tror jeg også er riktig hvis du liksom måtte fly rundt hele landet, men liksom kutte det helt ut som de har gjort nå og så bare ha lokale renn. For hvem møter de i lokale renn? Altså når vi ikke engang klarer å få til et samarbeid med [nabofylkene] (...) men man hopper kun internt i kretsen, og hvem møter man der, jo de man trener med. Det blir klubbmesterskap pluss noen til. (...) Jeg ser helt klart fordelene med å reise mindre, men jeg synes vi burde klart et litt større regionalt samarbeid og jeg tror jo en og annen overnattingstur er positivt for miljøet. (Steinar).

Sigbjørn forteller at de aldri var med, men mener at 7-8 helger er alt for mye. Han synes det er helt vilt å reise landet rundt for å hoppe. Det var fint at de slapp å reise rundt, men det som skjedde var for brå overgang. Simen meddeler at de ikke har erfaring med RC siden skiforbundet hopp tok bort RC den sesongen de skulle starte. Han påpeker at alle som var med sier at det var dumt av skiforbundet å ta bort RC-rennene. Konsekvensene er at det blir lite renn, de deltok kun på et renn i regionen i tillegg til hovedlandsrennet i sesongen 2014/2015. Silje mener at tanken til skiforbundet hopp var god fordi det var alt for mange RC-renn. Det har blitt mindre reising, men organiseringen har ikke

fungert optimalt. Regionene er for små. Sverre sier at regionene ikke fungerer. Han er usikker på hvor grensene går, og han er ikke alene om det. Han opplever at skiforbundet hopp har lagt ansvaret på de engasjerte foreldrene med oppdrag om å organisere seg. Omorganiseringen har ført til at enkelte foreldrene har valgt å besøke andre regioner for at utøverne skal få hoppet mer og målt seg mot andre ungdommer utenfor sin egen region. Sigbjørn mener at dette kan være et tegn på at mange føler at det er litt kjedelig bare å holde på i sin egen region. Han ønsker at hopp hadde hatt flere felles møter som kombinertutøverne har, og mener at hopp bør se på organiseringen til kombinertmiljøet.

Absolutt, det synes jeg hadde vært en kjempefordel. For kombinert har et veldig bra opplegg, også litt sånn passelig mengde, mens hopp føler man at det er ingen ting nå. Der har de en jobb å gjøre, finne en mellomting. For det er så få som holder på at det er ikke så artig å hoppe regionalt renn mot de samme som man har hoppet mot i alle år. Det er litt artig å hoppe mot noen fra noen andre plasser. Hører noen rykter om noen som er veldig gode, så er det gøy å hoppe mot dem. Det er artig å (...) treffe forskjellige folk litt mer enn den ene gangen. Nå er det Alvdal som er liksom den plassen man samles til Solan Gundersen vinterleker. (Sigbjørn).

Sverre forteller at kombinertmiljøet har løst det med å ha 2-4 kombisamlinger i året, og mener at hopp burde ha fulgt etter, særlig siden det ofte er de samme barna som holder på med begge idrettene og at det ofte kan oppstå overlapp.

I det hele tatt så synes jeg at det meningsløst at hopp og kombinert skal være to forskjellige komiteer, opp til 16 år i hvert fall. Det synes jeg er helt (...). For det er de samme som holder på. (Sverre).

For å få allsidighet mener Silje at hopp og kombinert burde ha vært sammen. Sigrid liker organiseringen som er i dag og trekker frem hvordan det ble organisert før. Tidligere var arrangementene lange fordi det var først hopprenn med prøveomganger og to tellende omganger i de ulike ferdighetsklassene. Langrennbiten ved kombinert ble arrangert først etter alt i hoppbakken var ferdig. I dag mener hun at kombitreffene er mer kompakte og roser den ansvarlige i skiforbundet kombinert for den jobben som gjøres der. Foreldrene forteller at kombinertmiljøet har bevart en lignende RC-cup. Sigurd opplever at skiforbundet hopp valgte å omorganisere hoppsporten for at utøverne skulle få flere hopp. Det er forståelig, men før kunne det være fra 70-80 opp mot 100 utøvere på renn fra hele landet. De som hadde lyst kom, det var ingen tvang. I dag er det 35-40 stykker som møter opp. Han forteller videre at i RC samlet utøverne RC-poeng

og da var det om å gjøre være på flest mulig renn. Det økonomiske perspektivet ved å reise rundt på renn og samle poeng kunne oppfattes som ekskluderende. Sigurd mener det er opptil foreldrene hvor mye de skal reise rundt og bruke penger på dette. Sindre mener at folk må ha såpass innsikt og klare å regulere det selv. Sverre er enig med begrunnelsene til skiforbundet hopp at det var behov for å redusere reisingen og kostnadene.

Flere av foreldrene uttrykker stor bekymring for rekrutteringen til sporten. Sigurd mener at det har vært en god blomstringsperiode, men at hoppporten nå er på vei ned i en bølgedal når det gjelder rekruttering. Sverre mener at hopp-Norge nå høster utøvere og ikke sår. De ungdommene som presterer bra internasjonalt i sesongen 2015/2016 var med i rekruttcupen for noen år siden. Sverre sier at de må passe på at det kommer noen nye fordi han har inntrykk av at det blir færre og færre.

Forslagene til foreldrene er at det innføres en mellomting mellom det som var før og det som er i dag. De ønsker seg 3-4 landsdekkende hopprenn i tillegg til hovedlandsrennet. Steinar ønsker å ha et renn før jul, ett i januar og ett i mars. Sigurd foreslår å ha et visst antall landsdekkende renn der plasseringen teller. Flere ønsker seg større regioner og klarere grenser, samt flere retningslinjer. Foreldrene ønsker å bli hørt av de i skiforbundet hopp fordi de følte at omorganiseringen ble vedtatt uten at de fikk ytre sine meninger og oppfatninger.

Hoppforeldrene engasjerer og involverer seg i barnets idrett fordi de ønsker å støtte barnet i deres interesse. De føler at forholdet mellom dem og barnet blir styrket på grunn av deres involvering. Foreldrene gir barna emosjonell støtte ved å motivere barnet ved eventuell motgang og være stolt når de opplever mestring. De er opptatt av å finne en balanse i tilbakemeldingene, fordi det er små marginer i hoppporten mellom å oppleve suksess eller nederlag. Flertallet av hoppforeldrene har ikke noen spesielle ambisjoner eller forventninger til barnets idrettsdeltakelse. De fokuserer mer på barnets mestringsfølelse. Foreldrenes ansvarsoppgaver innebærer å tilrettelegge, egenskapene handler om å forstå sin rolle i hoppmiljøet og forventninger tilknyttet foreldrene er at de stiller opp for barnet og hoppmiljøet. Foreldrene ga uttrykk for at folk var positive til den innsatsen de gjør, og at deres engasjement bidrar til bedre samhold med barna deres.

5.3 Barnets utbytte

Foreldrene engasjerer og involverer seg i barnets hoppaktiviteter. Når de prioriterer å bruke tid og energi på dette, har foreldrene antakelig også en oppfatning hva de mener er barnets utbytte av å være idrettsaktive – er det en investering i barnets fremtid eller her og nå? Derfor er det tredje forskningsspørsmålet: *Hva tenker foreldrene at barnet får som utbytte ved å delta i skihopping?* Ambisjonen er å få innsikt i foreldrenes tanker om barnets utbytte ved å delta i skihopping samt hvordan de tror de bidrar til barnets utvikling og om de mener idrett generelt er bra for barnet.

5.3.1 Barnets utbytte fra foreldrenes perspektiv

Foreldrene fikk uttrykt sine tanker om barnets utbytte av å delta i skihopping. Det første foreldrene nevner er glede og trivsel med å hoppe på ski og være i et idrettsmiljø. Barna liker å være i aktivitet, de har det gøy og de etablerer vennskap med andre hoppere. Idrettsleden kommer spesielt når de opplever mestring. Steinar forteller at barna får mestringfølelse når de oppnår noe etter å ha utfordret seg selv. Han sier at barna opplever mestring på flere nivåer. Først så lykkes barnet med å stå ned underrennet, så lykkes barnet med å hoppe, deretter K5, K10, K 20 og oppover. På denne veien opplever de å sette nye personlige rekorder mange ganger. Foreldrene mener at gleden og kompetansen barna får gjennom å mestre kan overføres til andre områder i livet.

Foreldrene mener barna blir mer selvstendige som følge av skihoppingen. De tilegner seg egenskaper som å møte opp tidsnok, ha kontroll på alt utstyret sitt, passe på seg selv, stole på seg selv, ta egne valg og være målrettet. Foreldrene nevner at barna blir mer og mer selvstendig i ungdomsalderen.

Foreldrene forteller også at barna får gevinst av å være en del av et sosialt miljø. De lærer å omgås andre mennesker på en positiv måte, men de lærer også litt om hvordan det reelle livet er, samt å vise ydmykhet og respektere andre. Den viktigste faktoren ved å være i et sosialt miljø er at en danner gode vennskap. Sindre sier at selv om barna bor spredt og er mest sammen på treningene har de kontakt over internett. Simen forteller at utøverne har et godt samhold som fører til at de har en fellesskapsfølelse og trives godt i hoppmiljøet. Sverre liker at barna deltar på flere arenaer og får kompiser fra hele Norge.

Hoppforeldrene sier at barna opplever å få et nærmere forhold til foreldrene sine på grunn av deres involvering. De har en felles interesse og kan dele opplevelser rundt den interessen.

5.3.2 Barnets utvikling

Foreldrene har vist seg å ha en viktig rolle i barnets hoppedag. Derfor ble det stilt spørsmål om hvordan de opplever å bidra til barnets utvikling og gode idrettsopplevelser. De har vært innom det i tilknytning til andre emner, men her fikk de mulighet til å uttrykke seg ytterligere. Alle foreldrene har nevnt tidligere at de bidrar ved å være støttespillere, være engasjert og at de tilrettelegger for barnets idrettsaktiviteter. Simen er bevisst på hva han bidrar med. Han følger opp, kjører og betaler. Sindre sier noe lignende, men trekker også frem at sønnen hans lærer litt økonomi ved å spare til hoppstyr.

Til tross for at det koster mye og det tar mye tid får barna og foreldrene mye glede igjen, mener Sigbjørn. Barna kunne ha funnet på verre ting når de kommer i ungdomsårene. Sigurd har fokus på at han følger opp barna sine så mye og er nesten til stede hele tiden at det skal mye til at de havner på skråplanet der de nyter alkohol og andre rusmidler. Han mener at det er fordel at barna er med i idretten slik at de holder seg unna sånne ting. Sigbjørn og Sigrid mener at de bidrar til at barna blir bedre rustet for voksenlivet. Ved å gi barna mulighet til å være aktiv på idrettsarenaen så bidrar også det til barnets allmenndannelse i form av å lære oppføre seg i et miljø, få gode holdninger og sunne verdier og erverve seg kunnskap.

5.3.3 Idrett som arena

Foreldrene er mye med barna i hoppbanen. Derfor er det interessant å høre foreldrenes oppfattelse av idrett som arena og om de opplever idrett som generelt bra for barnet. Samtidig fikk de spørsmål om de har opplevd at de har måttet beskytte barna sine for kravene som idretten eventuelt stiller.

Alle foreldrene oppfatter det som svært positivt at barna deltar på idrettsarenaen. Steinar forteller at han synes det er viktig at barnet hans har en lidenskap, det er ikke så viktig hva det er så lenge sønnen elsker å drive med det. Fordelen med idrett er at en får vært fysisk aktiv og det har en glede av når en blir eldre. Sindre forteller at han håper at

sønnen får igjen for at han er idrettsaktiv senere i arbeidslivet og på fritiden. Han vil at sønnen tar med seg de gode holdningene, organiseringsevnen og disiplinen som idretten skaper. Sverre legger vekt på at idrettsarenaen er et sted der barna lærer å ta hensyn til andre, passe på seg selv og bli strukturert. Sigbjørn nevner at det helt sikkert noen som har negative opplevelser ved å være idrettsaktiv også. Det kan for eksempel være noen som er lei, men ikke får slutte av foreldrene.

Foreldrene opplever ikke at idretten stiller noen spesielle krav på det nivået barna er på nå.

Nei, synes ikke det stilles noen krav akkurat. Det er mer anbefalinger om ditt og datt, så [jeg] synes ikke [at] jeg må beskytte han. (Sigbjørn).

Bare det å gjøre så godt som du kan, tenker jeg. Ha det artig, for det er det skiforbundet på en måte prøver å formidle, sånn som jeg opplever det. Nei, jeg tror de lager de fleste kravene selv jeg altså. (Sigrid).

Foreldrene opplever at det ikke er idretten, men barna selv som setter de største kravene til prestasjoner. Silje sier at de må sette noen grenser fordi barna har noen ganger for høye krav til seg selv. Sverre påpeker at de også fort kan bli frustrerte fordi de ønsker å prestere både på skolen og på idrettsarenaen. Simen forteller at det er akseptabelt i hoppetemaet å ikke være med på trening hvis det kolliderer med skoleavslutning eller bursdag. Sondre sier at det er bra at trenerne ikke presser barna for hardt med tanke på at de vokser. Trenerne passer også på at utøverne ikke hopper i større bakker enn det de mestrer. Sigurd håper at valgene som trenerne tar er gjennomtenkte og at det settes riktige mål.

Hoppforeldrene tenker at barnets utbytte av å delta i skihopping er glede, mestring, utvikle seg til å bli selvstendig og være en del av et fellesskap og et godt miljø. Foreldrene håper at barna får benyttet seg av dette og andre generelle verdier som de erverver seg på andre områder senere i livet. De bidrar til barnets utvikling og barnets gode idrettsopplevelser ved å være støttespiller, være engasjert og tilrettelegge for barnets idrettsaktiviteter. Ved at foreldrene gir barnet mulighet til å være idrettsaktiv bidrar de, sammen med hoppmiljøet, til barnets sosialisering og allmenndannelse. Alle foreldrene mener det er positivt at barna er idrettsaktive. De opplever ikke at idretten stiller noen spesifikke krav til ungdommene og deres prestasjoner.

5.4 Økonomiske ressurser

Det koster å ha et barn som hopper på ski. En oppgave for foreldre til skihoppere er å sørge for at skihopperne har utstyr og i tillegg betale reiser og deltakelse ved konkurranser. Samlet kan dette bli betydelige kostnader. Et forskningsspørsmål er derfor: *Hva tenker foreldrene om de økonomiske ressursene som kreves for at barnet skal delta i skihopping?* Ambisjonen er få et innblikk i foreldrenes syn på utstyr og kostnader i forbindelse med skihopping, samt hvordan aktiviteten påvirker familiens økonomi og deres prioriteringer.

5.4.1 Utstyr og utstyrspress

Foreldrene ble spurt om hva slags type utstyr som var nødvendig å ha og om de kjøpte det meste utstyret nytt eller brukt. De ble også spurt om de opplevde utstyrspress i hoppmiljøet og om hva slags utstyr som eventuelt er anerkjent.

Foreldrene forteller at det elementære utstyret var ett par hoppski, bindinger, støvler, hjelm, briller og dress. I tillegg kom smøreutstyr, bager, tricot (tynn dress innenfor hoppdressen) og hansker, samt klær til å holde varmen som overtrekksdresser, supertøy, boblebukse, varm jakke, sko, lue og votter. Barna har kun ett par hoppski om gangen fordi de vokser så fort. Det kan være kostbart når de er i vekstperioden fordi det viktig at skiene passer lengden på barnet. Foreldrene som har barn som driver med kombinert sier at barna deres trenger i tillegg to par skøyteski, ett par konkurranseski og ett par treningsski samt staver, skisko og annet utstyr.

Det er varierende om foreldrene velger å kjøpe det meste av utstyret nytt eller brukt når det skal fornyes. Foreldrene som kjøper det meste av utstyret nytt begrunner det med at da vet de at sikkerheten på utstyret er opprettholdt. Det varierer også hvorvidt brukt utstyr er tilgjengelig. Enkelte hoppmiljøer arrangerer byttekvelder. Flere av foreldrene forteller at de lokale hoppklubbene leier ut utstyr til de minste i hoppmiljøet (opptil 12-årsalderen), slik at det kun er i de senere årene disse foreldrene har kjøpt utstyr. På rekruttnivået er det ikke så strengt på hvordan utstyret er så lenge det er standard utstyr som fungerer. Når utøverne blir eldre må en del av utstyret være FIS-godkjent, og utstyret blir litt dyrere. Simen mener at dressen blir dobbel så dyr når den må tilfredsstillende kravene.

Til tross for dette opplever ikke foreldrene noe særskilt utstyrspress i hoppmiljøet.

Jeg føler ikke at det er noe stort press, men kanskje det er noen som opplever det annerledes da. Jeg vet ikke. (Sverre).

Nei [tydelig og bestemt]. Det gjør jeg ikke fordi om det er i mindre klasser og om noen har fillete hoppdresser, hull i hoppdresser. Jeg har aldri hørt noen som har kommentert og mobbet for det. Aldri. (...) Ja, selv veteraner kommer med hullete dresser. Det spiller ingen rolle. Det er ingen som sier noe. (Sigurd).

På rekruttnivå er det helt legitimt å kjøpe brukt utstyr. Sindre vet ikke hvordan det er høyere opp. Det er selvfølgelig noen som drar det helt ut til det ekstreme forteller Sigurd. Sigrid mener at det er mer utstyrspress i langrennsmiljøet.

På spørsmål om det var noe utstyr var mer anerkjent enn noe annet i miljøet svarte de at det var opp til hver enkelt hvilken type ski en kjøper.

Nei. Det er en smakssak. Noen kjører Flugler, noen kjører Fischer og noen skal ha det. Det er individuelt på utøverne uten at det blir lagt noe særlig vekt på. (Sigurd).

Det er en blanding om foreldrene kjøper nytt eller brukt utstyr. De kjøper utstyr som fungerer og er trygt og sikkert. Foreldrene opplever ikke noe spesielt utstyrspress.

5.4.2 Økonomiske ressurser i skihopping

Det å drive med en aktivitet krever økonomiske ressurser. Hoppforeldrene som ble intervjuet fikk spørsmål om de opplevde skihopping som en kostbar idrettsaktivitet. Under intervjuet fikk foreldrene i oppgave å regne ut et cirka beløp på hvor mye de har brukt på hoppaktivitetene det siste året.

Alle foreldrene ga uttrykk for at de opplever skihopping som en kostbar aktivitet.

Det er helt klart. På grunn av masse kjøring (...) Det er en del utstyr. Men nå vet ikke jeg hva andre idretter og hva det koster heller da. (Sigurd).

Ja forholdsvis, det går mye penger i hvert fall etter 16. (...) Det er ikke så aller verst opp til 16. Det kommer jo helt an på hva man sammenligner med. (Silje).

Ja det er det, men samtidig er det litt hva du gjør det til selv. (Steinar).

Det var utfordrende for foreldrene å regne ut hvor mye de trodde skihopping hadde kostet dem det siste året. Foreldrene hadde oversikt over kostnadene forbundet med utstyr, teamavgift og noen samlinger eller hopprenn. Det var mer vanskelig å vite beløpene som påløper jevnt hele året, som for eksempel drivstoffgifter. For å sammenligne de ulike kostnadsdelene i skihopping påpekte foreldrene hvilken del av idretten de syntes er dyrest. Dette blir beskrevet etter at de andre kostnadene foreldrene fortalte om blir presentert. For å gi en oversiktlig presentasjon blir kostnadene fremvist samlet i tabell 5.1 nedenfor:

Tabell 5.1: Oversikt over kostnader i forbindelse med skihopping og kombinert

Teamavgiften på rekruttnivå	5000 – 16 000 kr
Teamavgiften på juniornivå	30 000 kr
Medlemsavgiften i hoppklubber/idrettslag	200 kr
Årslisens (forsikring) grunnlisens/utvidet lisens	450 kr / 1300 kr
Standard hoppstyr (ski, bindinger og støvler)	15 000 kr
Hoppdress	1000 – 3000 kr
Hjelm	2000 kr
Skiutstyr ved kombinertutøvere	8500 kr

Beløpene i tabell 5.1 er hentet fra intervjuene og illustrerer kostnader i forbindelse med skihopping og kombinert. Det tas forbehold om at kostnadene varierer hos de ulike hoppmiljøene og om foreldrene kjøper nytt eller brukt utstyr. I tillegg til disse faste kostnadene forsøkte foreldrene å finne ut hvor mye de brukte i året, men de synes det var vanskelig. En far regnet ut hvor mye de hadde cirka brukt på transport og reise ved samling eller på renn. Regnestykket hans endte på 30 000 kroner for transport og reise på seks turer. En annen far prøvde å regne ut hvor mye han har brukt på skihopping det siste året og kommer frem til mellom 30-50 000 kroner. Han sier at kostnadene har gått litt ned etter at RC ble nedlagt. En tredje far meddeler at han har brukt mellom 50-100 000 kroner på teamavgift, utstyr, bakkeavgift og turer. Han tror det er nærmere 100 000 kroner når en er med på mange av turene. Den fjerde forelderen fortalte at han trodde de hadde brukt rundt 50 000 kroner og i tillegg kom kostnadene til drivstoff, smøring, mat på turer og diverse ekstra utstyr som trikot og bager.

Ved foreldrenes refleksjoner rundt hvilken del av skihoppingen som er dyrest, ligger transport og drivstoffutgifter på en klar førsteplass. Begrunnelsene er at det blir mange kilometer tur retur treninger. De foreldrene som bor ganske nære treningsfasilitetene ser seg som heldige fordi de kjenner flere som har lengre avstander og har derfor flere kostnader i forbindelse med transport. På andre plass kommer utstyr. Deretter kommer kostnader i forbindelse med overnatting og delta på samling eller hopprenn. Flere av foreldrene er bevisste på å finne overnattingsmuligheter som er rimelige eller overnatter hos venner og familie i de tilfellene det er mulig. På fjerdeplass ligger teamavgiften. Teamavgiften omfatter organisasjons- og trenerutgifter. Foreldrene forteller at de får mye igjen for teamavgiften fordi det er flere treninger i uken og trenerne stiller opp mye.

Noen av foreldrene prøvde å sammenligne skihopping med andre idretter. De mener at skihopping er billigere enn hestesport, alpint og langrenn, men dyrere enn orientering, bandy og fotball. Dette er de idrettene de trakk fram. Foreldrene sier at skihopping koster i form av tid, ressurser og penger, men enkelte mener det er feil å regne på kostnadene når det gjelder ungenes fremtid. Det er en god investering og de håper at ungene får det igjen senere.

5.4.3 Familiens økonomi

For å få en forståelse for foreldrenes tanker rundt de økonomiske ressurser som kreves fikk foreldrene spørsmål om hvordan de føler at skihoppaktiviteten påvirker familiens økonomi. Dette for å få et innblikk i deres økonomiske valg og prioriteringer.

Flertallet av foreldrene føler at skihoppaktiviteten påvirker familiens økonomi, mens enkelte sier at det ikke påvirker dem i stor grad.

Det er helt klart. Å ja [lurt sagt]. Vi bruker masse penger på dette, men altså som jeg har sagt hele tiden. Jeg tror det er en god investering. (Sigurd).

Det er helt klart at vi bruker noe penger på det, men igjen så er det der med gleden og de tingene der, det synes jeg er verdt det. Jeg føler ikke det påvirker oss i noen som helst retning. (Sindre).

[Nei, vi har god økonomi.] Ja, nå vi i en heldig situasjon sånn sett da, det gjelder jo helt sikkert ikke alle, det kommer jo an på hvilke jobb og inntekter man har ikke sant. (Steinar).

Ja, litt. Det gjør det. Det er klart det gjør det. Men det handler litt om prioritering da. Hva man vil jo prioritere. Det går litt utover meg og min samboers økonomi til å gjøre ting i lag da. Det gjør det. (Sverre).

Foreldrene forteller at det handler om å gjøre noen økonomiske prioriteringer. Sigurd meddeler at en velger selv hvor mye penger de skal bruke på skihopping. Har en ikke råd eller ikke prioriterer å kjøpe nye ski så gjør du ikke det, da kjøper en heller noen brukte. Det er et valg en tar, men det skal være like trivelig å drive skihopping. Sigurd og hans familie har ikke prioritert noe bevisst bort. Sigbjørn og Steinar sier at de ikke prioriterer bort noe spesielt.

Vi har ganske god råd fra før, så vi prioriterer ikke bort noe, men det er klart det koster en del. [Aktiviteten blir bare dyrere jo eldre han blir]. (Sigbjørn).

Andre foreldre forteller at de prioriterer bort sydenturer og andre ferieturer. Flere av foreldrene bruker feriedagene sine på hopparrangementer og samlinger. Sondre sier at de har ikke råd til å dra på ferier samtidig som sønnen hopper. Sverre nevner at de prioriterer en ordentlig sommerferie, men prioriterer bort vinter- og påskeferie. De ønsker å roe seg litt ned i en ellers travel hverdag.

Samlet sier ingen av foreldrene at de må jobbe mer for å dekke kostnadene ved skihopping. Foreldrene bruker det de har, og føler det ikke er nødvendig å jobbe ekstra. I tillegg er det flere som sier at de ikke har mulighet til å jobbe noe mer, fordi de skal kjøre barna på treninger og følge de opp.

5.4.4 Tiltak for å holde kostnadene så lave som mulig

Foreldrene har fortalt at det koster å drive med skihopping. Det kreves at foreldrene har økonomiske ressurser og prioriterer å bruke noe av de på skihopping. For å få vite om det har blitt utført noen tiltak for å holde kostnadene så lave som mulig i hoppmiljøet ble foreldrene spurt om de visste om slike tiltak.

Det første foreldrene nevner er at skiforbundet hopp valgte å legge ned rekruttcupen. Nedleggelsen av den landsdekkende rekruttcupen er et tiltak som ble gjort for å få ned kostnadene. Dette tiltaket førte til mindre reising og dermed har de økonomiske kostnadene til foreldrene blitt redusert.

Skiforbundet har gjort et tiltak, de har kuttet ut rennene så vi slipper å reise rundt. Så de har gjort et tiltak om det er positivt eller negativt, det vet jeg ikke. Men sånn ellers er det ikke så godt å få gjort noe. Ikke i alle fall på utstyrsfront og sånne ting. Det blir ikke noe billigere. (Simen).

Et annet tiltak er at de lokale hoppklubbene har utleie av hoppstyr til de yngre. Utleiemulighetene gjør det enklere for barn å starte med skihopping enn om de måtte kjøpe utstyr før de startet. Som Simen refererer til, er det vanskelig å få redusert kostnadene på utstyret til rekruttene, og det er flere av foreldrene som tenker det samme. Grunnen er at de ønsker å bruke trygt hoppstyr og ikke andre varianter som for eksempel enklere hoppski med langrennsbindinger. Ett tredje tiltak foreldrene nevner er at rennavgiften på 100 kroner kun er en symbolsk sum. De synes det er fint at den ikke er høyere, men det er vanskelig å gjøre rennavgiften billigere. Arrangørene trenger noen inntekter så de ikke går i underskudd.

Dugnader bidrar til å holde kostnadene nede. Det går til fellesskapet og brukes for eksempel for å redusere kostnadene ved samlinger eller lignende. Disse dugnadene er nødvendige, da flere av foreldrene forteller at det er utfordrende å få tak i sponsorer som vil bidra med støtte.

Det er jo klart at jo mer dugnad du får gjort, [jo] billigere blir ting. (Sindre).

Foreldrene fra ett hoppmiljø forteller at de har en ordning der de kan møte opp på noen spesifikke dugnader som da bidrar til å redusere teamavgiften. Et eksempel er 1000 kroner mindre på teamavgiften hvis man møter opp på en vareopptelling.

Konkrete tiltak som har blitt utført eller ivaretas i dag er nedleggelse av RC, utleie av utstyr for de yngste, lav rennavgift og dugnads- og sponsorpenger som går til fellesskapet. Tiltak som flere foreldre gjør for å holde kostnadene så lave som mulig er å sy om gamle hoppdresser og kjøpe brukt utstyr.

5.4.5 Forslag til å senke kostnadene mer

Etter at foreldrene fortalte om noen tiltak som gjøres for å holde kostnadene nede ble de spurt om de hadde noen forslag til å senke kostnadene enda mer. Foreldrene kom med både konkrete forslag og tanker om hva som bør gjøres uten å vite hvordan.

Flere foreldre nevner utstyr. I dag tilbyr mange hoppklubber utleie av utstyr til de yngste. Hvor tidlig foreldrene kjøper eget hoppputstyr kommer an på ambisjonsnivået sier Sigrid. Silje reflekterer litt over om tilbudet av utleie av utstyr skulle gjelde opp til 16 år.

Ja de trenger litt mer, sitt eget spesifikke utstyr. De begynner å hoppe i såpass store bakker at det er ikke trygt å drive med et utstyr du ikke vet at 100 % fungerer. Så det ville jeg ikke latt mitt barn gjøre faktisk. Det er helt greit oppe i sånne småbakker, men etter du går opp i 40m burde du jevnlig kontrollere utstyr, og vite hva det tåler. (Silje).

Konklusjonen til Silje er at hun ikke ønsker at hoppklubbene skal starte utleie av utstyr for utøvere på rekruttnivå. Det handler om å ivareta sikkerheten. Et forslag fra Sigbjørn er å organisere noen felles innkjøp av utstyr slik at en kan få kvantumsrabatt på utstyr eller få sponset noe av prisen. Sindre forteller at teamet hans har klart å ordne rabatter på smøring. Det hadde vært flott om skiforbundet hopp hadde klart noe tilsvarende.

Det er vanskelig å redusere kostnadene ved transport fordi det er individuelt hvor folk bor og hvor hoppanleggene er plassert.

Hopp er så liten idrett at det er vanskelig å få reisekostnadene noe mer ned. Det er den største biten av det så jeg tror det er vanskelig fordi det er for få hoppere. Man må reise for å samle en gruppe [på]mer enn to stykker. Jeg tror det er vrient. (Sondre).

Sindre tar opp muligheten for å overnatte andre steder enn på hotell hver gang en reiser på renn. Han nevner gymsal og klasserom som forslag, men trekker konklusjonen at det ikke er komfortabelt og det er viktig at utøverne er uthvilte slik at de takler dagen i hoppbakken. I tillegg krever idretten en del oppfølging og det er kanskje ønskelig fra foreldrene sin side å sove komfortabelt.

Enkelte foreldre sier det bør jobbes mer aktivt med å få inn økte sponsormidler. Det å ha litt penger gir større økonomisk frihet til å betale billetter på forskudd til for eksempel treningssamlinger. Foreldrene kan bidra med å få inn sponsorpenger, men det er folkene i teamledelsen sitt ansvar mener Sigurd. Sverre påpeker manglende ressurskunnskap:

Jeg tror kanskje vi skulle ha fått inn flere med økonomi, markedsbakgrunn for å promotere hoppporten. Sånn at det (...) jeg er helt sikker på at det er midler der

ute som vi ikke får tak i på grunn av at vi ikke vet nok om det. Legat, stipend og sånn og så videre. Så der tror jeg at hoppsporten har en jobb å gjøre. Være mer aktiv ut i mot næringsdrivende. Jeg tror det går an å få tak i. Vi er veldig få og vi har veldig mange oppgaver de alle fleste av oss. Så det er liksom(...) det går litt fra hånd til munn da. Det gjør det altså. (Sverre).

Andre foreldre er opptatte av det bør satses mer på rekruttering fordi det er viktig å få inn flere ressurspersoner. Steinar sier at prosessen med å rekruttere utøvere i første omgang går på å få barna til å bestemme om de er en skihopper eller ikke. Deretter avhenger det av hvor aktiv en er. Kostnadene til utstyr, teamavgift og antall samlinger du er med på blir påvirket av det. Han forteller at det finnes dårlig med tilbud for de utøverne som ikke ønsker å betale den dyre teamavgiften. Tilbudet teamene har er ofte spisset med fokus på å nå toppen. Han kommer ikke med noen konkrete forslag til hvordan, men mener at noe bør gjøres, og at hoppmiljøet må ta ansvar for rekrutteringen. Han foreslår at man kan starte med et bedre samarbeid på grasrotnivå. Det bør samarbeides bedre mellom hopp og kombinert. Han synes det bør være det samme opp til utøverne er 16 år. I tillegg ønsker han å samarbeide med langrennsmiljøet slik at de kan dra nytte av hverandre. Han er ikke sikker på hvordan en skal løse dette, men en kunne ha sendt ut dyktige og engasjerte profesjonelle folk som reiste rundt i distriktene for å få opp hoppskoler. Videre sier han at hopp og kombinertmiljøet må bli bedre på informasjon og få sendt det ut i tide. Hoppforeldrenes forslag for å senke kostnadene mer, knytter seg til utstyr, transport, overnattinger, sponsorpenger og teamavgift.

5.4.6 Mulige årsaker til frafall

Foreldrene har fortalt at det kreves at foreldrene prioriterer en viss andel av sine økonomiske ressurser til skihopping samt at foreldrene må være villige til å stille opp en del. Derfor var det interessant å spørre foreldrene om de kjente til noen tilfeller der skihopping hadde blitt for dyrt eller at skihopping ikke hadde fått plass i familiekabalen.

Det er ikke så mange av foreldrene som trekker frem konkrete tilfeller, men forteller mer om ulike grunner som fører til frafall. Foreldrene påpeker viktigheten av å ha ivrige barn. Dersom barnet er engasjert, blir gjerne foreldrene engasjert etter hvert. Et konkret tilfelle er en far som ikke orket å kjøre mer selv om gutten hadde veldig lyst.

Det var en som sluttet her nå i år. De bor ikke langt i fra skianlegget, men de sluttet fordi faren ikke orket å kjøre på trening. Det er litt trist. Gutten var veldig interessert og dyktig var han og. Så det er litt sørgelig, så vi prøvde å ta (...) vi tok kontakt med dem for å si at "OK, dere skal slippe unna dugnadene, bare kom uten, bli med i bakken." Men det ser ikke ut som det hjelper. Så det er det siste eksemplet. Men jeg skjønner jo at folk kan bli litt lei. Det har vært veldig mye dugnader da. Vi har bygd et anlegg, som vi har bygget på dugnadsarbeid. Det er masse snømåking, vi skal sette spor og jeg skjønner at folk blir lei altså. (Sverre).

Tilfellet viser at for å rekruttere barnet så må en også ha rekruttert mor eller far. Foreldrene må være interessert i å bruke mye av sin tid og stille opp for at barna skal kunne drive med skihopping, samt prioritere ressurser til hoppaktiviteten.

Etter at både foreldre og barn har valgt å drive med skihopping i det lokale hoppanlegget og gjort det i noen år er neste steg om de skal prioritere å fortsette med idretten og begynne i hoppteamet i regionen. Dersom de velger det medfører det ofte lengre reiseavstander og flere treninger i uka, samt teamavgiften. Simen formidler at det er foreldre som synes det er skummelt å gå videre. Det er spesielt vanskelig avgjørelse dersom foreldrene er skilte. Hoppforeldrene ser at det er mange som faller bort på dette stadiet. Neste skritt for disse foreldrene og deres barn er å ta en beslutning om barnet skal fortsette med skihopping og bli juniorutøver i en alder av 16 år. I valget følger det også med en avgjørelse om barnet skal begynne på videregående skole med hopp som toppidrett. Steinar mener at hvis utøveren ikke velger toppidrettslinje så er en ute av hoppporten fordi det ikke finnes noe annet tilbud. I løpet av denne prosessen nevner foreldrene at hopp mister mange barn og foreldre til andre idretter som fotball fordi det er mindre tidkrevende. En annen grunn er at aktivitetene begynner å kolliderer i ungdomsalderen og utøverne må prioritere hvilken idrett de ønsker å fortsette med.

Årsaker til frafall handler om for mye dugnadsarbeid, for kostbart, forventninger om at foreldrene bør være til stede og at aktiviteten er for tidkrevende. Andre årsaker til frafall er at overgangen mellom den lokale hoppklubben og teamet kan oppleves som en barriere, i tillegg til at ungdommer prioriterer andre idretter fremfor skihopping.

De økonomiske ressursene som kreves er at foreldrene prioriterer å bruke noen titall tusener på skihopping i året. Det går til blant annet transportkostnader, utstyr, samlinger og renn og teamavgiften. Flere av foreldrene sier at skihoppaktiviteten påvirker

familiens økonomi i den grad at de prioriterer bort ferieturer. Foreldrene kom også med betraktninger vedrørende allerede utførte tiltak og nye forslag for å redusere kostnadene, samt mulige årsaker til frafall av utøvere.

5.5 Beskrivelse av foreldrerollen i skihopping

Avslutningsvis i intervjuene valgte foreldrene noen ord som skulle beskrive deres foreldrerolle som hoppforeldre. Foreldrenes beskrivelser reflekterer innholdet i de svarene som ble gitt gjennom intervjuene. Spesielt trekkes det frem viktigheten av engasjement og støtte.

Foreldrene refererer til engasjement på ulike måter. Det første foreldrene refererer til er at de må være engasjert for at barna skal få mulighet til å bli hoppere. En forutsetning er at både barn og foreldre trives i miljøet. Engasjement blir også beskrevet ved at den gleden barna har smitter over på foreldrene og foreldrene synes det er fantastisk å ha mulighet til å se og følge opp barna. En far meddeler at selv om det er travelt er han lykkelig, travel og engasjert. En tredje måte å forstå engasjement på er at en ikke står og skriker i hoppbakken uansett om det går dårlig eller bra, men en skal være engasjert på en behersket måte.

Foreldrene trekker frem støtte i den forstand at de skal følge opp og være til stede når barnet trenger de. Støtte handler også om å være en støttespiller når barnet trenger oppmuntrende ord eller omsorg. Foreldrene har også roller som transportør, tilrettelegger, supporter, utstyrssjef og sponsor samt at de bidrar til å forme gode rammer slik at barna får en fin oppvekst.

I resultatkapitlet har informasjon fra intervjuene med foreldrene blitt beskrevet. De skal drøftes opp mot det teoretiske rammeverket i neste kapittel.

6. Diskusjon

I dette kapitlet diskuteres de fire forskningsspørsmålene med utgangspunkt i det teoretiske rammeverket og resultatene fra studien.

6.1 *Hvordan opplever foreldrene sin hverdag når det gjelder å følge opp barnet som driver med skihopping?*

Et hovedfunn er at hoppmiljøet forventer at foreldrene har en aktiv rolle der de bidrar med den praktiske oppfølgingen som kjøring, tilrettelegging og planlegging av logistikken i hverdagen. Videre skal foreldrene være tilstede under trening og være ressurspersoner ved frivillig arbeid. Hopparenaen blir derfor en av de arenaene der foreldrene har ansvar for å følge opp barnet sitt. Den aktive rollen kan ha sammenheng med kulturelle og sosiale forventninger til de som får barn og deres foreldreskap, altså det Hennem (2002) kaller for «parenthood». Stefansen et al. (2016a) mener at foreldrenes engasjement i idretten drives frem av to kulturelle prosesser, aktivitetskravet som stilles til ungdom, og idealer om involvert foreldreskap med oppfølging og emosjonell relasjon. Hoppforeldrene kan også anses å være påvirket av disse kulturelle prosessene. Med hoppforeldrenes aktive rolle sørger de for at barna oppfyller aktivitetskravet og foreldrene møter forventningene om involvert foreldreskap. Dette samsvarer også med Coakley (2006) sine funn der foreldre føler at de ivaretar og oppfyller sitt ansvar dersom barna driver med idrettsaktiviteter. Stefansen et al. (2016a) uttrykker at dagens foreldreansvar er utvidet. Det vil si at foreldrene fortsetter å følge opp barna sine utover ungdomstiden, selv etter det var tidligere forventet at de skulle klare seg selv. Hoppforeldrene er en del av dette utvidede foreldreskapet. Samtidig gjør reiseavstand til treningsfasiliteter og hoppmiljøer, risiko og utstyr at hopperne fortsatt er avhengig av foreldrenes involvering. Foreldrenes opplevelse av hverdagen er at hele familien må være villige til å tilrettelegge for hoppaktivitetene. Det har ført til at idretten har blitt et familieprosjekt i flere hoppfamilier.

I tillegg til oppfølging i form av for eksempel å følge med på om barna lander trygt i hoppbakken og sosialt samvær med de andre foreldrene, gir de tilbakemeldinger til barna. Barna er interesserte i å høre foreldrenes meninger om hoppene deres. Foreldrene står ikke bare og ser på. De har en delaktig rolle også under trening og hopprenn, selv om det er treneren som har hovedansvaret for det hopptekniske. Å gi tilbakemeldinger

samsvarer med én av flere måter for sosialisering som Fredricks & Eccles (2005) uttrykker. De mener at barnas deltakelse i idrett blir påvirket av sosialisering ved at foreldrene tolker barnas erfaringer og gir dem tilbakemeldinger om deres sportslige ferdigheter og verdien av å delta i idrett.

I samtlige familier denne studien har undersøkt bor begge foreldrene sammen og de mener at barna dermed kan ha bedre forutsetninger for å drive med skihopping. Forutsetningene bygger på at skihopping og kombinert er krevende idretter både tidsmessig og økonomisk, og da må barna ha foreldre som er villige til å drive med dette. I hoppmiljøet er det flest fedre som følger opp barnas skihoppaktiviteter. At det er flest fedre på hopparenaen kan ha en sammenheng med at hoppporten har blitt sett på som en sport for menn der maskuline egenskaper har blitt satt på prøve (Solenes, 2009). Statistikk fra Norges skiforbund (vedlegg 1) viser at det er flest gutter og menn som driver med skihopping. I følge Coakley (2006) kan fedrene føle at idrettsarenaen er en arena der de føler deltakelse i barneoppdragelsen, samt være forenlig med de maskuline verdiene. Så konkret forståelse som dette kom ikke hoppforeldrene med, men de reflekterte over fordeling av oppgaver og gjøremål i hjemmet og i skihopping. Fordelingen kan anses som en tilsvarende likestilling fordi de prøver å dele det likt, men flere fedre innrømmer at mor gjør mest i hjemmet og med oppfølging av skole. Den tradisjonelle kjønnsideologien med at fedrene har formelle roller som trenere og mødrene tilrettelegger med rene klær og mat samstemmer ikke helt med foreldrenes oppfatning av sin hverdag (Coakley, 2006).

Hoppforeldrene opplever tidsperspektivet i hverdagen som hektisk, og skihopping som tidkrevende. Logistikken med jobb, daglige gjøremål og aktiviteter gjennomføres ved hjelp av god planlegging og koordinering. Enkelte av foreldrene forteller at de tilpasser uken etter ukeplanen til hopp treningene. Flere andre foreldre forteller at det er en fordel å ha en fleksibel jobb eller at de styrer egen arbeidshverdag. Det hektiske hverdagsmønnet gjenspeiler hvordan Lareau (2011) beskriver hverdagen hos middelklasseforeldrene med en barneoppdragelse tilnærmet «concerted cultivation». De sjonglerer barnas aktiviteter så godt de kan i tillegg til jobb og husarbeid. Denne stressede hverdagen tilsvarer også hverdagen til den økonomiske middelklassen i studien til Aarseth (2014).

Foreldrene i denne studien bruker så mye tid på idretten at det går litt utover det sosiale livet med familie og venner utenfor hoppmiljøet. Tiden som går med til idretten og skolearbeid går også utover barnas egenstyrte aktivitet. De får lite tid med venner utenfor idretten, og da spesielt i vintersesongen. Middelklassefamiliene, som Lareau (2011) refererer til, tilbringer også lite tid med øvrig familie fordi foreldrenes fritid og sosiale nettverk er sentrert rundt barnas aktiviteter. Hverdagen til middelklassebarna består av organisert aktivitet der de er under oppsyn av voksne, dermed lite egenstyrt aktivitet. Det positive er at hoppforeldrene til gjengjeld får være mye med barna sine og at de får et sterkere forhold.

Hverdagen til hoppforeldrene består av mer enn å kjøre og følge opp barna. Foreldrene forteller at alle må bidra med frivillig arbeid som dugnader og tillitsverv, fordi det er et lite miljø og få ressurspersoner å fordele gjøremålene på. De forteller også om familier som velger andre idretter der det er mindre krav om dugnad og forventinger om å være til stede. Hoppforeldrenes engasjement i barnas hverdag og i frivillig arbeid har parallelle trekk med engasjementet til foreldregruppene i Aarseth (2014) og Stefansen et al. (2016b). Disse to studiene viser at engasjementet rettes mot idealer og en standard norm for involvering som blant annet idrettsforeldre prøver å leve opp til. Fordelen med normen er at idretts-Norge, som er bygget på frivillighet, får foreldre til idrettsaktive barn til å bidra som ressurspersoner. Konsekvensen av mye dugnadsarbeid over lengre tid er at foreldrene blir slitne. Flere av hoppforeldrene viser til en slik tendens i hoppmiljøet. Dette kan være en grunn for at ikke så mange holder på med skihopping, og oppfattes som en barriere ved rekruttering.

6.2 *Hvorfor engasjerer og involverer foreldre seg i barnets idrett?*

Et annet hovedfunn er at hoppforeldrene involverer seg for å vise engasjement for barnas interesser. Drivkraften for å engasjere seg varierte, fra å gi barna mulighet til å drive med den idretten de liker, til at de så utbyttet barna hadde av å delta. I tillegg engasjerte foreldrene seg i frivillig arbeid fordi de så behovet. Disse funnene samsvarer med andre norske idrettsforeldre der foreldrene involverer seg med interesse for barnas trivsel og prestasjoner, samt er bidragsytere i idrettslaget (Stefansen et al., 2016a). Aarseth (2014) viser til kulturmiddelklasseforeldrene, som har fokus på å støtte opp under barnas interesser uansett hvilken interesse det er. En bakgrunn for at

hoppforeldrene engasjerer seg kan være at de ønsker at barna skal være involvert i en karakterbyggende aktivitet. Foreldrene i studien til Coakley (2006) trekker frem dette som en begrunnelse samt at aktiviteten skal være morsom og verdsatt i samfunnet. Gjennom den store oppmerksomheten elitehopperne og internasjonale hopprenn får i norsk media vurderes skihopp til å være en slik aktivitet.

Hoppforeldrene uttrykker at de har et godt forhold til sine barn. Forklaringen foreldrene trekker frem er at de tilbringer mye tid sammen. I tillegg mener foreldrene at relasjonen mellom dem blir styrket gjennom at de involverer seg i deres idrettshverdag, dette samsvarer med funn fra Stefansen et al. (2016a). De mener at idretten er en legitim plass hvor foreldrene kan observere barnas utvikling, og ved å være engasjert får foreldrene et sosialt og emosjonelt fellesskap med barna. Da også i ungdomsårene og den perioden hvor løsrivelsen skjer. Hoppforeldrene og idrettsforeldre generelt får enda en arena de kan overføre verdier og normer, være rollemodell, samt gripe inn dersom det er nødvendig (Fredricks & Eccles, 2005; Gullestad, 1996; Lareau, 2011; Stefansen et al., 2016a, 2016b). En del av tiden hoppforeldrene er sammen med barna tilbringes i bilen. Denne tiden uttrykker foreldrene som dyrebar fordi samtalen i bilen er én-til-én og blir mer personlig. I tillegg er det ingen forstyrrelser rundt. Dette minner om middelklassebarna i studien til Lareau (2011), som tilbringer lite tid med foreldrene sine utenom i bilen. Selv om idretten blir en arena for overføring av normer og verdier kan det oppstå utfordringer med tanke på at det er viktig at ungdommen i løsrivelsesperioden også får egen mulighet til å utforske og finne sin identitet.

Den emosjonelle støtten hoppforeldrene gir barna består blant annet av støtte og motivasjon dersom barna møter motgang eller nederlag. Når barna opplever mestring eller suksess, sier foreldrene at de er glade og stolte på barnas vegne. Det å bidra til at barna får flest av de positive sportslige opplevelsene og støtte de når de ikke lykkes gjenspeiler også funn i andre studier (Fredricks & Eccles, 2005; Stefansen et al., 2016a). Fredricks & Eccles (2005) peker på at den emosjonelle støtten foreldrene gir bidrar til barns engasjement i idretten. Hoppforeldrene bidrar til dette ved å være opptatt av å finne en balanse i tilbakemeldingene.

Flertallet av foreldrene er tydelige på at de ikke har spesielle ambisjoner eller forventninger overfor barnet sitt. Det er hopperen selv som har ambisjoner. Foreldrene

gir uttrykk for at de der og da fokuserer på mestringsfølelse fremfor barnas prestasjoner. Har foreldrene mål om at positiv mestringsfølelse i denne aldersgruppen skal resultere i gode prestasjoner på sikt? Det er en hoppmor som åpner seg opp og forteller at hun drømmer om at sønnen på sikt skal bli verdensmester. Stemmer det at det er kun en forelder som drømmer om dette? Coakley (2006) mener at foreldreengasjement forbundet med glede, entusiasme, selvtillit og tro blir utfordret av prestasjoner og mål om å oppnå suksess. Stefansen et al. (2016a) presiserer i deres studie at foreldrene mener de bør følge barnets ønsker i den grad idretten skal bety mye eller lite for ham eller henne, samt hvor aktive de ønsker å være.

Hoppforeldrene føler ansvar for å tilrettelegge for barnas hverdag. Forventingene handler om at de skal følge og stille opp for barna og hoppmiljøet, og i tillegg skal forstå sin rolle i miljøet. Forsberg (2009) mener at dersom foreldrene oppfyller de kulturelle og sosiale forventningene, forstås de som gode foreldre. Dette avhenger av hvordan foreldrene forstår seg selv samt deres tolkning av forventninger tilknyttet det involverte foreldreskapet. På bakgrunn av foreldrenes utsagn om deres involvering kan hoppforeldrene betegnes som gode foreldre, men kan dette også være en barriere for å si ifra at en blir sliten av å være hoppmor eller hoppfar?

Flere av foreldrene opplever å få anerkjennelse for den innsatsen de gjør. De føler de har glede av å være med egne barn og likesinnede foreldre. Videre er foreldrene generelt fornøyd med hoppmiljøet. Disse tre delene kan betraktes å påvirke engasjementet til foreldrene. Formelt sett står foreldrene nesten helt fritt når det gjelder oppdrageransvaret for barnet sitt (Bø & Schiefloe, 2007). Foreldrene og hoppmiljøet bidrar til å skape et stimulerende miljø rundt barnas sosialisering (Aarseth, 2014). Hoppmiljøet kan anses å være en arena for sekundærsosialisering hvor miljøet og foreldrene påvirker barnets innlæring av kultur, utvikling av personlighet og rolleatferd (Bø & Schiefloe, 2007). Det kan også forstås som en interaktiv prosess fordi hoppmiljøet og foreldrene påvirker barnets liv, men barnet tar også avgjørelser og vurderer tilbakemeldinger på bakgrunn av en intuitiv prosess. Dette vil påvirke ham eller hennes handlinger (Coakley, 2009).

6.3 Hva tenker foreldrene at barnet får som utbytte ved å delta i skihopping?

Det tredje hovedfunnet i studien er todelt. For det første mener foreldrene at barna får utbytte ved å være aktive ungdommer og føle at aktiviteten er meningsfylt der og da. For det andre mener foreldrene at barna får flere gevinster av å være idrettsaktive og at det er en god investering i barnas fremtid.

Fra foreldrenes perspektiv er det positivt at barna er aktive skihoppere. Barna opplever i følge dem glede og trivsel med å hoppe på ski og ved å være i et idrettsmiljø. Når foreldrene skal beskrive barnas utbytte ved å delta i skihopping peker de videre på barnas mestringsfølelse, barnas tilegnelse av egenskaper som gjør dem mer selvstendig og barnas evne til å oppføre seg i et sosialt miljø. Andre gevinster hoppforeldrene refererer til er barnas evne til å lære skihopping og tilegne seg gode holdninger og sunne verdier. Disse gevinstene samsvarer med de fordelene middelklassebarn får fra å delta på aktiviteter. Lareau (2011) mener at middelklassebarna erverver seg kunnskap fra de ulike aktivitetene samt grunnleggende egenskaper som å forbedre sine ferdigheter ved å øve, gjennomføre ting og prestere når det gjelder. Hun påpeker også at middelklasseforeldre er opptatt av barnas individuelle utvikling. Det betyr at de har fokus på å bidra med å forme barnas livserfaringer og retning i livet. Slike innstillinger til barnas utvikling gir også hoppforeldrene uttrykk for. Videre håper hoppforeldrene at barna får benyttet de ervervede egenskapene og kunnskapen fra å være idrettsaktiv og en del av et sosialt miljø på andre områder senere i livet. Deres tanker er tilsvarende med foreldrene i Stefansen et al. (2016a), som ønsker at idretten skal gi mening til ungdommene der og da, samt at ungdommene «kan hente ut de positive gevinstene av deres felles investering i idretten» (s. 165). Stefansen et al. (2016b) antyder også at foreldrene involverer seg i barnas idrettsaktiviteter fordi de har ideer om at barna erverver seg gevinster som de kan overføre til andre arenaer.

Ved å gi barna mulighet til å delta i idrett, har foreldrene og idrettsmiljøet innflytelse på barnas sosialisering og allmenndannelse. Foreldrene påvirker gjennom deres foreldrerolle som støttespiller, engasjement og tilrettelegging av barnas idrettsaktiviteter. Foreldrene sier at skihopping koster og er tidkrevende, men de tenker at det er en god investering for barnas fremtid. Investeringen hoppforeldrene gjør samsvarer med middelklasseforeldrenes mål om å utvikle barna i retning mot barnas

fremtid (Lareau, 2011). I følge Lareau (2011) er dette tilknyttet idealet «concerted cultivation», og er igjen knyttet til at middelklasseforeldre opplever seg «forpliktet til å hjelpe barna med å nå sitt potensial som menneske» (Stefansen, 2007, s. 253). Hoppforeldrene gir ikke spesielt uttrykk for at de opplever å være forpliktet til å hjelpe til i barnets utvikling, men det kan være at foreldrene betrakter det som en naturlig del av foreldrerollen å engasjere seg i barnets interesser. Aarseth (2014) påpeker også at middelklasseforeldre ser på barna sine som en investering. De foreldrene hun refererer til ønsker å stimulere barnets selvutvikling med mål om at barnet skal «bygge opp en indre kraft til å skape og forme sitt eget liv» (s. 172). Lareau (2011) mener det er middelklasseforeldre, og ikke arbeiderklasseforeldre, som engasjerer seg i idealet «concerted cultivation» og fremmer barnas talenter, meninger og ferdigheter. Stefansen et al. (2016b) hevder at foreldrenes involvering i idrett gjelder på tvers av klassene. Denne forskjellen kan ha sammenheng med kultur og praktisering av foreldreskapet til foreldrene som deltar i de to studiene. Hoppforeldrene og foreldrene fra de nevnte studiene har til felles at foreldrene oppdrar barna med mål om at barna skal tilegne seg egenskaper, kunnskaper og ferdigheter som verdsettes i de sosiale eller formelle settingene barna ferdes i til daglig og andre formelle arenaer (Aarseth, 2014; Lareau, 2011; Stefansen et al., 2016a, 2016b). Et eksempel Lareau (2011) trekker frem er at barna tilegner seg uformelle regler om hvordan en bør opptre i formelle settinger, og dette kan være nyttig for eksempel i arbeidslivet.

Alle foreldrene oppfatter det som svært positivt at barna deltar på idrettsarenaen. Foreldrene opplever heller ikke at idretten stiller noen spesielle krav om prestasjoner på det nivået barna er på nå. Det er heller barna som setter krav til seg selv enn at idretten stiller krav overfor barna. Hva slags aktivitet barna har lidenskap for, er ikke så viktig for foreldrene så lenge det er en aktivitet. Foreldrenes oppfatning er lik kulturmiddelklasseforeldrene i Aarseth (2014) som fortalte «at det viktigste er ikke hva de gjør, men at de er engasjert» (s. 172). For foreldrene i Stefansen et al. (2016a) «var det viktigere at ungdommen drev med *noe*, enn *hva* de drev med» (s. 162). Hoppforeldrene og foreldrene i Stefansen et al. (2016a) nevner i tillegg at idretten er en naturlig grensesetter fordi ungdommene fyller fritiden sin med idrett og har derfor ikke tid til å finne på noe trøbbel. De er også opptatt av at ungdommene ikke får mulighet til bli inaktive og forsvinne helt inn i verden med sosiale medier, TV og spill.

Hoppforeldrene gir samlet inntrykk av at de gir barna en aktiv oppvekst og bidrar til at barna utvikler seg som mennesker. De og hoppmiljøet bidrar til at barnet får en identitet som «skihopper», denne identiteten trekkes også inn i andre sosiale kretser.

6.4 Hva tenker foreldrene om de økonomiske ressursene som kreves for at barnet skal delta i skihopping?

Det fjerde hovedfunnet er at alle foreldrene tenker at skihopping er en kostbar aktivitet, og flertallet av foreldrene sier at skihoppaktiviteten påvirker familiens økonomi. De har tatt et valg om å gi barna mulighet til å delta i skihopping og det medfører noen kostnader og prioriteringer. Foreldrene sørger for å prioritere ressurser slik at barna har det som trengs av utstyr. Om foreldrene kjøper det meste av utstyret nytt eller brukt varierer. Det viktigste for foreldrene er at utstyret fungerer og er trygt og sikkert. Skihopping er en idrett med risiko. Det er forståelig at foreldrene som kjøper nytt utstyr begrunner valget sitt med at «da vet vi at sikkerheten på utstyret er opprettholdt». Dersom de faller, er det mest sannsynlig ikke svikt i utstyret som forårsaker fallet. Samtidig uttrykker foreldrene det som legitimt å kjøpe brukt utstyr også. Verken de som kjøper nytt eller de som kjøper brukt utstyr opplever noe særskilt utstyrspress i hoppmiljøet. Det at foreldrene kjøper det nødvendige utstyret anser Fredricks & Eccles (2005) som en del av foreldresosialiseringen i idretten.

Flere av foreldrene forteller at en aktiv skihopper på rekruttnivå koster rundt 50 000 kroner pr. år. En må ta forbehold om at det finnes variasjoner hos familiene med tanke på hva de inkluderte i regnestykkene, som drivstoffutgifter, nytt/brukt utstyr samt antall samlinger og hopprenn. I følge Stefansen et al. (2016b) er det å betale aktivitetsavgifter og utstyr tilknyttet barns idrettsdeltakelse en del av en standard norm for involvering. Forskerne fant denne normen på tvers av de sosiale klassene. Hvis en anser at denne standardnormen for betaling av aktivitetsavgifter og utstyr gjelder for fotball og håndball, krever skihopping mer av foreldrenes økonomiske ressurser. Dersom en sammenligner med hestesport og motorsport, krever skihopping mindre av foreldrenes økonomiske ressurser (Seippel et al., 2011).

Flertallet av foreldrene opplever at skihoppaktiviteten påvirker familiens økonomi, mens enkelte forteller at det ikke påvirker dem i stor grad. Det er ingen av foreldrene som jobber ekstra for det har de ikke tid til fordi de skal kjøre barna. Hoppforeldrene

har såpass med økonomiske ressurser at barna kan delta på organiserte aktiviteter. Refleksjonen til Veum & Øvregård (2015) om barn som blir hindret i å delta i idrett på grunn av utfordringer med familiens økonomi ser ikke ut til å gjelde de aktive skihopperne jeg har intervjuet foreldrene til. Dette kan antas å være fordi de deltar i organisert idrett. Familiens økonomi og/eller kostnadsnivået kan tenkes å være et hinder for rekruttering av nye hoppere. Parallellt trekk med middelklasseforeldrene i studien til Lareau (2011) er at de, slik som hoppforeldrene har penger til mat, hus, klær, transport og barnas aktiviteter. Noen ganger kan pengene begrense seg også hos middelklassefamiliene i den forstand at de ikke får reist på de feriene de ønsker på grunn av at fritidsaktivitetene til barna koster såpass mye. For å løfte dette opp på Bourdieus teoretiske nivå betyr det at familiens økonomi har sammenheng med posisjonen deres i klassestrukturen. Dette har igjen betydning for barnas mulighet til å drive med skihopping. Foreldrene mener selv at det kreves at de har god personlig økonomi samt at enkelte foreldre også gjør noen prioriteringer der de for eksempel prioriterer bort ferier (Lareau, 2011; Wilken, 2008).

I diskusjonskapitlet har hverdagen med skihopping, foreldrenes engasjement og involvering, barnets utbytte og økonomiske ressurser som kreves for å delta i skihopping blitt drøftet. Denne studien avsluttes med at forskningsspørsmålene og problemstillingen blir besvart i lys av den foregående diskusjonen.

7. Konklusjon

Forskning på norske idrettsforeldre er begrenset. De studiene som er gjort konsentrerer seg om foreldrenes økende engasjement i den organiserte ungdomsidretten (Stefansen et al., 2016a, 2016b). Denne studien bidrar til å gi mer kunnskap om foreldrerollen til idrettsforeldre generelt, og hoppforeldre spesielt. Formålet med studien har vært å belyse hvordan foreldre til unge skihoppere forstår sin foreldrerolle i idretten. Studien er gjort på foreldre som gjennom barnas idrett møter et sterkt krav til involvering. Fire temaer av foreldrerollen beskrives, og jeg skal nå oppsummere hovedfunnene for hver av disse.

Det første temaet er strukturen i hverdagen til foreldre som følger opp barnet sitt som driver med skihopping. Foreldrene til skihopperne i denne studien har *en aktiv involverende rolle* i sine barns liv. Hoppmiljøet forventer at foreldrene har en aktiv rolle og bidrar til den praktiske oppfølgingen. Foreldrene ønsker også å være til stede på grunn av det store skadepotensialet i hoppporten. Deres funksjon er først og fremst som tilretteleggere for at barna deres skal kunne drive med skihopping. Foreldrene ofrer egne interesser for at barna skal ha best mulig utbytte av sine skihoppinteresser. Foreldrene opplever hverdagen sin som hektisk, og at skihopping er en tidkrevende aktivitet både for barnet og for dem.

Det andre temaet er hvorfor foreldrene engasjerer og involverer seg i barnets idrett. Hoppforeldrene involverer seg først og fremst for å *vise engasjement* for barnets interesser. De engasjerer seg også fordi de ser det som nødvendig, selv utover ungdomsalder. Målet for foreldrene er at barna skal trives med fysisk aktivitet, og at idretten gir et bedre grunnlag for videre utfordringer i livet. Foreldrene engasjerer seg for barnas del, men de belønnes også med et sterkere samhold. Ved at idretten er en legitim plass for foreldrene får de og hoppmiljøet mulighet til å observere og påvirke barna og barnas utvikling.

Det tredje temaet handler om foreldrenes tanker om barnets utbytte ved å delta i skihopping. De tenker at barnets utbytte er en aktiv ungdomstid, noe de oppfatter som *en god investering i barnets fremtid*. Fra foreldrenes perspektiv opplever barna aktiviteten som meningsfylt samtidig som de tilegner og erverver seg positive gevinster. De forestiller seg at kunnskaper, ferdigheter og holdninger fra idretten bidrar til å

utvikle barnet som person samt at de er nyttige og kan overføres til andre arenaer. I tillegg er foreldrene opptatt av at barna skal ha det moro og få lov til å holde på med de aktiviteter de ønsker. Dette kan i stor grad være på bekostning av foreldrenes mulighet til egentid.

Det fjerde temaet er foreldrenes tanker om de økonomiske ressursene som kreves for at barnet skal delta i skihopping. Det første hoppforeldrene meddeler er at skihopping er en kostbar aktivitet. Flertallet av foreldrene sier videre at barnets hoppaktiviteter medfører kostnader i en slik størrelse at det påvirker familien økonomisk. Ordninger som dugnader, brukt utstyr, organisasjonsendringer, samt en god personlig økonomi hos foreldrene gjør det mulig for barnet å holde på med idretten. Foreldrene mener at skihopping er en *kostbar idrett samtidig som de oppfatter sin egen økonomi som god*. Dette kan en tolke det dithen at deres økonomi er bedre enn gjennomsnittet. Historien om den interesserte gutten som falt fra fordi hoppfaren ikke orket all kjøringen kan være et eksempel på at det er lettere å skyld på at en ikke orker enn å innrømme at man har dårlig råd. Likevel må en være forsiktig med å generalisere over enkelthistorier. Mange ressurssterke har stor begrensning på tid til oppfølging av barna for eksempel på grunn av mye reise i jobb eller overtid, noe som kan ekskludere disse fra denne type idrett. Funnene i denne studien begrenser seg av utvalget. En studie av foreldrene til de barna som har sluttet med skihopp i samme periode vil kunne gitt kompletterende kunnskap om hvorvidt økonomi faktisk er en viktig faktor, eller om andre forhold som for eksempel viljen til å sette av tid er viktigere.

Foreldrene har en betydningsfull rolle både for sine barn og for organiseringen av idretten, derfor har det vært interessant å forske på *hvordan forstår foreldre til unge skihoppere sin foreldrerolle i idretten?* I denne studien har foreldre til unge skihoppere fått mulighet til å fortelle om sin foreldrerolle i idretten. Sett i lys av diskusjonen tilknyttet forskningsspørsmålene samsvarer deres forståelse av foreldrerollen med middelklasseforeldre i henviset litteratur og norske idrettsforeldre innen andre idrettsgrener. Deres likhetstrekk er at de har en aktiv involverende rolle, viser engasjement, investerer i barnets fremtid samt at barnets idrettsaktiviteter krever økonomiske ressurser. Sett fra et overordnet perspektiv viser foreldre til unge skihoppere en høy innsats og høy belønningsforståelse. Foreldrene i denne studien investerer med glede egne ressurser i sine barns skihoppaktiviteter. De vurderer de

fremtidige fordelene barna deres utvikler som en konsekvens av idretten og foreldrenes tilrettelegging, som større enn den innsatsen de personlige kostnadene som medfølger. Foreldrenes rolle i idretten er sammensatt og mangesidig, foreldrene forstår seg selv som alt fra en som bidrar med sitt engasjement og sin støtte, til å være sjåfør, supporter, utstyrsansvarlig og finansieringsansvarlig. De er sanne tilretteleggere på alle måter. Foreldrenes rolleforståelse innebærer at de gjennom sin innsats bidrar til trygge og gode rammevilkår for barnas utvikling og oppvekst.

7.1 Praktiske implikasjoner

Studien bør få betydning både for skiforbundet hopp, andre hoppforeldre og idrettsforeldre generelt. Når skiforbundet hopp skal rekruttere nye skihoppere og hoppforeldre kan de formidle at andre foreldre mener at utbytte av aktiviteten er større enn investeringen. Dette gjelder både tid og penger. Dette kan også tenkes å ha overføringsverdi til andre idrettsforeldre med lignende involveringsgrad som hoppforeldrene i denne studien. I tillegg ga hoppforeldrene uttrykk for at de ønsker at skiforbundet hopp tar deres rolle og meninger i betraktning ved fremtidige organisasjonsendringer som påvirker foreldrene og skihopperne.

7.2 Studiens begrensninger og videre forskning

Samtidig som studien gir mer innsikt i forelderrollen til idrettsforeldre fra foreldrenes perspektiv har studien noen begrensninger. Studiens begrensning er at den er en kvalitativ studie basert på et lite utvalg. Det fører til at funnene i studien ikke kan statistisk generaliseres, dette var heller ikke hensikten med studien. Videre kan en ha et kritisk blikk på eget valg av teorigrunnlag for studien. Dersom valgene hadde falt på annen teori kunne utfallet og funn blitt annerledes, og det kunne ha ført til at funnene i mindre grad ville vært samstemt med det teoretiske rammeverket. På bakgrunn av at intervjupersonene er forholdsvis samstemte i sine svar på forskningsspørsmålene kan funn i denne studien være relevant for andre hoppforeldre og idrettsforeldre fra andre utstys- og tidkrevende idretter. Studien kunne ha blitt styrket dersom en hadde gjennomført en sammenligningsstudie med foreldre som var involvert i en annen idrett, som for eksempel langrenn, alpint eller fotball.

Denne studien kan gi utspring til flere potensielle studier. En aktuell studie kan være å observere foreldre på idrettsarenaen i tillegg til å intervju de. Dette for å sjekke om det

er en forskjell mellom hvordan de forstår sin foreldrerolle med hvordan de utøver foreldrerollen i praksis. En annen potensiell studie er å intervju foreldre til barn som har sluttet med skihopp i samme aldersgruppe. Her kan for eksempel en inkludere spørsmål om foreldrenes prioritering av tid og økonomi, samt om foreldrenes sivile status har medvirkende årsak til frafall.

Referanser

- Aarseth, H. (2014). Lyst til læring eller "fit for fight"? Middelklassefamiliens læringskulturer. I: H. B. Nielsen (Red.), *Forskjeller i klassen: Nye perspektiver på kjønn, klasse og etnistet i skolen* (s. 142-160). Oslo: Universitetsforlaget.
- Aaserud, M. & Stokstad, M. (2016). Tårevåt Johaug takker kjæresten og foreldrene. VG. Hentet 23. april 2016 fra <http://www.vg.no/sport/langrenn/heidi-weng/taarevaat-johaug-takket-kjaeresten-og-foreldrene/a/23637393/>
- Alnæs, K. (2007). *Jeg spenner mine ski: historien om norsk skikultur*. Oslo: Aschehoug.
- Bakke, I. M., Solheim, L. J. & Hovden, J. (2016). Om fattige foreldres utfordringer med å legge til rette for barnas fysiske aktivitet. I: Ø. Seippel, M. K. Sisjord & Å. Strandbu (Red.), *Ungdom og idrett* (s. 193-212). Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Bakkehaug, W. (2015). Moren holdt hjerteinfarkt hemmelig for Norendal under TV-innspilling. VG. Hentet 6. februar 2015 fra <http://www.vg.no/sport/snowboard/moren-holdt-hjerteinfarkt-hemmelig-for-norendal-under-tv-innspilling/a/23389749/>
- Berg, K. (1998). *Hopp, jenter - hopp!: historien om Johanne Kolstad og Hilda Braskerud: et annerledes skieventyr*. Oslo: Schibsted.
- Bråten, B. (2014). Gagns mennesker og gode liv: Utdanning i foreldres oppdragelsestrategier. I: H. B. Nielsen (Red.), *Forskjeller i klassen: Nye perspektiver på kjønn, klasse og etnistet i skolen* (s. 189-207). Oslo: Universitetsforlaget.
- Bugge, M. (2015, 7. februar). Allerede her planla de å bli verdens beste. *Aftenposten*, s. 42.
- Bugge, M. (2016, 5. januar). Det verste jeg hører er fedre som sier "vi har trent". *Aftenposten*, s. 14
- Bø, I. & Schiefloe, P. M. (2007). *Sosiale landskap og sosial kapital: innføring i nettverkstenkning*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Coakley, J. (2006). The Good Father: Parental Expectations and Youth Sports. *Leisure Studies*, 25(2), 153-163. doi: 10.1080/02614360500467735

- Coakley, J. (2009). *Sports in society: issues and controversies* (10. utg.). Boston: McGraw-Hill.
- Difi. (u.å.). *Datahotell*. Hentet 28. august 2015 fra <http://hotell.difi.no/?dataset=kud/idrettsanlegg>
- Ertesvåg, F. (2015a). Barneidretts-debatten: Halvparten sluttet da regningene kom. *VG*. Hentet 9. april 2015 fra <http://www.vg.no/nyheter/innenriks/oppvekst/barneidretts-debatten-halvparten-sluttet-da-regningene-kom/a/23421818/>
- Ertesvåg, F. (2015b). Foreldre betaler seg ut av frivillighet. *VG*. Hentet 7. april 2015 fra <http://www.vg.no/nyheter/innenriks/oppvekst/foreldre-betaler-seg-ut-av-frivillighet/a/23424004/>
- Everett, E. L. & Furseth, I. (2012). *Masteroppgaven: hvordan begynne - og fullføre* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlag.
- Forsberg, L. (2009). *Involved Parenthood: Everyday Lives of Swedish Middle-Class Families*. Doktorgradsavhandling ved Linköping University, Linköping.
- Fredricks, J. A. & Eccles, J. S. (2005). Family socialization, gender, and sport motivation and involvement. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 27(1), 3-31. Hentet 10. mars 2015 fra http://www.usufamiliesinsportlab.com/uploads/2/3/5/3/23535918/fredricks__eccles_2005.pdf
- Goksøy, M., Andersen, E. & Asdal, K. (Red.). (1996). *Kropp, kultur og tippekamp: Statens idrettskontor, STUI og Idrettsavdelingen 1946-1996*. Oslo: Universitetsforlaget og Kulturdepartementet.
- Grønmo, S. (2004). *Samfunnsvitenskapelige metoder*. Bergen: Fagbokforlag.
- Gullestad, M. (1996). From obedience to negotiation: dilemmas in the transmission of values between the generations in Norway. *Journal of the Royal Anthropological Institute*, 2(1), 25-42. doi: 10.2307/3034631
- Hennum, N. (2002). *Kjærlighetens og autoritetens kulturelle koder: om å være mor og far for norsk ungdom*. Doktorgradsavhandling ved Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring, Oslo.

- Henriksen, T. H. (2015). Før ble nordmenn født med ski på beina - nå kommer de til verden med egen smørebod. *VG*. Hentet 25. januar 2015 fra <http://www.vg.no/nyheter/meninger/foreldre-og-barn/foer-ble-nordmenn-foedt-med-ski-paa-beina-naa-kommer-de-til-verden-med-egen-smoerebod/a/23373402/>
- Holden, L., Stormoen, S. E. & Claussen, T. E. (2014). Rørt Zucca-mor måtte takke seg selv i prisvinner-tale. *VG*. Hentet 23. april 2016 fra <http://www.vg.no/sport/ishockey/nhl/roert-zucca-mor-maatte-takke-seg-selv-i-prisvinner-tale/a/10149342/>
- Kruuse, E. (2001). *Kvalitative forskningsmetoder: i psykologi og beslektede fag* (4. utg.). København: Dansk psykologisk forlag.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Langset, K. G. (2016, 14. april). Sondre (16): Jeg tror de som er mye med foreldrene sine på idretten, får et bedre forhold til dem ellers også. Jeg får det. *Aftenposten*, s. 26.
- Lareau, A. (2011). *Unequal childhoods: class, race, and family life* (2. utg.). Berkeley: University of California Press.
- Lethigangas, I. (2013). *Bekkelagsrennet: en historisk analyse av "Guttenes Holmenkollrenn" i perioden 1950-1974*. Masteroppgave ved Norges idrettshøgskole, Oslo.
- Lundgaard, H. (2015). Foreldre som gjør alt for at barna skal lykkes i idrett. *Aftenposten*. Hentet 2. februar 2015 fra <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/Foreldrene-som-gjor-alt-forAat-barna-skal-lykkes-i-idrett-7881928.html>
- Myhre, R. (1982). *Hva er pedagogikk?: en elementær innføring*. Oslo: Gyldendal.
- NIF. (u.å.a). *Idrettsregisteringen*. Hentet 24. september 2015 fra <https://www.idrettsforbundet.no/klubbguiden/idrettsregisteringen/>
- NIF. (u.å.b). *Forsikring*. Hentet 31. august 2015 fra <https://www.idrettsforbundet.no/klubbguiden/forsikring/>

- Norges skiforbund. (2015). *Utviklingsmodellen i hopp*. Hentet 20. august 2015 fra <http://www.skiforbundet.no/hopp/nyhetsarkiv/?npid=9604&page=Utviklingsmodellen+i+hopp>
- Norges skiforbund. (2016). *Hoppskrifter*. Hentet 24. april 2016 fra <http://www.skiforbundet.no/Documents/Gren/Hopp/Regler%20og%20retningslinjer%20ut%C3%B8vere/Hoppskrifter.pdf>
- Norges skiforbund. (u.å.). *Helårs skilisens*. Hentet 27. august 2015 fra <http://www.skiforbundet.no/norges-skiforbund/skilisens/>
- Olsen, A. M. (1955). *Aktiv ungdom: en undersøkelse av 19-åringers forenings- og idrettsaktivitet*. Oslo: Departementet.
- Olympiatoppen. (u.å.). *Hvordan være en god idrettsforelder?: Olympiatoppens 9 anbefalinger*. Hentet 26. august 2015 fra <http://www.olympiatoppen.no/fagomraader/ungeutovere/fagstoff/media41142.media>
- Ommundsen, Y. (1986). *Idrettsforeldre og frafall fra idrett: en empirisk undersøkelse av foreldrenes idrettsbakgrunn og deres vurderinger og meninger om årsaker til egne barns frafall fra organisert idrett*. Oslo: Norges idrettshøgskole.
- Ommundsen, Y. (2011). Spesialisere tidlig og plukke talenter - er det så lurt? I: D. Hanstad (Red.), *Norsk idrett: Indre spenning og ytre press* (s. 53-68). Oslo: Akilles.
- Ommundsen, Y., Løndal, K. & Loland, S. (2014). Sport, Children and Well-being. I: A. Ben-Arieh, F. Cases & J. E. Korbin (Red.), *Handbook of child well-being: Theories, methods and policies in global perspective* (s. 911-940). Dorrecht: Springer.
- Schiefloe, P. M. (2011). *Mennesker og samfunn: innføring i sosiologisk forståelse* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Seippel, Ø. (2005). *Orker ikke, gidder ikke, passer ikke?: om frafallet i norsk idrett* (Rapport 2005:3). Oslo: Institutt for samfunnsforskning.
- Seippel, Ø., Sisjord, M. K. & Strandbu, Å. (2016). *Ungdom og idrett*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

- Seippel, Ø., Sletten, M. A. & Strandbu, Å. (2011). *Ungdom og trening: endring over tid og sosiale skillelinjer* (NOVA-rapport 3/2011). Oslo: NOVA.
- Solenes, O. (2009). Kvifor eg ikkje lengre hoppar på ski. I: K. Steen-Johnsen & I. B. Neumann (Red.), *Meningen med idretten* (s. 223-241). Oslo: Unipub.
- Stefansen, K. (2007). Familiens rolle i reproduksjonen av ulikhet. Kunnskapsbidrag fra kvalitative studier av foreldreskap. *Sosiologisk tidsskrift*, 15(03), 245-264.
- Stefansen, K., Smette, I. & Strandbu, Å. (2016a). "De må drive med noe": Idrettens mening i ungdomstida, fra foreldres perspektiv. I: Ø. Seippel, M. K. Sisjord & Å. Strandbu (Red.), *Ungdom og idrett* (s. 154-172). Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Stefansen, K., Smette, I. & Strandbu, Å. (2016b). Understanding the increase in parents' involvement in organized youth sports. *Sport, Education and Society*, 1-11. doi: 10.1080/13573322.2016.1150834
- Støckl, A., Bråthen, C. B. & Øvregård, T. (2013). Stjernene som sluknet. *Aftenposten*. Hentet 20. august 2015 fra <http://www.aftenposten.no/meninger/Stjernene-som-sluknet-7250711.html>
- Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitativ metode* (4. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Veum, A. R. & Øvregård, H. B. (2015). For dyrt for mange å drive idrett! VG. Hentet 8. april 2015 fra <http://www.vg.no/nyheter/meninger/foreldre-og-barn/kronikk-for-dyrt-for-mange-aa-drive-idrett/a/23430602/>
- Wilken, L. (2008). *Pierre Bourdieu*. Trondheim: Tapir akademisk forlag.
- Østerberg, D. (1977). *Sosiologiens nøkkelbegreper og deres opprinnelse*. Oslo: Cappelen.

Tabelloversikt

Tabell 4.1: Eksempel på kategorisering..... 47

Tabell 5.1: Oversikt over kostnader i forbindelse med skihopping og kombinert 83

Figuroversikt

Figur 2.1: Figuren viser antall betalte årslisenser for hopp og kombinert fra sesongen 1982-1983 til sesongen 2014-2015. Denne type for lisens gjelder for utøvere som er 13 år og eldre. Dataene er hentet fra Norges skiforbund (Andersen, e-post, 18. august 2015)..... 16

Vedlegg

Vedlegg 1: Medlemskap i aktiviteten hopp etter kjønn og alder basert på idrettsregisteringen

Vedlegg 2: Betalt årslisens (skilisens) fra 1980-tallet til sesongen 2013-2014 i Norges skiforbund

Vedlegg 3: Antall utøvere som har betalt skilisens fordelt på skikretser for sesongen 2014-2015

Vedlegg 4: Intervjuguide

Vedlegg 5: Kvittering fra NSD

Vedlegg 6: Informasjonsskriv til foreldre

Vedlegg 7: Samtykkeskjema angående deltakelse i studien

Vedlegg 8: Oversikt over hoppforeldre

Vedlegg 1: Medlemskap i aktiviteten hopp etter kjønn og alder basert på idrettsregisteringen

År	Idrett	K_00-05	K_06-12	K_13-19	K_20-25	K_26-99	M_00-05	M_06-12	M_13-19	M_20-25	M_26-99	Sum hvert år
2001	Hopp	119	873	369	133	653	248	2516	1521	583	2124	9139
2002	Hopp	102	427	137	40	348	210	1847	752	257	1630	5750
2003	Hopp	186	721	209	72	434	363	2451	1125	381	2224	8166
2004	Hopp	142	538	148	60	461	255	2051	831	244	1847	6577
2005	Hopp	80	483	168	62	538	146	1616	754	208	1693	5748
2006	Hopp	92	504	113	39	813	193	1751	774	208	2210	6697
2007	Hopp	106	418	150	42	1024	188	1574	716	221	2175	6614
2008	Hopp	96	411	126	44	964	181	1537	659	236	2162	6416
2009	Hopp	85	427	109	120	754	141	1263	593	229	2379	6100
2010	Hopp	126	556	165	165	844	216	1429	688	246	2415	6850
2011	Hopp	92	462	134	107	784	192	1 315	571	258	2 387	6302
2012	Hopp	131	625	166	93	996	189	1 331	601	204	2 327	6663
2013	Hopp	149	650	201	111	988	203	1484	625	250	2235	6896
2014	Hopp	119	742	230	64	1007	169	1230	629	263	2188	6641

Tabellen viser en medlemsoversikt i skihopping. Statistikken er hentet fra idrettsregisteringen, det er et register der de ulike idrettslagene som er tilsluttet NIF registrer sine medlemmer fordelt på ulike idretter, kjønn og alder. I denne tabellen viser statistikken hvor mange medlemmer som er tilknyttet skihopping fordelt på kjønn og aldersgrupper i forhold til de ulike sesongene, fra 2001 til 2014. Statistikken kommer fra Norges skiforbund (Andersen, e-post, 18. august 2015).

Vedlegg 2: Betalt årslisens (skilisens) fra 1980-tallet til sesongen 2013-2014 i Norges skiforbund

År (sesong)	År	Alpint ant. Årslisenser	Free-tyle Tele-mark ant. Årslisenser	Hopp Kombinert ant. Årslisenser	Langrenn ant. Årslisenser	Trening ungdom ant. Årslisenser	Sum sesonglisens ant. Årslisenser	herav turrenn ant. Årslisenser	Engangslisens ant. starter
1982-1983	1983	4 162		2 443	30 572		37 177		
1983-1984	1984	4 143	86	2 445	28 289		34 963		
1984-1985	1985	3 934	65	2 486	23 864		30 349		
1985-1986	1986	4 203	72	2 480	24 917		31 672		
1986-1987	1987	4 393	125	3 122	29 099		36 739		
1987-1988	1988	3 975	369	2 982	25 034		32 360		
1988-1989	1989	3 262	390	2 647	15 667		21 966		
1989-1990	1990	2 801	474	2 281	11 064		16 620		
1990-1991	1991	2 383	416	2 127	8 979		13 905	1 205	
1991-1992	1992	2 156	381	1 721	7 512		11 770	822	
1992-1993	1993	2 372	424	1 895	8 460		13 151	817	
1993-1994	1994	1 997	359	1 497	6 496		10 349	437	
1994-1995	1995	2 089	382	1 284	6 145		9 900	256	
1995-1996	1996	2 482	343	1 233	5 805		9 863	12	
1996-1997	1997	1 758	347	1 182	5 787		9 074		
1997-1998	1998	1 287	226	910	4 936		7 359		
1998-1999	1999	1 156	169	844	5 243		7 412		Engangslisens innført
1999-2000	2000								
2000-2001	2001								
2001-2002	2002	917	73	486	3 858		5 334		32 080

2002									
2002-2003	2003	928	71	469	4 334		5 802		
2003-2004	2004	1 008	129	465	4 533		6 135		18 970
2004-2005	2005	1 029	126	437	4 935	59	6 586		19 344
2005-2006	2006	949	59	109	4 767	60	5 944		19 279
2006-2007	2007	987	108	400	4 602	65	6 162		16 653
2007-2008	2008	1 053	226	418	6 029	54	7 780		23 940
2008-2009	2009	950	177	365	4 667	98	6 257		26 675
2009-2010	2010	945	269	383	4 889	62	6 548		35 968
2010-2011	2011	983	307	401	7 829	87	9 607		49 474
2011-2012	2012	928	319	392	8 786	63	10 488		45 332
2012-2013	2013	986	300	367	8 782	52	10 487		55 274
2013-2014	2014	865	361	365	8 235	38	9 864		46 217
Utvikling siste år		-12 %	20 %	-1 %	-6 %	-27 %	-6 %		

Tabellen viser en oversikt for betalt årslisens (skilisens) fra 1983 til 2014 for alpint; freestyle og telemark; hopp og kombinert; langrenn; og trening for ungdom. I tillegg viser den antall årslisenser for turrenn og engangslisenser. Statistikken kommer fra Norges skiforbund (Andersen, e-post, 18. august 2015).

Vedlegg 3: Antall utøvere som har betalt skilisens fordelt på skikretser for sesongen 2014-2015

Figuren viser antall utøvere som har betalt skilisens for hopp og kombinert fordelt på skikretser for sesongen 2014-2015. Fordelingen av antall hoppere er slik: Agder og Rogaland skikrets (22), Akershus skikrets (49), Buskerud skikrets (43), Finnmark skikrets (8), Hedmark skikrets (49), Hordaland skikrets (2), Møre og Romsdal skikrets (12), Nordland skikrets (8), Nord-Trøndelag skikrets (23), Oppland skikrets (41), Oslo skikrets (23), Sogn og Fjordane skikrins (5), Sør-Trøndelag skikrets (32), Telemark og Vestfold skikrets (29), Troms skikrets (16) og Østfold skikrets (13). Figuren er basert på opplysninger fra Norges skiforbund (Andersen, e-post, 18. august 2015).

Vedlegg 4: Intervjuguide

Intervjuguide – hoppforeldre

Praktiske opplysninger

- Opplyse om at
 - båndopptaker skal brukes under intervjuet
 - jeg har taushetsplikt om innholdet av intervjuet
 - dataene skal behandles konfidensielt
 - personopplysningene skal anonymiseres
 - det er frivillig å delta i undersøkelsen, og det er mulig til å trekke seg når som helst

1. Bakgrunn

- Fortell litt om deg og din familie.
- Hva er din sivile status?
 - Gift, samboerskap, skilt eller singel.
- Hva jobber du og din partner med?
 - Er det fast jobb, vikariat, selvstendig næringsdrivende eller arbeidsledig?
- Hvor mange barn har du/dere?
- Hvor kommer din/deres interesse for skihopping fra?
 - Barnet mitt ønsket å prøve skihopping
 - Drev selv med skihopping da jeg var yngre, og ønsket at barnet skulle også drive med skihopping
 - Det var et av flere aktivitetstilbud i nærmiljøet
 - En av naboforeldrene spurte om vi skulle bli med på hopp trening
- Hvor mange år har barnet ditt drevet med skihopping?
- Har barnet ditt andre fritidsaktiviteter utenom skihopping, hvilke aktiviteter er det?
Hvilke aktiviteter driver de andre barna med?
- Hvordan klarer dere å kombinere aktivitetene til barna deres? Er (små)søsken med på trening/renn?

2. Roller

- Fortell litt om familiens hverdag med jobb, skole og idrett.
- Krever skihoppingen mye praktisk oppfølging som kjøring og henting, kjøpe utstyr og organisering for å komme seg på treninger og renn?
 - o Kjører dere langt til treningene/hopprennene?
 - o Hvor ofte kjører dere til hoptreninger i uka?
 - o Hva gjør dere foreldre under treningene?
 - o Hvordan ser en uke der dere skal på hopprenn i slutten av uka?
 - o Tar du deg fri hele dagen eller noen timer fra jobben på fredag for å kjøre til hoppanlegget der rennene skal foregå?
- Hva gjør du når barnet møter motgang eller oppnår glede/mestring?
 - o Motgang – viser medfølelse, støtter og oppmuntrer barnet
 - o Glede – uttrykker stolthet, gir positive tilbakemeldinger
 - o *Når barnet ditt opplever suksess, oppfatter du at suksessen er også knyttet til din innsats?
- Har du/dere noen ambisjoner eller forventninger til barnet deres og barnets idrettsdeltakelse?
 - o Prestasjonsorientert – bli best mulig
 - o Mestringsorientert – delta for å ha det gøy
 - o Utviklingsorientert – organisert idrett er positivt for barnets utvikling
 - o Fellesskapsorientert – delta for å være en del av en gruppe
- Hvilke ansvarsoppgaver, egenskaper og forventninger har en god mor eller far i forbindelse med idretten?
 - o Oppfølging og tilrettelegging
 - o Setter grenser og oppmuntrer barnet når det er behov
 - o Ivareta barnet slik at barnet får en god oppvekst
 - o Ansvarlig for sine egne barn, tilbringe mye tid med barna og utvikle nære relasjoner med dem
- Hvordan fordeler du og din partner/dere på oppgavene/gjøremålene i hjemmet og i forhold til skihoppingen? Hvem av dere foreldre er det som er mest engasjert i skihoppingen? Hvordan tror du det ble slik?
 - o Den ene følger barnet mest opp skihopping
 - o Den andre følger barna opp på skolen

- Fordeler det ganske likt, fordeler oppgavene etter kompetanse, interesse og hvem som har tid
- Hvordan er fordelingen med husarbeidet og matlaging?
- *Hvem har hovedansvaret for logistikken i hverdagen?
- *For at barnet skal kunne drive med skihopping er man avhengig at både mor og far stiller opp? Hvis du tenker raskt, bor de fleste hoppforeldre sammen?
- Har du noen verv eller er ansvarlig for noe i hopptemaet/rekruttgruppen/idrettslaget dere representerer? Evt. tidligere verv og hvor lenge har du hatt vervene/ansvaret?
 - Trener
 - Oppmann/lagleder
 - Dugnadsansvarlig
- Hvis ja, hvordan fikk du det vervet og ansvaret?
 - Noen spurte deg
 - Du spurte selv
- Hvis ja, hvorfor valgte du å ta på dere verv eller ansvar?
 - Hadde ønske om å engasjere meg i barnets idrett
 - Noen må ta ansvar

3. Engasjement og involvering

- Hva er bakgrunnen for at du ønsker å involvere deg i barnets idrett?
 - Egenverdi – jeg har lyst til å involvere meg, vise interesse for barnets aktiviteter, egeninteresse for idretten osv.
 - Nytteverdi – jeg involverer meg fordi jeg ser at barnet trenger oppfølging, treningsgruppen/hoppteamet/idrettslaget har behov for at noen foreldre stiller opp på dugnad, viktig å skaffe seg relasjoner og sosialisere seg med de andre foreldrene osv.
- Hvordan passer din involvering i idretten med resten av tidsperspektivet i hverdagen?
 - Travelt/hektisk
 - Det går bra
 - Viktig med koordinering og god planlegging
 - *Får dere tid til å ha kontakt med øvrig familie og venner utenfor idretten?
 - *Omgås barna voksne stort sett hele tiden?
- Synes du at dere bruker mye tid på skihoppingen og andre fritidsaktiviteter i uka?

- Hvis du skal anslå antall timer, hvor mange timer bruker dere på barnets hoppaktiviteter/idrettsaktiviteter i uka?
- Prioriterer dere skihopping høyt i hjemmet?
- *Hva føler du går glipp av når du bruker så mye tid på skihoppingen?
- Hvordan vil du si at forholdet mellom deg og barnet er?
 - Fortell litt om det.
 - Blir relasjonen mellom dere styrket på bakgrunn av din involvering?
 - Er det noen spesielle verdier eller normer du bevisst overfører til barnet ditt?
 - Tror du at du er rollemodell ovenfor barna dine, hvordan er du det?
 - Følger du opp barnet tett på skolen og hvordan er deres kontakt med skolen og lærerne?
 - Når på dagen eller i uka tilbringer du tid med barnet?
 - Hva snakker dere om når dere er på tomannshånd i bilen?
 - Hva snakker dere om hjemme f.eks. ved måltidene eller når familien er samlet i stua eller foran TV-en? Er det du eller barnet som tar initiativ?
- Hvilke type dugnader eller lignende frivillig arbeid deltar dere på?
 - Gjøre klar hoppanlegg til sommer og vintersesong
 - Bidra på hopprenn
- Hva får du igjen for engasjementet og involveringen?
 - Belønning i form av å se barnet ha det bra og oppnå glede og mestring
 - Godtgjørelser i forhold til verv og ansvar
 - Involveringen min er en god investering for barnets framtid
 - Blir sliten av kjøringen og tilretteleggingen
- Hvordan opplever du hoppmiljøet? Føler du deg inkludert i rekruttgruppen og hoppmiljøet generelt?
 - Fortell litt om det.
 - Blant aktører som andre foreldre, trenere, de ansatte sentralt i skiforbundet osv.
- Opplever du at det gir anerkjennelse blant andre foreldrene at en bruker tid på barnets fritidsaktiviteter?
 - Fortell litt om det.
- Hva synes du om den nye organiseringen av hopprenn, altså fra den landsdekkende rekruttcupen til regioncupen?
 - Ros eller kritikk til endringen
 - Mindre økonomisk belastning og kortere reiser

- Færre renn nå enn tidligere med den landsdekkende rekruttcupen
- *Hvilken region tilhører du og din unge?

4. Barnets utbytte av skihoppingen

- Hva tenker du er barnets utbytte av å delta i skihopping?
 - Oppnå idrettsglede, ha respekt og ydmykhet for egne og andres resultater (i med- og motgang), lære seg til å bli selvstendig osv.
 - Lære det daglige treningsarbeidet
 - Sosialt – viktig å være en del av et miljø
 - *Har barnet tid til egenstyrt aktivitet for eksempel å være med venner utenfor hoppingen?
- Hvordan bidrar du til barnets utvikling og barnets gode idrettsopplevelser?
 - Være en støttespiller
 - Tilrettelegge for barnets idrettsdeltakelse og være engasjert i deres aktiviteter
 - Ha god atferd og gode holdninger
 - Bli bedre rustet for voksenlivet - arbeidslivet og andre ting
- Hvordan forstår du idrett som arena?
 - Opplever du at idrett generelt er bra for barnet?
 - Opplever dere noen ganger at dere må beskytte barna deres for kravene fra idretten?

5. Økonomiske ressurser

- Hva slags type utstyr er nødvendig å ha?
 - Er det noe i tillegg som alle andre har?
 - Kan man kjøpe brukt utstyr?
- Opplever du utstyrspress i hoppgruppen?
 - Hva er det som er anerkjent i miljøet? Eks. en spesiell type ski.
- Opplever du at skihopping er en kostbar idrettsaktivitet?
- Hvis du nå skal regne ut et ca. beløp på hvor mye dere har brukt på hoppaktivitetene det siste året, hva tror dere beløpet kommer på?
 - Lage en oversikt med intervjupersonen over hvor mye penger de bruker på utstyr, medlemsavgifter, transport osv.
- Hvilken del av idretten synes du er dyrest?
 - Medlemsavgiften i teamet

- Utstyr – hoppeskia
- Rennaktivitetene – startkontingent, overnatting osv.
- Transportkostnader
- Hvordan føler du at skihoppaktiviteten påvirker familiens økonomi?
 - Blir noe konkret prioritert bort i familien?
 - Jobber du/dere mer for å dekke utgiftene?
- Hvordan tilpasser dere hverdagen til skihopping, både til barnets treninger og rennaktiviteter?
 - Samkjøring med andre foreldre
 - Fleksibel jobb
 - Vi får ikke reist på alle treningene og renn
- Vet du om noen tiltak som blir gjort i dag for å holde kostnadene så lave som mulig?
 - Lav rennkontingent
 - Foreldre deltar på dugnad
 - Teamet får inn sponsorpenger
- Har du noen forslag til på hva du, teamet og/eller Norges skiforbund kan gjøre for å senke kostnadene enda mer?
 - Fortell litt om det.
- Kjenner du til noen tilfeller der barn har sluttet fordi det har blitt for dyrt eller at skihopping ikke fikk plass i familiekabalen?
 - Hvis ja, fortell litt om det.

6. Avslutning

- Hvis du skal velge noen ord som skal beskrive din rolle som hoppforeldre, hva hadde de vært?
- Ønsker du å tilføye noe før vi avrunder intervjuet?

*Spørsmål med dette tegnet har blitt lagt til i løpet av intervjuprosessen.

Vedlegg 5: Kvittering fra NSD

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS
NORWEGIAN SOCIAL SCIENCE DATA SERVICES

Harald Høytengen gate 29
N-5037 Bergen
Norge
Tel: +47 55 58 21 17
Fax: +47 55 58 96 90
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no
Orgnr: 985 321 884

Åse Strandbu
Seksjon for kultur og samfunn Norges Idrettshøgskole
Postboks 4014 Ullevål stadion
0806 OSLO

Vår dato: 17.08.2015 Vår ref: 43753 / 3 / AMB Deres dato: Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 14.06.2015. Meldingen gjelder prosjektet:

43753 *Hoppforeldre: En kvalitativ studie om hvordan foreldre til unge skihoppere forstår sin foreldrerolle*
Behandlingsansvarlig *Norges Idrettshøgskole, ved Institusjonens øverste leder*
Daglig ansvarlig *Åse Strandbu*
Student *Ida Kristin Kihle Gravermoen*

Personvernombudet har vurdert prosjektet og finner at behandlingen av personopplysninger er meddepliktig i henhold til personopplysningsloven § 31. Behandlingen tilfredsstiller kravene i personopplysningsloven.

Personvernombudets vurdering forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i melde skjemaet, korrespondanse med ombudet, ombudets kommentarer samt personopplysningsloven og heiseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, <http://www.nsd.uib.no/personvern/meideplikt/skjema.html>. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://pvo.nsd.no/prosjekt>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 01.08.2016, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Katrine Utaaker Segadal

Anne-Mette Somy

Kontaktperson: Anne-Mette Somy tlf: 55 58 24 10

Dokumenter er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.

Arbeidskontor / Depot i OSLO
OSLO ABO: Universitet i Oslo, Postboks 1053 Blindern, 0316 Oslo. Tel: +47 22 85 52 11. aa@abo.uio.no
OSLO HVAI: NSD: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, 2004, Trondheim. Tel: +47 73 59 19 03. lynn.saarvold@ntnu.no
TRONDHØI: NSD: NTU, Universitetet i Trondheim, 9037 Trondheim. Tel: +47 77 64 43 35. ndn@ntnu.no

Vedlegg: Prosjektvurdering

Kopi: Ida Kristin Kihle Gravermoen ida.kg@student.nih.no

Utvølgert informeres skriftlig og muntlig om prosjektet og samtykker til deltakelse. Informasjonsskrivet er godt utformet.

Det behandles enkelte opplysninger om tredjeperson (barna til de som intervjues). Det skal kun registreres opplysninger som er nødvendig for formålet med prosjektet. Opplysningene skal være av mindre omfang og ikke sensitive, og skal anonymiseres i publikasjon. Så fremt personvermulempen for tredjeperson reduseres på denne måten, kan prosjektleder unntas fra informasjonsplikten overfor tredjeperson, fordi det anses uforholdsmessig vanskelig å informere.

Personvernombudet legger til grunn at forsker etterfølger Norges idrettshøgskole sine interne rutiner for datasikkerhet. Dersom personopplysninger skal lagres på privat pc/mobile enheter, bør opplysningene krypteres tilstrekkelig.

Forventet prosjektslutt er ca. 01.08.2016. Ifølge prosjektmeldingen skal innsamlede opplysninger da anonymiseres.

Anonymisering innebærer å bearbeide datamaterialet slik at ingen enkeltpersoner kan gjenkjennes. Det gjøres ved å:

- slette direkte personopplysninger (som navn/koblingsnøkkel)
- slette/omskrive indirekte personopplysninger (identifiserende sammenstilling av bakgrunnsopplysninger som f.eks. bosted/arbeidssted, alder og kjønn)

Vedlegg 6: Informasjonsskriv til foreldre

INVITASJON TIL Å DELTA I ET FORSKNINGSPROSJEKT OM «HOPPFØRELDRE»

Bakgrunn og formål

Mitt navn er Ida Kristin Kihle Gravermoen, og jeg er masterstudent ved Norges idrettshøgskole (NIH) ved seksjonen for kultur og samfunn. I min masteroppgave skal jeg skrive om hoppforeldre.

Målet med prosjektet er å studere hvordan foreldre til unge skihoppere forstår sin foreldrerolle i idretten. Hensikten med prosjektet er å få mer kunnskap om hvorfor foreldre velger å involvere seg og tilrettelegge for barnets idrettsdeltakelse.

Utvalget i prosjektet er foreldre til unge skihoppere mellom 13-16 år og som tilhører et hoppteam. Det er ønskelig at foreldrene som skal delta i prosjektet har hatt tilknytning til hoppteamet i minst ett år. De bør ha god kjennskap til det å være hoppforeldre i hoppmiljøet/teamet.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Datainnsamlingen vil foregå ved hjelp av intervju med foreldre. Helst vil jeg intervju begge foreldre sammen, men hvis bare en kan vil jeg gjerne intervju den foresatte som følger opp hoppaktivitetene til barnet. Intervjuet vil vare i 1 til 1,5 time. Spørsmålene vil omhandle foreldrenes rolle, involvering og økonomiske ressurser tilknyttet hoppaktiviteten og barnets idrettsdeltakelse. De intervjuene som skal gjennomføres vil bli tatt opp på lydopptak.

Hva skjer med informasjonen om deg?

Alle personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt. Det er kun min veileder og jeg som skal ha tilgang til personopplysningene, og prosjektet er meldt til Personvernombudet for forskning, Norges samfunnsvitenskapelige datatjeneste AS. I oppgaven vil både foreldre og hoppteamet bli anonymisert. Ved prosjektslutt i 2016 skal alle personopplysninger bli slettet.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker deg, vil alle opplysninger om deg bli slettet. Jeg er interessert i dine tanker, meninger og følelser – det finnes ingen riktige eller gale svar. Din deltakelse vil være verdifull for prosjektet.

Dersom du ønsker å delta eller har spørsmål til studien, ta kontakt med

Ida Kristin Kihle Gravermoen, Masterstudent ved Norges idrettshøgskole
(igravermoen@hotmail.com, tlf: 91872008)
Åse Strandbu, Professor ved Norges idrettshøgskole
(ase.strandbu@nih.no, tlf: 23262327)

Vedlegg 7: Samtykkeskjema angående deltakelse i studien

SAMTYKKEERKLÆRING VED INNSAMLING OG BRUK AV PERSONOPPLYSNINGER TIL FORSKNINGSFORMÅL

Prosjektleder: Ida Kristin Kihle Gravermoen

Prosjektittel: Hoppforeldre: En kvalitativ studie om hvordan foreldre til unge
skihoppere forstår sin foreldrerolle i idretten.

Institusjon: Norges idrettshøgskole ved seksjonen for kultur og samfunn

Jeg bekrefter å ha gjort meg kjent med de opplysningene som står i informasjonsskrivet
(se vedlegg).

Jeg er også kjent med at deltakelse i prosjektet er frivillig, og at jeg når som helst kan be
om å få slettet de opplysningene som er registrert om meg.

Jeg er kjent med at opplysningene jeg oppgir vil bli anonymisert og kan ikke spores
tilbake til meg.

Navn (blokkbokstaver): _____

Sted

Dato

Underskrift

Vedlegg 8: Oversikt over hoppforeldre

Kallenavn far/mor	Alder på barnet	Antall år hopping	Interesse for hopping	Driver barnet med andre organiserte fritidsaktiviteter per i dag	Antall timer foreldrene bruker på skihopping i uka* (antall treninger m/ beregnet**)
1. Sigurd	15	10	Flere generasjoner har hoppet. Det var naturlig at barnet også startet å hoppe.	Kun skihopping, 2 aktiviteter tidligere	Ca. 15 timer (3)
2. Simen	15	5	Tilfeldig. Det så spennende ut.	Skihopping, samt 2 aktiviteter til	Ca. 14-15 timer (3)
3. Sindre	13	5	Far var litt interessert i skihopping på TV. Barnet startet med skihopping ved en tilfeldighet. Det så spennende ut.	Kun skihopping, 2 aktiviteter tidligere	Ca. 10 timer (3)
4. Sondre	15	6	Sønnen fikk interesse for idretten, og de har fulgt opp.	Kun skihopping, 1 aktivitet tidligere	Ca. 15 timer (3)
5. Steinar	13	7	Foreldre er glad i å gå på ski. Gutten likte veldig godt å hoppe på ski ved hytta. Foreldrene oppsøkte hoppmiljø.	Skihopping, samt litt kombinert 80/20 %	Ca. 5 til 20 timer i uka avhengig hvor ofte far kjører på trening og hopprenn + småting ift. organisering.
6. Silje	15	10	Barnet var med eldre søsken på trening. Foreldrenes interesse kom med barna.	Kun kombinert og noen uorganiserte aktiviteter, 2 aktiviteter tidligere.	Ca. 10 timer i gjennomsnitt gjennom hele året
7. Sverre	13	7	Flere generasjoner har hoppet. Barnet fikk tidlig interesse for ski.	Kombinert, samt 1 aktivitet til utenom vintersesong	Ca. 15-17 timer (3 hopp + 2 langrenn). Preparering av ski og ordne utstyr opp mot 20 timer
8. Sigbjørn	13	8	Far hadde hoppski da han var yngre, hoppet uorganisert. Sønnen har vært fascinert av hopp fra han kunne gå på ski.	Kombinert og hopp, 1 aktivitet til om sommeren, samt enda en aktivitet når det er tid	Ca. 13 timer gjennomsnitt i uka hele året med treninger og dugnad.
9. Sigrid	14	8	Idrettsaktiv familie. Foreldrene oppsøkte hoppmiljøet.	Kun kombinert + 1 idrett til når det passer, totalt 4 aktiviteter tidligere, måtte velge bort noen	Ca. 20 timer totalt henne og mannen. Inkl. treninger og dugnad

Opplysninger til vedlegg 8:

Alder på barnet er barnets alder på intervjutidspunktet.

* Dette antallet inkluderer hovedsakelig reise t/r til trening og selve treningen. Antallet timer inkluderer ikke de timene som blir brukt i hoppbakken i helgene f.eks. ved hopprenn. Ved hopprenn over to dager bruker foreldrene hele helgen på dette, der reiseavstand til hoppbanlegget påvirker antall timer.

** Antall treninger i uka avhenger av sesong

